

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY DĄBROWA ZIELONA

na lata 2017-2025

Załącznik do Uchwały Nr XXXII/219/2017
Rady Gminy Dąbrowa Zielona z dnia 04.08.2017r.

Spis treści

Wprowadzenie	3
Metodologia procesu opracowywania dokumentu	4
Analiza danych zastanych.....	4
Analiza wskaźnikowa.....	5
Analiza kartograficzna	5
Syntetyczny wskaźnik Perkala	5
Badanie sondażowe	7
Delimitacja obszarów zdegradowanych.....	7
Delimitacja obszarów rewitalizacji	9
Konsultacje społeczne	10
Diagnoza	11
Analiza danych zastanych - Ogólna charakterystyka Gminy Dąbrowa Zielona	11
Strefa społeczna	12
Strefa gospodarcza	19
Sfera środowiskowa	21
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	23
Sfera techniczna	24
Analiza wskaźnikowa.....	28
Sfera społeczna.....	28
Sfera gospodarcza	34
Sfera środowiskowa	36
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	38
Sfera techniczna	40
Obszary zdegradowane	42
Obszary rewitalizacji	43
Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji.....	48
Wyniki badań diagnozujących zjawiska i czynniki kryzysowe w Gminie Dąbrowa Zielona ...	51
Obszary problemowe.....	53
Propozycje działań rewitalizacyjnych.....	55
Potencjał obszaru	56
Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	57
Analiza SWOT obszaru rewitalizacji	58
Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	59
Cele rewitalizacji, kierunki działań I HIERARCHIA POTRZEB	60
Zgodność programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi	62
Opis projektów rewitalizacyjnych	66
Szacunkowe ramy finansowe	84
Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	88
Mechanizmy włączania różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji	90
System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji	94
System zarządzania	94
System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.	96
Niezbędne zmiany w uchwałach	100
Ocena oddziaływania na środowisko	101
Załączniki	103

WPROWADZENIE

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 został przygotowany aby precyzyjnie zidentyfikować potrzeby w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej w gminie w celu dalszego przeznaczenia środków finansowych na działania w tym zakresie.

Na potrzeby tworzenia niniejszego dokumentu przyjęto definicję rewitalizacji zamieszczoną w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministerstwa Rozwoju, która interpretuje rewitalizację jako kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Celem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów rewitalizacji poprzez wdrożenie programu rewitalizacji, który zapewni przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji wyznaczonych obszarów oraz polepszy jakość życia mieszkańców.

Niniejszy Gminny Program Rewitalizacji ma charakter wieloletniego planu inwestycyjnego, który obejmuje działania w sferze społecznej, ekonomicznej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Program został opracowany zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.

Prace nad przygotowaniem niniejszego dokumentu składały się z trzech etapów: przygotowania, diagnozowania, projektowania. Podczas diagnozowania wykorzystano najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne dotyczące sytuacji Gminy Dąbrowa Zielona. Dołożono wszelkich starań, aby wytyczone cele i działania były spójne z dokumentami strategicznymi Gminy Dąbrowa Zielona oraz z dokumentami wyższego rzędu.

Prezentowany dokument został opracowany również w oparciu o przeprowadzoną partycypację społeczną, w ramach której odbyły się konsultacje społeczne prowadzone w różnych formach. W konsultacjach społecznych wzięło udział szerokie grono interesariuszy procesu rewitalizacji m.in. przedstawiciele Urzędu Gminy, radni, mieszkańcy, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu Gminy Dąbrowa Zielona.

METODOLOGIA PROCESU OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Metodologia procesu diagnozowania

Metodologia, zastosowana w trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji, uwzględniła kluczową dla zapewnienia trafności i rzetelności prowadzonych działań badawczych zasadę triangulacji, rozumianą, jako różnorodność technik analizy i gromadzenia informacji. Pozwoliło to lepiej poznać i zrozumieć badane problemy oraz stworzyło możliwość dokonania odniesień i porównań. Powstał w ten sposób szerszy materiał badawczy do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup interesariuszy.

Na poniższym diagramie przedstawiono **proces opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji**.

Analiza danych zastanych

Pierwszym elementem, który ma na celu określenie obszarów zdegradowanych jest analiza danych zastanych (desk research), która definiowana jest jako analiza dokumentów projektowych, prawnych, sprawozdań i innych materiałów źródłowych, która stanowić będzie bazę dla dalszych rozważań oraz ustaleń związanych z realizacją dalszych etapów badania.

Analizie poddane zostały dane dotyczące pięciu sfer: sfery społecznej, sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej, sfery technicznej. Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020, dane te są wyznacznikami stanu kryzysowego i określają obszary zdegradowane.

Analiza wskaźnikowa

W celu określenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji opracowany został zestaw wskaźników, na który składały się zarówno wskaźniki ze sfery społecznej (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym) jak i z pozostałych sfer tj. sfery gospodarczej, sfery środowiskowej, sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz sfery technicznej. Należy zaznaczyć, iż analiza wskaźnikowa przeprowadzona została przy uwzględnieniu podziału Gminy Dąbrowa Zielona na sołectwa, co umożliwiło wytypowanie obszarów wymagających interwencji.

Analiza kartograficzna

Kolejnym etapem procesu była **analiza kartograficzna**, która jest metodą umożliwiającą analizę przestrzenną (np. na poziomie podregionów, województw), dzięki wykorzystaniu zobrażeń kartograficznych w postaci map. Ponadto metoda kartograficzna pozwala na prezentowanie zjawisk w przestrzeni za pomocą diagramów, których rozmiary są odmienne dla poszczególnych wielkości zjawiska. W niniejszym opracowaniu analiza kartograficzna przeprowadzona została na poziomie sołectw Gminy Dąbrowa Zielona, co umożliwiło na precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów, które należy poddać interwencji.

Zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji mapa została przygotowana w skali co najmniej 1:5000 i przedstawia granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Syntetyczny wskaźnik Perkala

Syntetyczny wskaźnik Perkala - jedna z metod porządkowania liniowego. Metoda ta charakteryzuje się układaniem obiektów w kolejności, co pozwala porównywać badane obiekty i hierarchizować je względem siebie. Syntetyczny wskaźnik Perkala daje możliwość zestawiania każdego pojedynczego miernika przy jednoczesnym otrzymaniu całościowego wskaźnika oceny społeczno-gospodarczej. Zastosowanie syntetycznego wskaźnika Perkala w niniejszym opracowaniu pozwoliło na obiektywne porównywanie obszarów przestrzennych

(sołectw) i sfer problemowych podlegających diagnozie, a tym samym precyzyjne i jednoznaczne wskazanie obszarów wymagających interwencji.

**Wyższa wartość wskaźnika syntetycznego obrazuje stan kryzysowy
w jednostce ewidencyjnej - sołectwie.**

Obliczenie syntetycznego wskaźnika Perkala poprzedzone zostało standaryzacją. Wskaźniki uzyskane w trakcie pierwszej fazy tworzenia diagnozy (dane pozyskane od instytucji/organizacji) poddane zostały procesom standaryzacyjnym, które należą do jednego z rodzajów normalizacji. Zabieg ten na zmiennych statystycznych pozwala na osiągnięcie optymalnego uporządkowania oraz zmniejszenia zróżnicowania w danym obszarze. W procesie standaryzacji danych użyto następujących wzorów:

Standaryzacja dla stymulant – wskaźniki, dla których wyższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{x_{ij} - \min_i(x_{ij})}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

Stymulacja dla destymulant – wskaźniki, dla których niższa wartość oznacza obszar zdegradowany

$$z_{ij} = \frac{\max_i(x_{ij}) - x_{ij}}{\max_i(x_{ij}) - \min_i(x_{ij})}, \quad (i = 1, \dots, n; j = 1, \dots, m)$$

z_{ij} – wartość zestandaryzowana cechy j dla sołectwa i ,

x_{ij} – wartość cechy j w badanej jednostce przestrzennej i ,

Na podstawie zestandaryzowanych danych możliwe było obliczenie syntetycznych wskaźników

w każdym z badanych obszarów. Poniżej zaprezentowano wzór na **wskaźnik syntetyczny Perkala**:

$$P_i = \frac{1}{m} \sum_{j=1}^m z_{ij}$$

P_i – wskaźnik Perkala dla i – tego obszaru,

$t_{ij}Z_{ij}$ – wartość zstandaryzowanej cechy j dla jednostki przestrzennej i ,

m – liczba cech wchodzących w skład wskaźnika syntetycznego,

j – numer wskaźnika w i – tej jednostce przestrzennej.

Badanie sondażowe

W trakcie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono badania sondażowe przy wykorzystaniu techniki CATI oraz techniki CAWI. Badanie zrealizowane techniką CATI przeprowadzone zostało przez ankieterów, którzy łączą się telefonicznie z wybranymi do badania respondentami i przeprowadzają z nimi wywiad kwestionariuszowy. Ankieter odczytywał pytania z przygotowanego programu i notował w nim uzyskiwane odpowiedzi. Ponadto w trakcie badania wykorzystano technikę CAWI, w której pytania kwestionariuszowe pobierane są ze strony internetowej organizatora badania i przekazywane za pośrednictwem sieci do dowolnego punktu, w którym znajduje się respondent wraz z komputerem podłączonym do Internetu. Zastosowanie dwóch technik badawczych umożliwiło przeprowadzenie jak największej ilości wywiadów kwestionariuszowych.

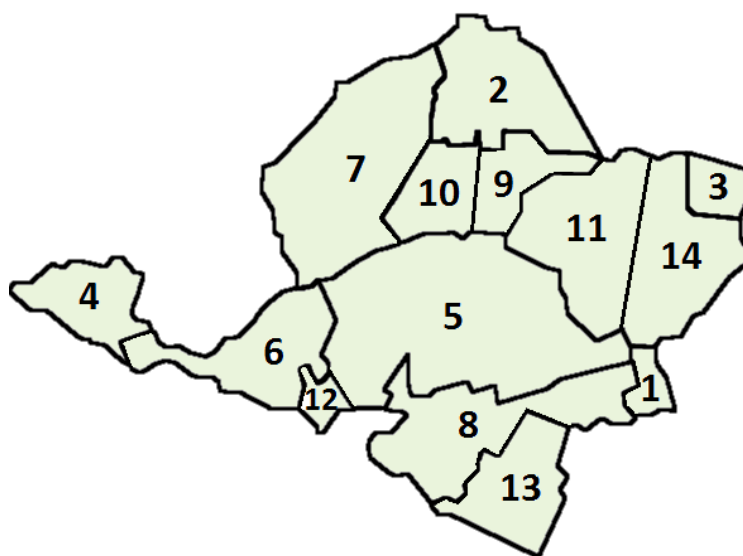
Głównym celem przeprowadzonych badań było wskazanie najważniejszych problemów występujących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Ponadto w trakcie badań określono kluczowe działania/projekty, które powinny znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona. Łącznie przebadano 50 interesariuszy procesu rewitalizacji, w szczególności mieszkańców każdego z sołectw.

Delimitacja obszarów zdegradowanych

Delimitacji obszarów zdegradowanych dokonano przy uwzględnieniu podziału terytorialnego gminy Dąbrowa Zielona na sołectwa. W poniższej tabeli zaprezentowano listę sołectw - jednostek ewidencyjnych, które poddane zostały analizie, ponadto zamieszczono dane dotyczące liczby mieszkańców (zameldowanych na pobyt stały na koniec 2015 r.).

Tabela 1. Charakterystyka badanych obszarów.

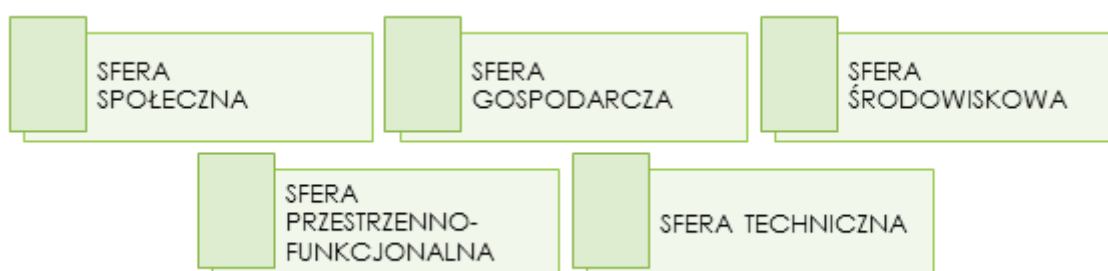
Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców
1	Borowce	100
2	Cielętniki	421
3	Cudków	81
4	Dąbek	135
5	Dąbrowa Zielona	923
6	Lipie	86
7	Nowa Wieś	132
8	Olbrachcice	418
9	Raczkowice	206
10	Raczkowice Kolonia	99
11	Soborzyce	646
12	Święta Anna	187
13	Ulesie	398
14	Zaleszczyzny	84
gmina Dąbrowa Zielona		3916

Źródło: opracowanie Grupa BST

Na potrzeby opracowania diagnozy gminy Dąbrowa Zielona, przygotowano zestaw 24 wskaźników, które podzielano na pięć sfer. Pierwszą sferą są zjawiska społeczne tj. bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu społecznym (13 wskaźników). Ponadto zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji programów operacyjnych na lata 2014 – 2020, w ramach opracowania zostaną wzięte pod uwagę sfera gospodarcza, sfera środowiskowa, sfera przestrzenno-funkcjonalna, sfera techniczna.

Rysunek 1. Podział sfer

Dla każdej z pięciu sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej) **wartością referencyjną będzie średnia wartość wskaźnika dla Gminy Dąbrowa Zielona**. We wszystkich sołectwach - jednostkach ewidencyjnych, w których wartość wskaźnika przebroczyła wartość referencyjną, zdiagnozowano stan kryzysowy.

Tabela 2. Lista wskaźników.

Sfera społeczna	
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych
3	Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

4	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
5	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Saldo migracji
8	Przyrost naturalny
9	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców
10	Liczba przestępstw w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem i kradzieży pojazdów w przeliczeniu na 100 mieszkańców
11	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
12	Frekwencja w wyborach prezydenckich 2015 r. (II tura)
13	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2016 r.
Sfera gospodarcza	
14	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców
15	Liczba podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców
16	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców
Sfera środowiskowa	
17	Azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców
18	Udział procentowy budynków generujących emisje niskie
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	
19	Liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
20	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej
21	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej
Sfera techniczna	
22	Liczba budynków o wartościach kulturowych
23	Długość dróg wymagających remontu lub modernizacji (szacunek)
24	Udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek)

Delimitacja obszarów rewitalizacji

Obszar rewitalizacji wyznaczony został na obszarach, na których zdiagnozowano stan kryzysowy z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych współwystępujących z negatywnymi zjawiskami, w co najmniej jednej z czterech sfer (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Ponadto w trakcie delimitacji obszaru rewitalizacji uwzględniono znaczenie obszaru dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczenie obszarów rewitalizacji oparte zostało na analizie danych zastanych, analizie wskaźnikowej oraz na badaniach ilościowych zrealizowanych techniką CATI/CAWI wśród mieszkańców Gminy. Zastosowanie różnych metod badawczych pozwoliło uzupełnić informacje zdobyte jedną metodą – innymi. Sytuacja taka jest korzystna z punktu widzenia weryfikacji i pogłębienia danych. Powstał w ten sposób szerszy materiał do oceny i wnioskowania, a to pozwoliło na sporządzenie analizy możliwie obiektywnej, uwzględniającej punkty widzenia wielu różnych grup zainteresowanych rewitalizacją.

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne to proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom propozycje rozwiązań dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Konsultacje służą uzyskaniu opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których będą dotyczyły w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań. Szeroki zestaw informacji pozyskanych w trakcie konsultacji społecznych z mieszkańcami oraz przedstawicielami podmiotów związanych z gminą, stanowiły podstawę dla wyznaczania celów i zakresu działań tworzących kompleksowy program rewitalizacji na potrzeby lokalnej społeczności gminy.

Podczas trwania konsultacji społecznych interesariusze, przede wszystkim mieszkańcy, ale także przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony miały możliwość zapoznania się z treścią konsultowanych dokumentów. W proces konsultacji społecznych włączono także młodzież szkolną z obszaru rewitalizacji poprzez przeprowadzenie konkursu na najlepszy projekt. Konsultacje nie ograniczają się jednak tylko do przedstawienia dokumentu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.

W trakcie procesu opracowywania dokumentu konsultacje społeczne przeprowadzane były dwukrotnie. Pierwsze konsultacje dotyczyły wyznaczenia obszarów zdegradowanych, obszarów rewitalizacji oraz uchwały o zasadach działania Komitetu Rewitalizacji. Natomiast w trakcie drugich konsultacji opiniowany był Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji.

DIAGNOZA

Analiza danych zastanych - Ogólna charakterystyka Gminy Dąbrowa Zielona

Gmina Dąbrowa Zielona położona jest na Wyżynie Środkowomazowieckiej w obrębie Niecki Włoszczowskiej w północno-wschodniej części województwa śląskiego, w powiecie ziemskim częstochowskim. Obszar gminy obejmuje 100,33 km².

Mapa 1. Położenie Dąbrowy Zielonej na mapie województwa śląskiego

Źródło: <http://www.bip.dabrowazielona.pl/dokumenty/mapa2.gif>

Gmina składa się z 14 sołectw: Borowce, Dąbek, Cielętniki, Cudków, Dąbrowa Zielona, Nowa Wieś, Olbrachcice, Raczkowice, Raczkowice-Kolonia, Lipie, Soborzyce, Święta Anna, Ulesie, Zaleszczyzny.

Gmina Dąbrowa Zielona jest gminą wiejską, typowo rolniczą, znaczną część obszaru zajmują użytki rolne (ok. 62%) i lasy (ok. 31%), więc można stwierdzić, że jest gminą ekologiczną. Na jej terenie nie hałasują ani nie dymią wielkie zakłady przemysłowe, powietrze jest czyste, ziemia i woda nie są skażone odpadami chemicznymi.

Przez teren gminy prowadzi droga wojewódzka 784 łącząca DK91 w Radomsku z DW786 i DW793 w Świętej Annie. Gmina znajduje się ok. 40 km od Częstochowy, ok. 216 km od Warszawy, ok. 600 km od Berlina, ok. 530 km od Pragi i ok. 460 km od Bratysławy. Przez teren gminy przepływają dwie rzeczki „Wiercica” i „Wierciczka” (Kanał Lodowy).

Mapa 2. Mapa gminy Dąbrowa Zielona

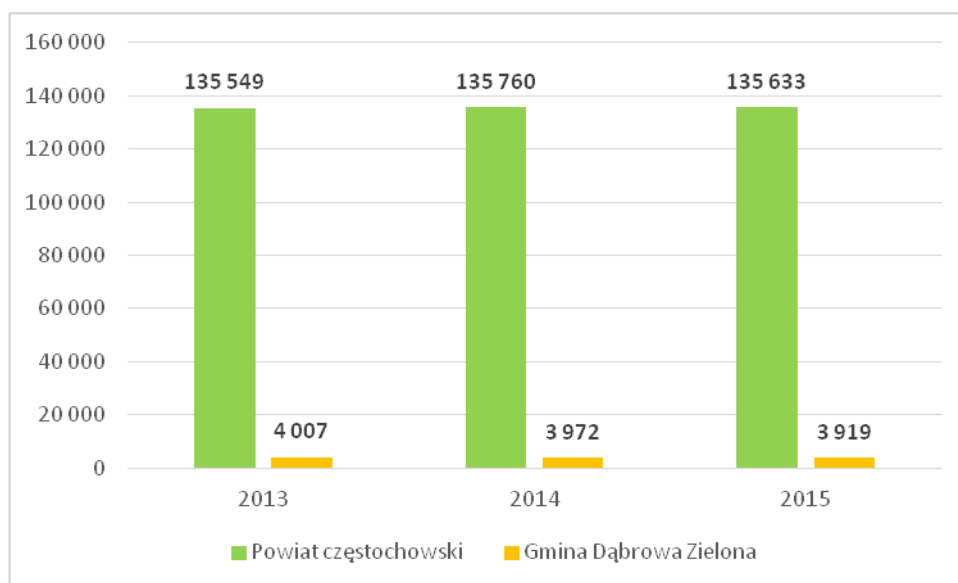
Źródło: <http://www.dabrowazielona.pl/asp/pliki/Gmina/mapa.jpg>

Strefa społeczna

Demografia

Na koniec roku 2015 gminę Dąbrowa Zielona zamieszkiwało 3 919 osób. Liczba ludności gminy stanowiła 2,9% mieszkańców powiatu częstochowskiego. Na przestrzeni lat 2013-2015 widoczny był spadek ogólnej liczby mieszkańców gminy Dąbrowa Zielona. W analizowanym okresie liczba mieszkańców spadła o 88 osób. W porównaniu do gminy Dąbrowa Zielona liczba ludności w powiecie częstochowskim utrzymywała się na tym samym poziomie. Czynnikiem wpływającym na spadek lub przyrost ludności są migracje na pobyt stały, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju, województwa i powiatów, jak i zewnętrzne oraz przede wszystkim występowanie zjawiska starzenia się ludności.

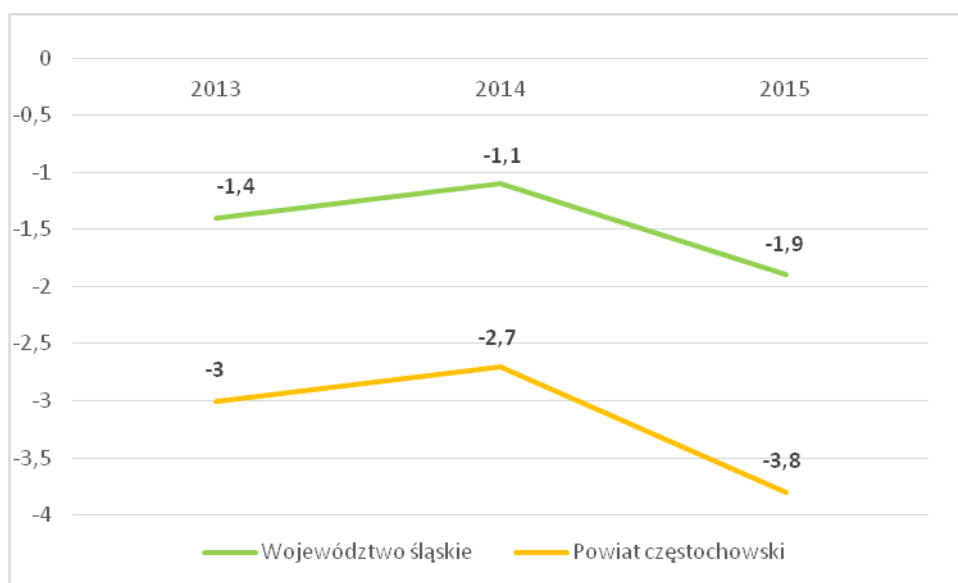
Rysunek 2. Liczba mieszkańców powiatu częstochowskiego oraz gminy Dąbrowa Zielona w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Liczbę ludności w gminie determinuje również przyrost naturalny. Wskaźnik przyrostu naturalnego w roku 2015 był ujemny i wynosił: -1,9. Warto zwrócić uwagę, że w całym województwie śląskim również wystąpił ubytek naturalny (-3,8). Na przestrzeni lat 2013-2015 należy zwrócić uwagę, że występujący przyrost naturalny o ujemnej wartości pogłębił się. Zmiany na przestrzeni lat wynikają w związku ze starzejącym się społeczeństwem oraz zwiększonej umieralności, jak również zwiększoną liczbą migracji.

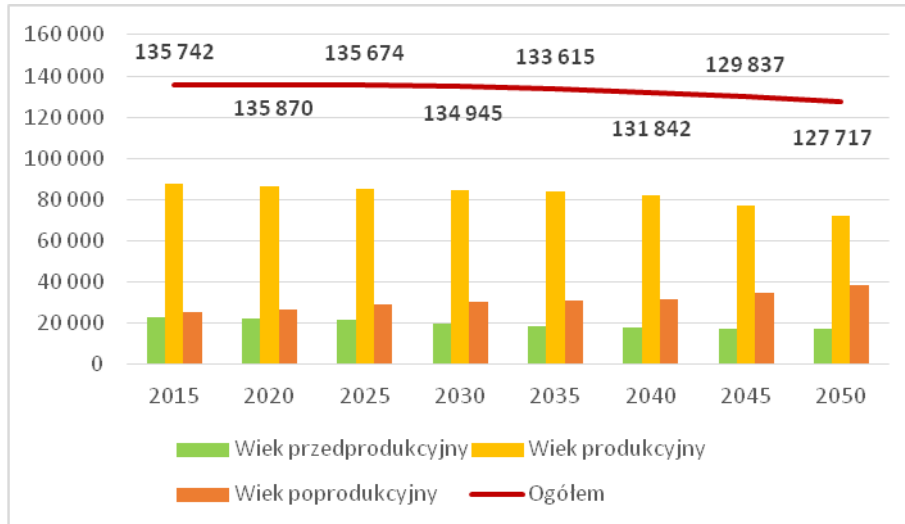
Rysunek 3. Przyrost naturalny w województwie śląskim oraz powiecie częstochowskim w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Obserwowane i prognozowane dla gminy Dąbrowa Zielona trendy demograficzne można uznać za niekorzystne. Na podstawie prognoz GUS możemy twierdzić, że spadek liczby

ludności obserwowany w latach 2013-2015 będzie postępował, czego dowodzą prognozy demograficzne dla powiatu częstochowskiego. Tym samym liczba ludności powiatu w latach 2015-2050 zmniejszy się o 8 025 osób.

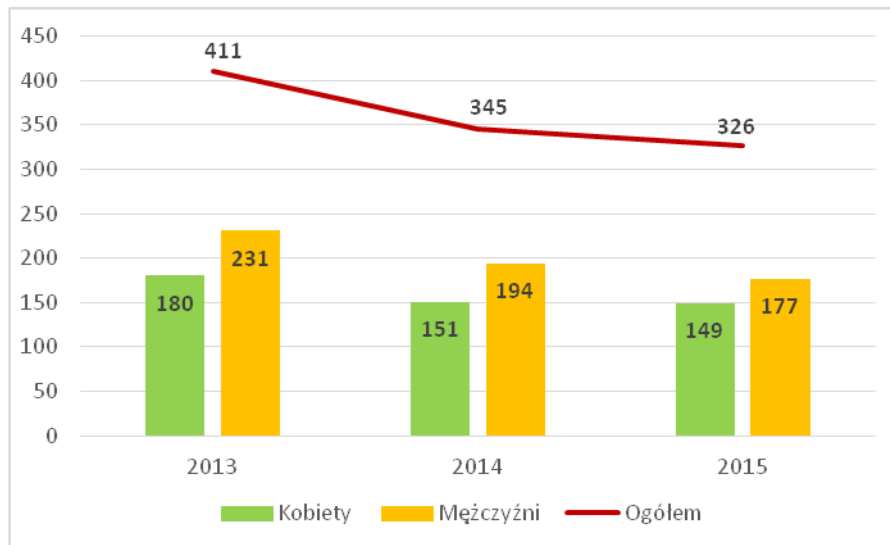
Rysunek 4. Prognoza ludności powiatu częstochowskiego na lata 2015-2050

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Rynek pracy

W latach 2013-2015 liczba bezrobotnych w mieście Dąbrowa Zielona spadła o 85 osób. W roku 2013 liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 411 osób, natomiast w roku 2015 były to 326 osoby. Najwięcej zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie (Gminne Centrum Pracy w Koniecpolu) odnotowano w roku 2013. W całym analizowanym okresie wyższy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowili mężczyźni. Największa dysproporcja płci wśród bezrobotnych widoczna była w roku 2013 (43,8,2% kobiet, 56,2% mężczyzn), najmniejsza w roku 2015 (45,7,0% kobiet, 54,3% mężczyzn). Spadek liczby bezrobotnych zarejestrowano również na poziomie powiatu.

Rysunek 5.. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w mieście Dąbrowa Zielona w latach 2013-2015

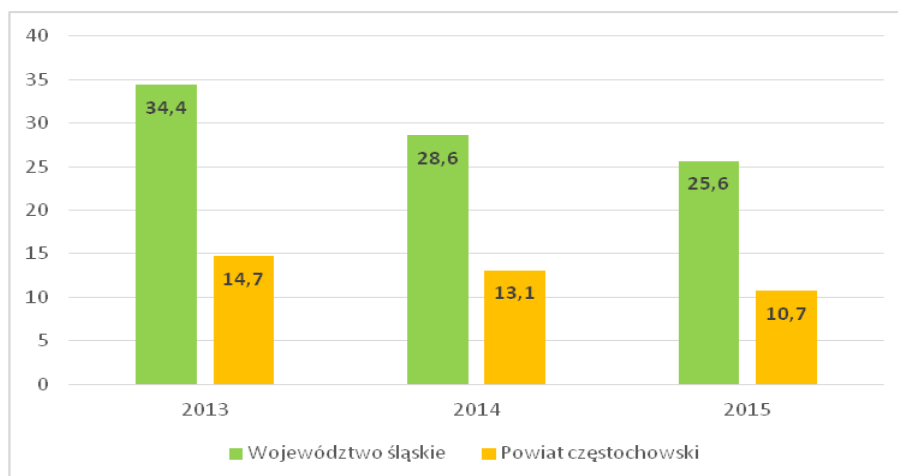

Źródło: opracowanie własne na podstawie PUP Dąbrowa Zielona

Bezpieczeństwo społeczne

Na przestrzeni lat 2013-2015 największą liczbę przestępstw stwierdzonych przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w powiecie częstochowskim odnotowano w roku 2013, kiedy na 1000 mieszkańców przypadło 14,7 przestępstw. Należy zauważyć, że od 2013 roku wartość tego wskaźnika uległa zmniejszeniu. W latach 2013- 2015 liczba przestępstw na 1000 mieszkańców istotnie spadła. Porównywalny trend wskaźnika widoczny był na poziomie województwa śląskiego. W województwie wskaźnik spadł z poziomu 34,4 do 25,6.

Rysunek 6. Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ogółem na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Uczestnictwo w życiu publicznym

Partycypacja obywateli w wyborach jest jednym z przejawów społeczeństwa obywatelskiego. Frekwencja wyborcza w gminie Dąbrowa Zielona w wyborach prezydenckich przeprowadzonych w roku 2015 była niższa niż frekwencja ogólnopolska i wynosiła 49,2%. Mieszkańcy województwa głosowali na identycznym poziomie co mieszkańcy całego kraju. Podobna tendencja miała miejsce w przypadku wyborów do Parlamentu Europejskiego. Oraz wyborów do Sejmu, Senatu. W przypadku wyborów samorządowych frekwencja w gminie była wyższa niż w powiecie częstochowskim, województwie śląskim, a nawet w kraju. Porównując aktywność wyborczą mieszkańców gminy Dąbrowa Zielona możemy twierdzić, że partycypacja obywateli w miejscowości była zbliżona do tendencji panujących na obszarze pozostałych administracyjnych jednostek analizy (województwa, kraju) w przypadku wyborów prezydenckich.

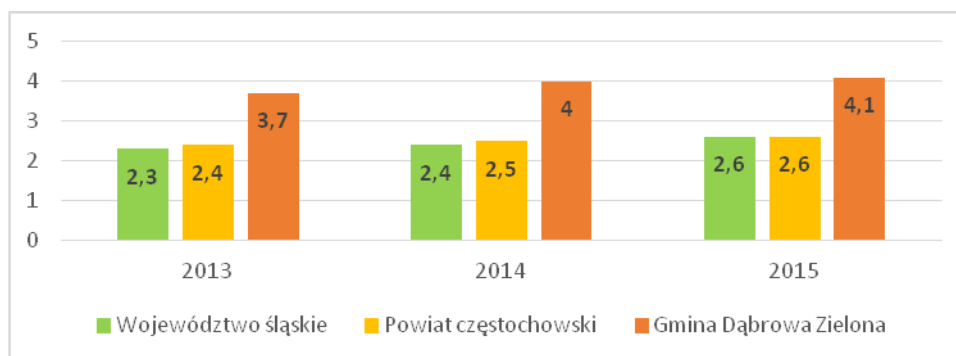
Tabela 3. Frekwencja wyborcza w wyborach bezpośrednich

Wyszczególnienie	Wybory Prezydenta RP (rok 2015)	Wybory do Parlamentu Europejskiego (rok 2014)	Wybory do Sejmu (rok 2015)	Wybory do Senatu (rok 2015)	Wybory samorządowe (rok 2014)
Polska	55,3	23,8	50,9	50,9	47,2
Województwo śląskie	55,1	23,8	16,7	16,7	43,3
Powiat częstochowski	53	17,5	14,1	14,1	55,6
Gmina Dąbrowa Zielona	49,2	13,5	13,2	13,2	62,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Państwowa Komisja Wyborcza

W latach 2013-2015 w gminie Dąbrowa Zielona liczba działających fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 1000 mieszkańców stopniowo się zwiększała, co świadczy o rozwoju tego sektora. W latach 2013-2015 widoczna była wyższa wartość wskaźnika w gminie. Pod koniec badanego okresu w gminie Dąbrowa Zielona na 1000 mieszkańców przypadało 4,1 podmiotów, co oznaczało wzrost w stosunku do roku 2013 o 0,4. W powiecie częstochowskim zarejestrowano wzrost podmiotów o 0,2.

Rysunek 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców w latach 2013-2015

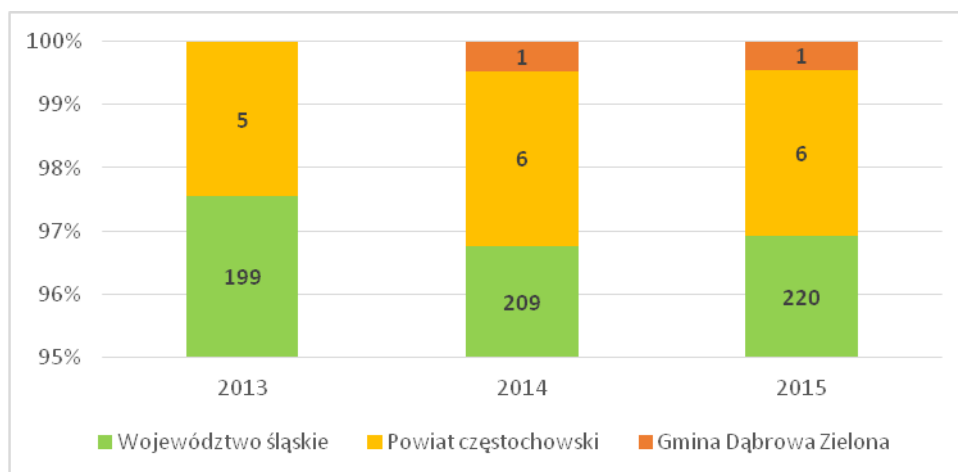
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W latach 2013-2015 w województwie śląskim widać znaczący wzrost liczby placówek stacjonarnych pomocy społecznej. Liczba ta zwiększyła się o 21 placówek. W powiecie częstochowskim liczba placówek pomocy społecznej zwiększyła się o jedną w 2014 roku.

W gminie Dąbrowa Zielona obok istniejącego od 12 września 1996r. Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej w Soborzycach, powstała jedna placówka stacjonarna pomocy społecznej w 2014 roku zlokalizowana w miejscowości Cielętniki.

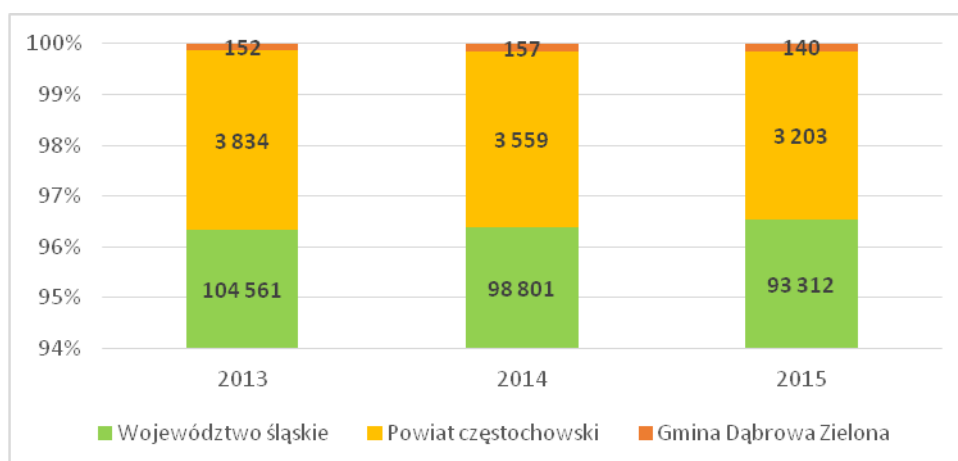
Rysunek 8. Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W gminie Dąbrowa Zielona na przełomie lat 2013-2015 zauważyć można tendencję spadkową liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg. kryterium dochodowości. W 2013 roku 152 gospodarstwa korzystały z pomocy społecznej, w 2015 roku już tylko 140. Tendencję spadkową można zaobserwować również w województwie śląskim oraz powiecie częstochowskim. Oznacza to poprawę na rynku pracy.

Rysunek 9. Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowości w latach 2013-2015

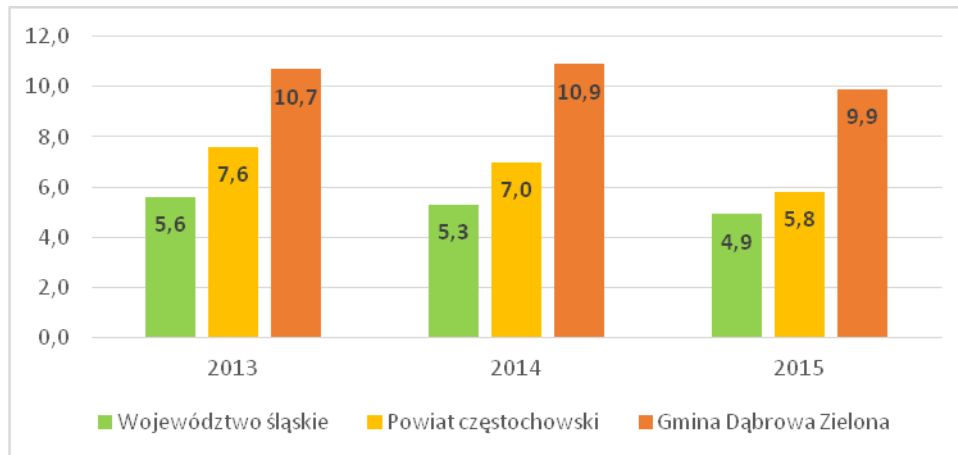

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Zasięg korzystania z pomocy społecznej na przełomie lat 2013-2015 wykazywał tendencję spadkową w gminie Dąbrowa Zielona, gdzie zmniejszył się o 0,8%. Podobna sytuacja

występuję w pozostałych badanych jednostkach administracyjnych. W powiecie częstochowskim zaobserwowaną największą tendencję spadkową. W 2013 roku zasięg wynosił 7,6% i w 2015 roku spadł do 5,8%. W województwie śląskim zasięg korzystania z pomocy społecznej obniżył się 0,7%.

Rysunek 10. Zasięg korzystania z pomocy społecznej wg. kryterium dochodowego i ekonomicznych grup

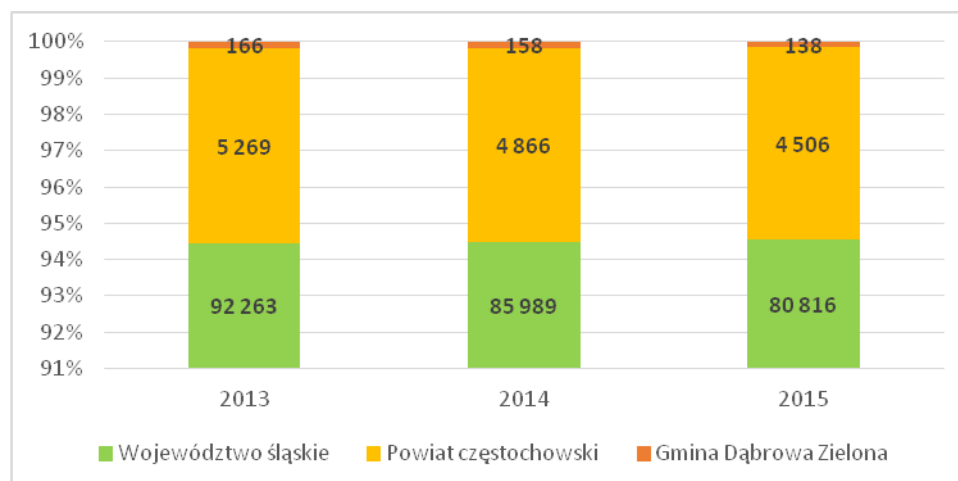

wieku [%] w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Z roku na rok zmniejszała się liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. W województwie śląskim liczba ta spadła aż o 11 447 rodzin, a w powiecie częstochowskim o 763 rodzin. Podobna sytuacja wystąpiła również w gminie Dąbrowa Zielona, gdzie liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych zmniejszyła się ze 166 rodzin w 2013 roku na 138 rodzin w roku 2015.

Rysunek 11. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w latach 2013-2015

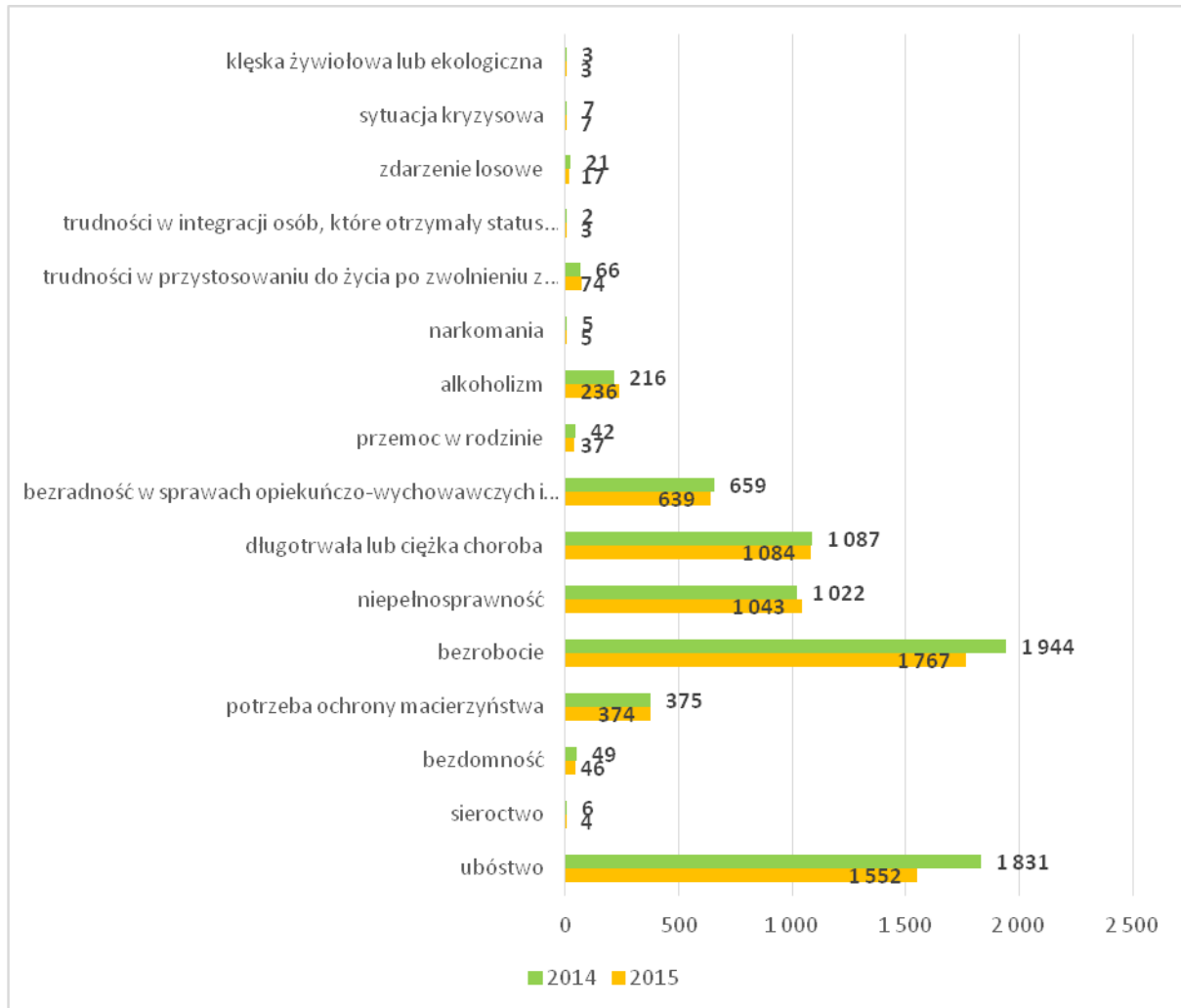

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy rodzinom w powiecie częstochowskim są bezrobocie, ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. W latach

2014-2015 zwiększyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, alkoholizmu oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego. Znaczącą tendencję spadkową charakteryzują się grupy osób korzystających z pomocy z powodu bezrobocia i ubóstwa, co w prognozach na przyszłość powoduje zmniejszenie się problemu bezrobocia i ubóstwa w powiecie częstochowskim.

Rysunek 12 . Powody przyznania pomocy rodzinie w powiecie częstochowskim w latach 2014-2015

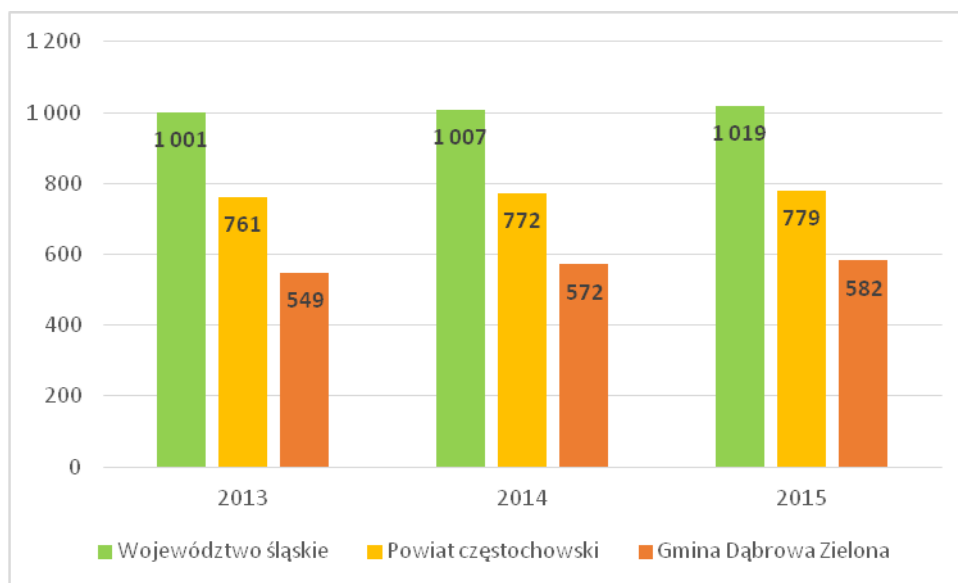
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Strefa gospodarcza

Na przestrzeni lat 2013-2015 zwiększyła się liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. osób we wszystkich badanych jednostkach administracyjnych. Najmniejszą tendencję wzrostową zaobserwowano w województwie śląskim, liczba podmiotów zwiększyła się o 18. Podobna sytuacja występowała w powiecie częstochowskim. W roku 2013 podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru było 761, natomiast w roku 2015 liczba ta wynosiła 779 podmiotów. Liczba podmiotów również wzrosła o 18, jak w województwie śląskim. Szczególny wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych

do rejestru REGON zaobserwowano w gminie Dąbrowa Zielona, aż o 33 podmioty. Pod koniec 2015 roku w gminie wpisanych podmiotów było 582.

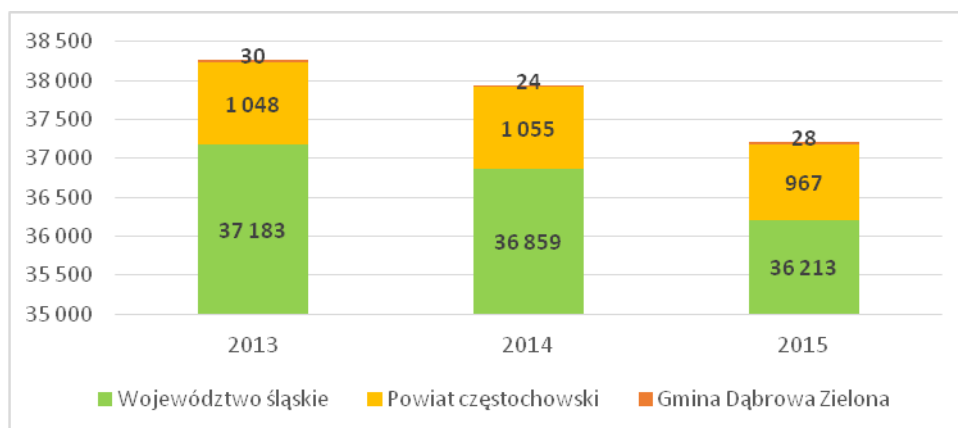
Rysunek 13. Liczba podmiotów wpisanych do rejestry REGON na 10 tys. ludności w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat 2013-2015 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej sukcesywnie się zmniejszała we wszystkich analizowanych jednostkach administracyjnych. W województwie liczba ta zmniejszyła się o 970 podmiotów, wynosząc pod koniec 2015 roku 36 213 nowo zarejestrowanych podmiotów. Podobna sytuacja wystąpiła w powiecie częstochowskich, gdzie liczba podmiotów nowo zarejestrowanych spadła o 81. W gminie Dąbrowa Zielona na przełomie lat 2013-2015 liczba ulegała wahaniom. W 2013 roku nowo zarejestrowanych podmiotów było 30, gdzie w 2014 roku liczba ta spadła do 24. W 2015 roku odnotowano nieznaczący wzrost nowo zarejestrowanych podmiotów do 28.

Rysunek 14. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w latach 2013-2015

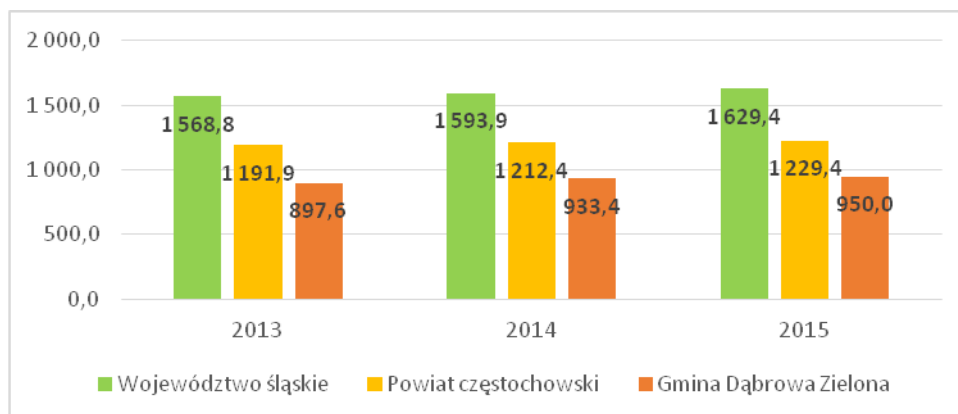

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba podmiotów gospodarki narodowej według klas wielkości na 10 tys. mieszkańców danego obszaru na przełomie lat 2013-2015 w analizowanych jednostkach administracyjnych wyrażała tendencję wzrostową. W województwie śląskim liczba tych podmiotów wzrosła

o 60,6. W 2013 roku w powiecie częstochowskim podmiotów wg klas wielkości odnotowano 1 191,9. Liczba ta wzrosła o 37,5 i w roku 2015 wyniosła 1 229,4. Największą tendencję wzrostową zaobserwowano w gminie Dąbrowa Zielona. Liczba podmiotów wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w gminie w wieku produkcyjnym wzrosła o 52,4 podmioty. Pod koniec 2015 roku liczba podmiotów w gminie wynosiła 950.

Rysunek 15. Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015

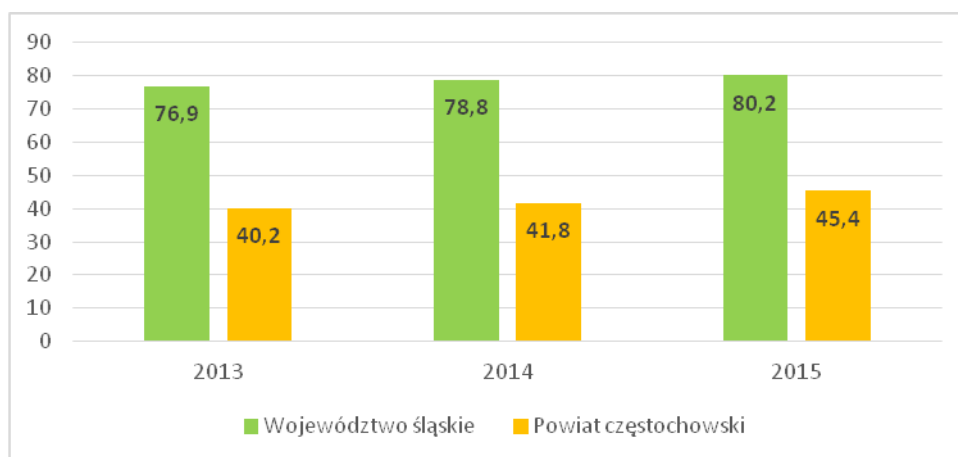

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Sfera środowiskowa

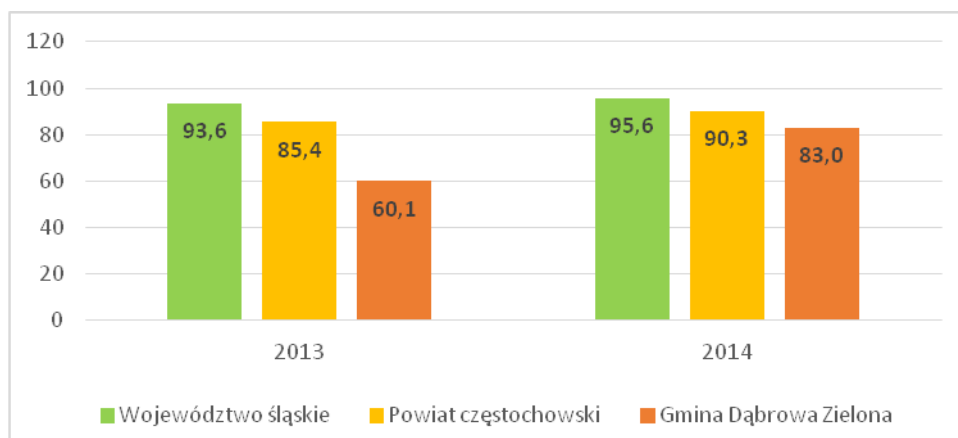
Z roku na rok coraz więcej osób korzysta z oczyszczalni ścieków w analizowanych jednostkach administracyjnych. W latach 2013-2015 w województwie śląskim % ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków do ogółu ludności zamieszkującej województwo zwiększył się o 3,3. W powiecie częstochowskim w 2013 roku odnotowano 40,2% osób korzystających z oczyszczalni ścieków. W Gminie Dąbrowa Zielona w 2015r. powstała oczyszczalnia ścieków i pierwszy odcinek sieci kanalizacji w miejscowości Sw. Anna. Rysunek

16. Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogólnej liczby ludności w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W przypadku liczby osób które korzystają z sieci wodociągowej na terenie gminy Dąbrowa Zielona, odnotowano bardzo duży wzrost.

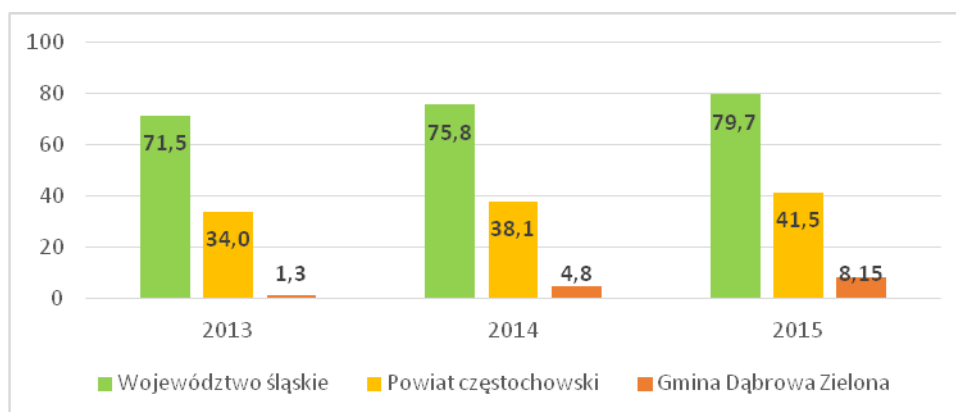

Rysunek 17. Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej w % do ogółu ludności w lata 2013-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej również zwiększyła się w Dąbrowie Zielonej z 1,3% do 8,15%, wzrost odnotowano również w powiecie oraz w województwie śląskim.

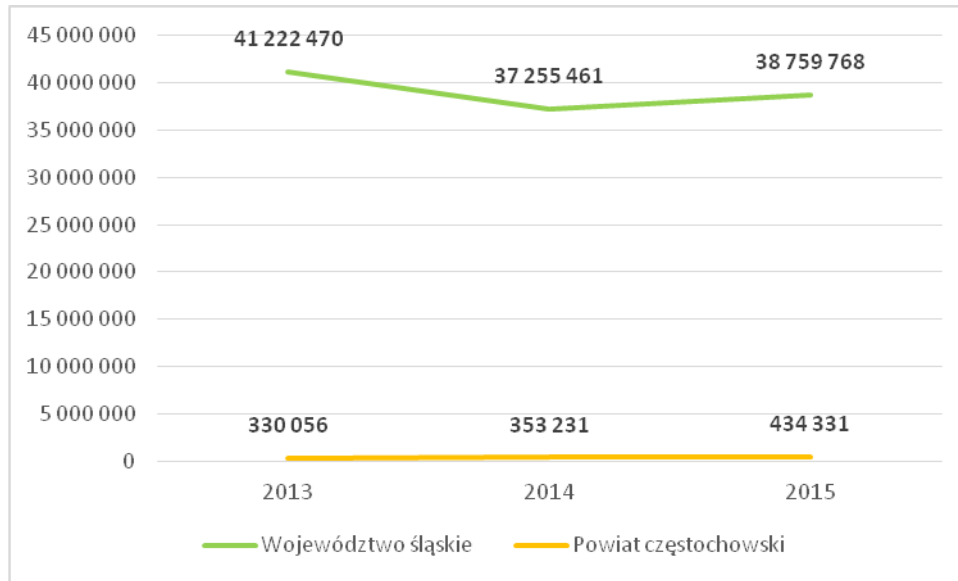
Rysunek 18. Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej w % do ogółu ludności w lata 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W obszarze województwa śląskiego emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013-2015 wykazała tendencje spadkową. Pod koniec 2015 roku odnotowano 38 759 768 t/rok emitowanych zanieczyszczeń gazowych. Wartość ta spadła od 2013 roku o 2 462 702 t/rok. Natomiast odwrotna sytuacja dotyczy powiatu częstochowskiego. Emisja zanieczyszczeń gazowych na przełomie analizowanych lat zwiększyła się aż o 104 275 t/rok.

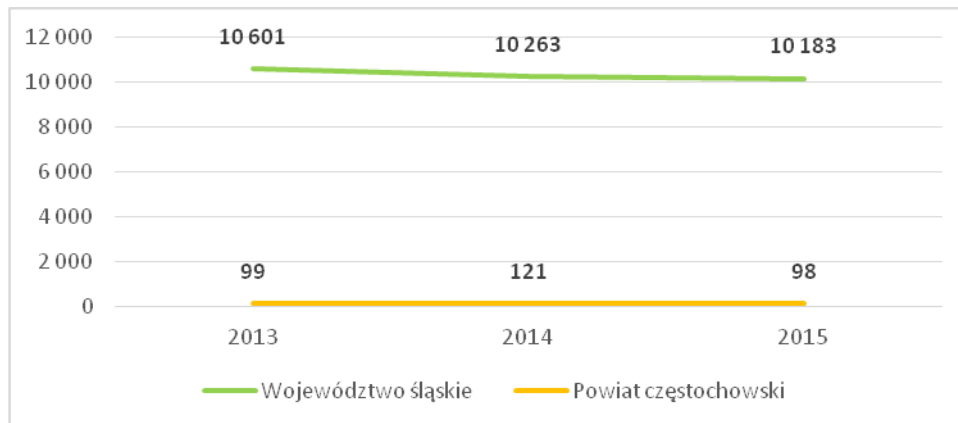
Rysunek 19. Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

W przypadku emisji zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013-2015 na obszarze województwa śląskiego również odnotowano spadek. Pod koniec 2015 roku w województwie śląskim emitowano 10 183 t/rok zanieczyszczeń pyłowych. Natomiast wahania odnotowano w powiecie częstochowskim. Emisja zanieczyszczeń pyłowych w 2013 roku wynosiła 99 t/rok. W 2014 roku wzrosła do 121 t/rok i ostatecznie pod koniec 2015 roku spadła do 98 t/rok.

Rysunek 20. Emisja zanieczyszczeń pyłowych powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Gmina Dąbrowa Zielona jest gminą wiejską. Użytki rolne zajmują ogółem 59% powierzchni całej gminy. Grunty leśne razem stanowią 34% całego obszaru gminy. Najmniejszą część gminy

zajmują grunty pod wodami, 1% powierzchni całkowitej gminy. Pozostałe grunty, w tym zabudowane, niezabudowane, drogi, nieużytki i inne zajmują 6% powierzchni gminy.

Tabela 4. Struktura użytkowa gruntów na 2006 rok

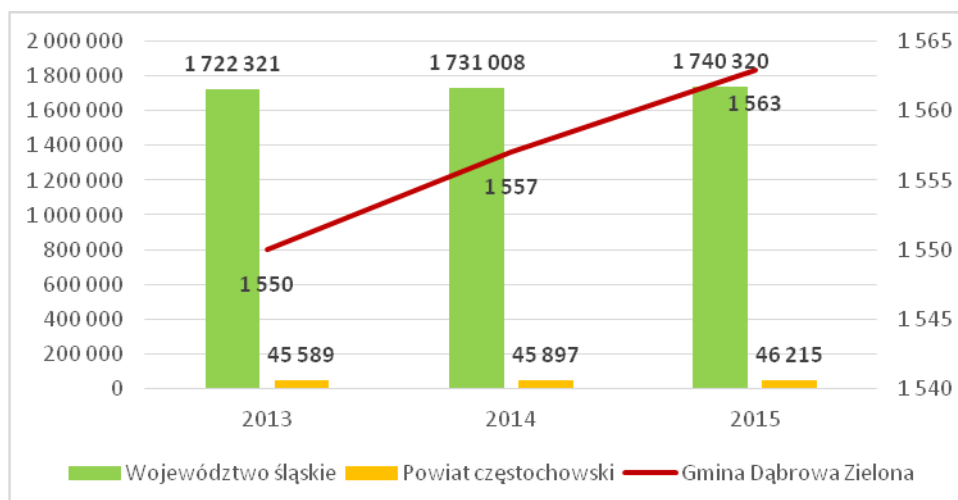
Rodzaj gruntu	Powierzchnia [ha]	% w ogólnej powierzchni gminy
Użytki rolne		
Grunty orne	3552,887	35
Sady	53,4002	1
Łąki trwałe	1917,474	19
Pastwiska trwałe	391,4213	4
<i>Użytki rolne ogółem</i>	<i>5915,183</i>	<i>59</i>
Grunty leśne oraz zadrzewienia i zakrzewienia		
<i>Grunty leśne razem</i>	<i>3410,6820</i>	<i>34</i>
Grunty pod wodami		
Wody stojące	48,4446	0
Wody płynące	19,72	0
Rowy	53,8023	1
<i>Grunty pod wodami razem</i>	<i>121,9669</i>	<i>1</i>
Pozostałe grunty w tym: zabudowane, niezabudowane, drogi, nieużytki i inne		
<i>Ogółem</i>	<i>585,1681</i>	<i>6</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie Urzędu Gminy Dąbrowa Zielona

Sfera techniczna

W latach 2013-2015 w województwie śląskim odnotowano zwiększającą się liczbę zasobów mieszkaniowych. Wzrosła ona o 17 999 mieszkań, wynosząc pod koniec 2015 roku 1 740 320 zasobów mieszkaniowych. W powiecie częstochowskim liczba zasobów mieszkaniowych również wzrastała w analizowanym okresie czasu. Pod koniec 2015 roku odnotowano 46 215 zasobów mieszkaniowych. Podobną tendencję zaobserwowano w Gminie Dąbrowa Zielona. Z 1 550 zasobów mieszkaniowych w 2013 roku, liczba ta wzrosła do 1 563 pod koniec roku 2015.

Rysunek 21. Zasoby mieszkaniowe ogółem w latach 2013-2015

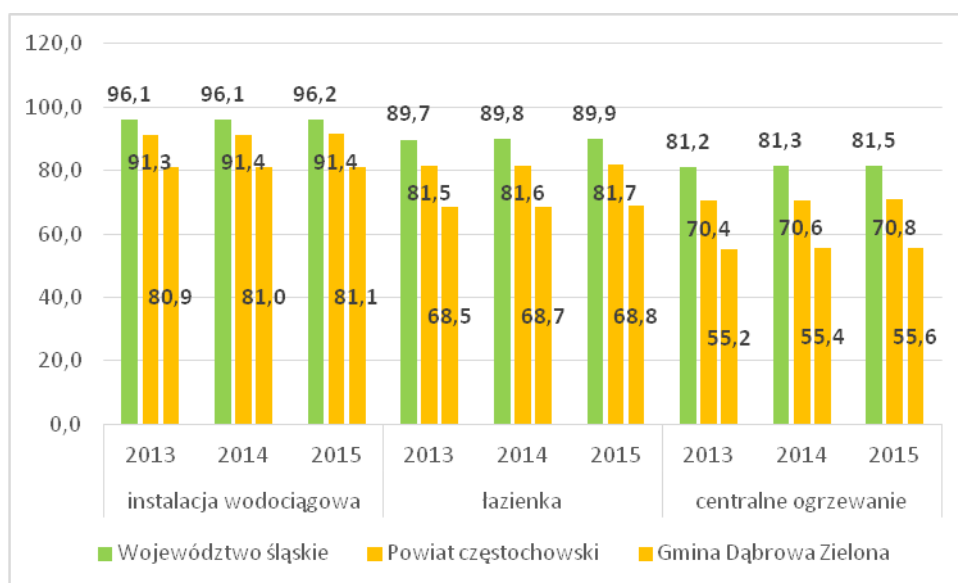

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Na przełomie lat 2013-2015 na wsiach analizowanych obszarów zaobserwowano niewielki wzrost mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową, łazienkę, czy centralne ogrzewanie. W województwie śląskim w badanym okresie czasu mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową przybyło 0,1%, w łazienkę 0,2% oraz w centralne ogrzewanie 0,3%. Podobna sytuacja została odnotowana w powiecie częstochowskim. Mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową przybyło 0,1%, w łazienkę 0,2% oraz w centralne ogrzewanie 0,4%. W gminie Dąbrowa Zielona sytuacja kształtowała się podobnie jak na pozostałych analizowanych obszarach. Mieszkań wyposażonych w instalację wodną przybyło 0,2%, w łazienkę 0,3% i w centralne ogrzewanie 0,4%.

Rysunek 22. Mieszkania wyposażone w instalacje wodociągową, łazienkę, centralne ogrzewanie w %

ogółu mieszkań w latach 2013-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych GUS

Podsumowanie

Sfera społeczna

Demografia

Gmina Dąbrowa Zielona zmaga się z niepokojącymi problemami demograficznymi. Obrazuje to przede wszystkim zmniejszająca się liczba mieszkańców gminy, występują zmiany w strukturze ekonomicznych grup wieku. Zjawiska te znamionują proces starzenia się społeczeństwa, który będzie wyzwał konieczność stworzenia odpowiedniej infrastruktury towarzyszącej. Według danych GUS proces wyludniania gminy będzie postępował. Natomiast prognoza ludnościowa na lata 2015-2050 w powiecie częstochowskim wskazuje, że liczba mieszkańców w roku 2050 spadnie do 127 717.

Rynek pracy

Badanie bezrobocia na rynku pracy w gminie Dąbrowa Zielona wskazuje, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych z roku na rok zmniejsza się. W analizowanym okresie liczba ta spadła o 85 zarejestrowanych osób. Analiza liczby zarejestrowanych bezrobotnych uwidacznia dysproporcje płci w tym zakresie i wskazuje na dominację mężczyzn wśród osób bezrobotnych w całym analizowanym okresie (tj.2013-2015), mimo zmniejszającej się dysproporcji. Pod koniec 2015 roku zarejestrowanych bezrobotnych mężczyzn było 177, a kobiet 149.

Bezpieczeństwo społeczne

Negatywnymi zjawiskami występującymi na terenie województwa śląskiego, w tym powiatu częstochowskiego są przestępstwa. Na przestrzeni analizowanych lat 2013-2015 liczba przestępstw sukcesywnie zmniejszała się. Poziom bezpieczeństwa stanowi jeden z najważniejszych elementów definiujący poziom jakości życia. Bezpieczeństwo nie jest czymś trwałym, dlatego należy dążyć stale do zapewnienia jak najwyższego poziomu bezpieczeństwa. W perspektywie 2017-2022 planuje się działania mające na celu podwyższenie standardu i bezpieczeństwa mieszkańców m. in. poprzez modernizację infrastruktury drogowej, budowę chodników i modernizację oświetlenia ulicznego wraz monitoringiem miejsc publicznych.

Uczestnictwo w życiu publicznym

Mimo wzrostu liczby organizacji pozarządowych gminę Dąbrowa Zielona cechuje niewielki stopień aktywności społeczeństwa, wyjątek stanowi frekwencja do wyborów samorządowych, która była znacznie wyższa niż w powiecie częstochowski, województwie śląskim a nawet w kraju. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przypadająca na 1000 mieszkańców w gminie Dąbrowa Zielona w analizowanych latach (t.j. 2013-2015) jest znacznie wyższa niż w powiecie częstochowskim, czy województwie śląskim. Wzrost aktywności obywateli w tym zakresie jest istotny dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, które stanowi bazę dla wzmocnienia i rozkwitu społeczności lokalnych. Istotne jest w najbliższej perspektywie podejmowanie działań wspierających sektor NGO, fundacje, stowarzyszenia, poprzez dostępność do lokali, organizację wydarzeń mających na celu pobudzenie aktywności(klub seniora). Dzięki działającym fundacjom, stowarzyszeniom, pobudzaniem aktywności mieszkańców liczba gospodarstw korzystająca z pomocy społecznej z roku na rok się zmniejszała. Najbardziej popularniejszymi powodami przyznania takiej pomocy było bezrobocie i ubóstwo. W analizowanym okresie tego typu problemy w społeczeństwie zaczęły się zmniejszać. W Gminie Dąbrowa Zielona w 2016r. powstał Dzienny Dom Senior Wigor, a w 2013r. i 2016 dwie spółdzielnie Socjalne Przyszłość i Dąbrowa.

Sfera gospodarcza

Rozwinięta gospodarka jest ważnym komponentem sprawnie funkcjonującej gminy. Diagnoza wykazała, że gminę Dąbrowa Zielona charakteryzuje wzrost podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON. Natomiast w badanym okresie malała liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej. W roku 2015 odnotowano mniej podmiotów w porównaniu do roku 2013. Zjawisko to nie znalazło odzwierciedlenia w analizowanych wskaźnikach gospodarki narodowej. Odnotowano również wzrost liczby podmiotów gospodarki wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Identyfikacja negatywnego zjawiska w sferze gospodarczej jest istotna ze względu na fakt, że ma ona wpływ na kondycję społeczno-ekonomiczną jednostek terytorialnych. Przeobrażenia w sferze gospodarczej determinują kierunek i dynamikę procesów w pozostałych sferach. Należy tutaj wskazać przekształcenia środowiska naturalnego, zmiany na rynku pracy, sytuację mieszkaniową oraz kondycję finansową jednostek samorządu terytorialnego. Wśród mechanizmów wsparcia przedsiębiorstw zaliczyć można stałe poszukiwania nowych inwestorów poprzez promocję terenów inwestycyjnych.

Sfera środowiskowa

W analizowanym okresie (t.j. 2013-2015) odnotowano zwiększenie się ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w powiecie częstochowskim o 5,2%. Podobnie odnotowano dla województwa śląskiego, gdzie liczba ludności wzrosła o 3,3%. Niepokojąca natomiast jest emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza. Po mimo, że w województwie śląskim odnotowano spadek emitowanych zanieczyszczeń, w powiecie częstochowskim odnotowano wzrost o 104 275 t/rok. Podobna sytuacja dotyczy analizowanej emisji zanieczyszczeń pyłowych powietrza. W województwie odnotowano spadek emisji tych zanieczyszczeń, natomiast w powiecie częstochowskim zaobserwowano wahania. W 2013 roku emisja wynosiła 99 t/rok i wzrosła do 121 t/rok w 2014 roku. Pod koniec roku 2015 odnotowano spadek do 98 t/rok.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Gmina Dąbrowa Zielona jest gminą wiejską. Największą powierzchnię terenu zajmują użytki rolne oraz grunty leśne. Rozwój tej gminy powinien być nakierowany na I sektor gospodarki narodowej.

Sfera techniczna

W latach 2013-2015 na terenie gminy Dąbrowa Zielona zaobserwowano wzrost nowo powstających budynków, w tym również budynków mieszkalnych. Podobna sytuacja została odnotowana w powiecie częstochowskim i województwie śląskim. We wszystkich analizowanych jednostkach terytorialnych odnotowano niewielki wzrost mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową, łazienkę, czy centralne ogrzewanie. W przypadku

gminy Dąbrowa Zielona pod koniec 2015 roku odnotowany stosunkowo niski wskaźnik mieszkań wyposażonych w centralnie ogrzewanie oraz łazienkę. Na terenie gminy tylko 68,8% mieszkań wyposażonych jest w łazienkę, a 55,6% w centralne ogrzewanie. Widoczna sytuacja sygnalizująca o potrzebie zmian w tym obszarze.

Analiza wskaźnikowa

Sfera społeczna

Analiza sfery społecznej stanowi fundamentalną część opisu badanej zbiorowości pozwalająca na diagnozę obecnego stanu i prognozowanie oraz planowanie przyszłych zmian. Największym potencjałem rozwojowym danego obszaru jest jego kapitał ludzki. Dlatego też w prezentowanej diagnozie skupiono uwagę na analizie społecznych obszarów takich jak: ubóstwo, problemy społeczne, bezpieczeństwo publiczne, demografia, aktywność społeczna, edukacja. Wymienione kategorie tworzą katalog podstawowej wiedzy na temat wybranej zbiorowości, pozwalają także na identyfikację problemów z jakimi potencjalnie może borykać się badana społeczność. Wśród sołectw, na których zidentyfikowano najwięcej problemów związanych ze zjawiskiem bezrobocia, należą: Borowce, Cielętniki, Dąbek, Lipie, Olbrachcice, Raczkowice-Kolonia, Święta Anna, Ulesie, Zaleszczyzny.

Tabela 5. Liczba osób bezrobotnych

LP	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba wskaźnik powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	18,87	16,98	3,77	3,77	4
2	Cielętniki	14,91	11,27	1,45	7,64	3
3	Cudków	1,89	0,00	1,89	0,00	0
4	Dąbek	12,20	10,98	3,66	2,44	3
5	Dąbrowa Zielona	9,64	6,86	2,78	2,94	0
6	Lipie	20,00	16,00	2,00	2,00	2
7	Nowa Wieś	4,94	2,47	1,23	0,00	0
8	Olbrachcice	17,69	10,83	7,58	3,61	4
9	Raczkowice	6,40	4,80	2,40	1,60	0
10	Raczkowice-Kolonia	8,20	6,56	0,00	3,28	1
11	Soborzyce	10,48	6,90	3,10	2,38	0
12	Święta Anna	18,05	9,77	6,77	1,50	3
13	Ulesie	6,91	4,07	4,07	1,22	1
14	Zaleszczyzny	19,23	13,46	3,85	7,69	4
Gmina Dąbrowa Zielona		11,59	7,94	3,45	3,06	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Tabela poniżej prezentuje liczbę osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej, w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźniki powyżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska. Wśród sołectw, które borykają się z największą liczbą osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej, należy zaliczyć: Cielętniki, Cudków, Lipie, Soborzyce. Należy zaznaczyć, iż często wysokie wskaźniki wśród osób bezrobotnych przekładają się na wysoką liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 6. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej

LP	Sołectwo	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	1,00	0
2	Cielętniki	1,66	1
3	Cudków	1,23	1
4	Dąbek	0,74	0
5	Dąbrowa Zielona	0,87	0
6	Lipie	4,65	1
7	Nowa Wieś	0,76	0
8	Olbrachcice	0,24	0
9	Raczkowice	0,00	0
10	Raczkowice-Kolonia	0,00	0
11	Soborzyce	1,55	1
12	Święta Anna	1,07	0
13	Ulesie	0,50	0
14	Zaleszczyzny	0,00	0
Gmina Dąbrowa Zielona		0,97	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podczas diagnozy analizie poddano także liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców, saldo migracji oraz przyrost naturalny. Wartości dotyczące liczby ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowane niższe niż średnia gminy odnotowano w sołectwach: Cielętniki, Cudków, Dąbrowa Zielona, Nowa Wieś, Olbrachcice, Raczkowice-Kolonia, Soborzyce, Święta Anna, Zaleszczyzny. W wymienionych sołectwach występują również niższe wartości niż dla gminy wartości salda migracji bądź przyrostu naturalnego. Analizowane wskaźniki potwierdzają jednocześnie, iż sołectwa borykające się z problemami nadwyżki liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, bądź ujemnym przyrostem naturalnym w połączeniu ze zjawiskiem demograficznym gminy budzi niepokój występowania zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Tabela 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców, saldo migracji oraz przyrost naturalny

Lp.	Sołectwo	Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Saldo migracji	Przyrost naturalny	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	57,00	0,00	2,86	0
2	Cielętniki	36,10	0,97	0,93	2
3	Cudków	35,80	1,32	1,21	2
4	Dąbek	37,04	0,76	0,74	1
5	Dąbrowa Zielona	34,02	1,44	0,53	3
6	Lipie	52,33	0,00	0,00	1

Lp.	Sołectwo	Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Saldo migracji	Przyrost naturalny	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
7	Nowa Wieś	35,61	0,82	0,00	2
8	Olbrachcice	34,45	2,20	0,24	3
9	Raczkowice	38,35	0,01	0,48	1
10	Raczkowice Kolonia	35,35	1,03	0,98	2
11	Soborzyce	35,29	0,95	0,60	3
12	Święta Anna	26,20	0,00	0,52	2
13	Ulesie	38,94	0,76	0,98	0
14	Zaleszczyzny	35,71	2,38	1,17	2
Gmina Dąbrowa Zielona		36,11	0,90	0,80	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Komenda Policji udostępniła również dane dotyczące liczby przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczby przestępstw w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem i kradzieży pojazdów w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczby wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Najwyższe wartości tych wskaźników odnotowano w sołectwach: Borowce, Cielętniki, Dąbek, Dąbrowa Zielona, Lipie, Nowa Wieś, Olbrachcice, Raczkowice, Święta Anna, Ulesie. Wartości wyższe od średniej referencyjnej dla gminy, oznaczają zjawiska negatywne. Należy dążyć do zmniejszania obu wskaźników.

Tabela 8. Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczba przestępstw w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem i kradzieży pojazdów w przeliczeniu na 100 mieszkańców i liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Lp.	Sołectwo	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem i kradzieży pojazdów w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	2,00	0,00	0,00	1
2	Cielętniki	0,71	0,24	0,48	2
3	Cudków	1,23	0,00	0,00	0
4	Dąbek	0,00	0,00	0,74	1
5	Dąbrowa Zielona	1,52	0,22	0,11	2
6	Lipie	2,33	0,00	0,00	1
7	Nowa Wieś	2,27	0,00	0,00	1
8	Olbrachcice	1,91	0,72	0,24	2
9	Raczkowice	0,49	0,00	3,40	1
10	Raczkowice Kolonia	0,00	0,00	0,00	0
11	Soborzyce	1,08	0,00	0,15	0
12	Święta Anna	3,21	1,07	0,53	3
13	Ulesie	1,26	0,00	0,75	1
14	Zaleszczyzny	0,00	0,00	0,00	0
Gmina Dąbrowa Zielona		1,33	0,20	0,43	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Tabela poniżej prezentuje frekwencję wyborczą w wyborach prezydenckich w 2015 roku w II turze. Wskaźniki poniżej wartości referencyjnej oznaczają negatywne zjawiska. Wśród sołectw, które

borykają się z najmniejszą liczbą osób aktywnych publicznie, należy zaliczyć: Borowce, Cielętniki, Dąbek, Olbrachcice, Święta Anna, Ulesie.

Tabela 9. Frekwencja wyborcza w wyborach prezydenckich w 2015 r. (II tura)

Lp.	Sołectwo	Frekwencja w wyborach prezydenckich 2015 r. (II tura)	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	42,93%	1
2	Cielętniki	45,90%	1
3	Cudków	53,94%	0
4	Dąbek	42,93%	1
5	Dąbrowa Zielona	53,10%	0
6	Lipie	53,10%	0
7	Nowa Wieś	53,10%	0
8	Olbrachcice	42,93%	1
9	Raczkowice	53,10%	0
10	Raczkowice Kolonia	53,10%	0
11	Soborzyce	53,94%	0
12	Święta Anna	42,93%	1
13	Ulesie	42,93%	1
14	Zaleszczyzny	53,94%	0
Gmina Dąbrowa Zielona		49,24%	-

Źródło: opracowanie grupa BST

W gminie Dąbrowa Zielona funkcjonuje jedno gimnazjum, dlatego analiza zdawalności egzaminów gimnazjalnych odniesiona została do średnich wyników w powiecie częstochowskim oraz w województwie śląskim. Uczniowie gimnazjum w gminie Dąbrowa Zielona uzyskali niższe średnie wyniki niż średni wynik dla powiatu częstochowskiego w egzaminie z języka polskiego, historii i WOS-u, języka angielskiego, matematyki oraz z przedmiotów przyrodniczych. Należy zaznaczyć, iż wszystkie średnie wyniki egzaminów w gminie Dąbrowa Zielona były niższe niż średnie wyniki egzaminu w województwie śląskim. Szczegółowe dane dotyczące średnich wyników egzaminu gimnazjalnego zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 10. Zdawalność egzaminu gimnazjalnego – średnia wyników uczniów

	Język Polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	Język Angielski
Dąbrowa Zielona	63,41%	53,59%	44,86%	46,64%	56,11%
Powiat częstochowski	70,15%	56,49%	47,07%	50,21%	59,40%
Woj. Śląskie	68,71%	55,92%	47,78%	50,76%	65,33%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy

Podsumowanie - sfera społeczna

Do analizy sfery społecznej wykorzystano następujące wskaźniki, zawarte w tabeli poniżej.

Tabela 11. Wskaźniki sfery społecznej

Lp.	Wskaźnik
1	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
2	Liczba osób długotrwale bezrobotnych
3	Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
4	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku

Lp.	Wskaźnik
	produkcyjnym
5	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców
6	Ludność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców
7	Saldo migracji
8	Przyrost naturalny
9	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców
10	Liczba przestępstw w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem i kradzieży pojazdów w przeliczeniu na 100 mieszkańców
11	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców
12	Frekwencja w wyborach prezydenckich 2015 r. (II tura)
13	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2016 r.

Źródło: opracowanie grupa BST

W celu wskazania jednostek pomocniczych, w których występuje wysokie bądź bardzo wysokie nasilenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej dokonano syntetycznej oceny stopnia nasilenia negatywnych zjawisk. W przypadku kryterium społecznego w celu dokonania syntetycznej oceny zaliczono wszystkie wskaźniki dla danej sfery, których wartość uznano za wysoką lub bardzo wysoką. Tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wartość wskaźnika syntetycznego Perkala z podziałem gminy Dąbrowa Zielona na poszczególne sołectwa. Sołectwa znajdujące się w stanie kryzysowym: Cielętniki, Dąbek, Lipie, Olbrachcice, Święta Anna, Zaleszczyzny.

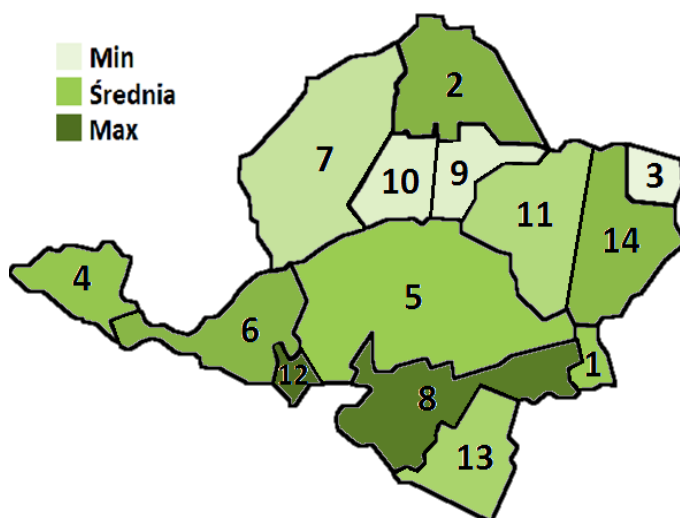

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Tabela 12. Wskaźnik syntetyczny Perkala - sfera społeczna

LP	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba osób z niepełnosprawnością korzystających świadczeń z pomocy społecznej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Łudność w wieku poprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Saldo migracji	Przyrost naturalny	Liczba przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem i kradzieży pojazdów w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Frekwencja w wyborach prezydenckich 2015 r. (II tura)	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2016 r.	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Borowce	0,938	1,000	0,498	0,491	0,215	0,000	0,000	0,000	0,623	0,000	0,000	1,000	1,000	5,764
2	Cielętniki	0,719	0,664	0,192	0,993	0,357	0,678	0,408	0,675	0,222	0,222	0,000	0,730	1,000	6,860
3	Cudków	0,000	0,000	0,249	0,000	0,265	0,688	0,555	0,577	0,385	0,000	0,000	0,000	1,000	3,719
4	Dąbek	0,569	0,646	0,483	0,317	0,159	0,648	0,319	0,741	0,000	0,000	0,198	1,000	1,000	6,081
5	Dąbrowa Zielona	0,428	0,404	0,366	0,382	0,186	0,746	0,605	0,815	0,473	0,203	0,116	0,076	1,000	5,801
6	Lipie	1,000	0,942	0,264	0,260	1,000	0,152	0,000	1,000	0,725	0,000	0,311	0,076	1,000	6,730
7	Nowa Wieś	0,168	0,145	0,163	0,000	0,163	0,695	0,345	1,000	0,708	0,000	0,202	0,076	1,000	4,666
8	Olbrachcice	0,872	0,638	1,000	0,469	0,051	0,732	0,924	0,916	0,596	0,671	0,192	1,000	1,000	9,063
9	Raczkowice	0,249	0,283	0,317	0,208	0,000	0,606	0,004	0,832	0,151	0,000	0,259	0,076	1,000	3,985
10	Raczkowice-Kolonia	0,348	0,386	0,000	0,426	0,000	0,703	0,433	0,657	0,000	0,000	0,000	0,076	1,000	4,030
11	Soborzyce	0,474	0,407	0,408	0,310	0,333	0,705	0,399	0,790	0,338	0,000	0,000	0,000	1,000	5,163
12	Święta Anna	0,892	0,576	0,893	0,195	0,230	1,000	0,000	0,818	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000	9,604
13	Ulesie	0,277	0,239	0,536	0,159	0,108	0,586	0,319	0,657	0,392	0,000	0,134	1,000	1,000	5,408
14	Zaleszczyzny	0,958	0,793	0,507	1,000	0,000	0,691	1,000	0,591	0,000	0,000	0,000	0,000	1,000	6,540
Gmina Dąbrowa Zielona		0,536	0,467	0,455	0,397	0,209	0,678	0,379	0,719	0,414	0,191	0,143	0,427	1,000	6,016

Mapa 3. Sfera społeczna- wskaźnik syntetyczny Perkala

Źródło: opracowanie grupa BST

Sfera gospodarcza

Monitoring potencjału rozwoju ekonomiczno-gospodarczego i analiza sytuacji zastanej są niezwykle ważne w kontekście planowanych działań, w ramach procesu rewitalizacji. Analizie poddany został obszar przedsiębiorczości w gminie Dąbrowa Zielona. Siłą rozwojową każdego sołectwa jest jej kondycja ekonomiczno-gospodarcza. Wyznaczanie obszarów stanowiących o problematycznym charakterze gminy, pozwoli na dokonanie zmian, pozwalających w przyszłości ograniczyć bariery rozwojowe gminy. Skuteczne zaplanowanie przemian w lokalnej gospodarce zwiększy jej konkurencyjność i atrakcyjność dla pracowników oraz potencjalnych inwestorów.

Podczas diagnozy sfery gospodarczej w gminie Dąbrowa Zielona wzięto pod uwagę liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczbę podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Gmina Dąbrowa Zielona boryka się z negatywnymi zjawiskami strefy gospodarczej.

Tabela 13. Wskaźniki sfery gospodarczej

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	35,00	10,00	1,00	3
2	Cielętniki	29,69	9,98	0,24	2
3	Cudków	20,99	4,94	0,00	2
4	Dąbek	45,19	8,89	0,74	1
5	Dąbrowa Zielona	36,94	18,53	0,76	1
6	Lipie	34,88	4,65	0,00	2

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
7	Nowa Wieś	33,33	8,33	0,00	2
8	Olbrachcice	48,80	25,12	1,91	1
9	Raczkowice	39,81	12,14	1,46	2
10	Raczkowice Kolonia	34,34	10,10	1,01	3
11	Soborzyce	37,31	9,91	0,46	2
12	Święta Anna	39,57	20,86	1,60	1
13	Ulesie	33,92	7,79	0,75	2
14	Zaleszczyzny	50,00	11,90	0,00	1
Gmina Dąbrowa Zielona		37,41	13,74	0,79	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie - sfera gospodarcza

Do analizy sfery gospodarczej wykorzystano następujące wskaźniki: liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz liczbę podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Dąbrowa Zielona na sołectwa. Problem występowania negatywnych zjawisk sfery gospodarczej dotyczy sołectw: Borowce, Cielętniki, Cudków, Lipie, Raczkowice, Raczkowice-Kolonia, Soborzyce, Święta Anna, Ulesie.

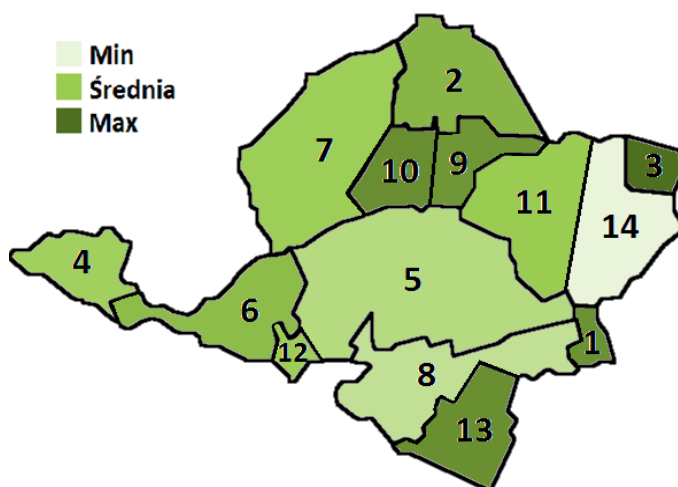
Tabela 14. Sfera gospodarcza – wskaźnik syntetyczny Perkala

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Borowce	0,517	0,739	0,523	1,778
2	Cielętniki	0,700	0,740	0,124	1,564
3	Cudków	1,000	0,986	0,000	1,986
4	Dąbek	0,166	0,793	0,387	1,346
5	Dąbrowa Zielona	0,450	0,322	0,396	1,168
6	Lipie	0,521	1,000	0,000	1,521
7	Nowa Wieś	0,574	0,820	0,000	1,395
8	Olbrachcice	0,041	0,000	1,000	1,041
9	Raczkowice	0,351	0,634	0,761	1,747
10	Raczkowice Kolonia	0,540	0,734	0,528	1,801
11	Soborzyce	0,438	0,743	0,243	1,423

Lp.	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wykreślonych z rejestru REGON w 2016 r. w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Syntetyczny wskaźnik Perkala
12	Święta Anna	0,359	0,208	0,838	1,406
13	Ulesie	0,554	0,847	0,394	1,795
14	Zaleszczyzny	0,000	0,646	0,000	0,646
Gmina Dąbrowa Zielona		0,434	0,556	0,414	1,404

Źródło: opracowanie grupa BST

Mapa 4. Sfera gospodarcza – wskaźnik syntetyczny Perkala

Źródło: opracowanie grupa BST

Sfera środowiskowa

Jednym z równie ważnych aspektów diagnozy obszarów zdegradowanych jest sfera środowiskowa. Analiza tego obszaru pozwoli na określenie kondycji środowiskowej gminy Dąbrowa Zielona. Współcześnie nacisk kładzie się na optymalizowanie sytuacji środowiskowej, gdyż ma ona wpływ na jakość życia mieszkańców gminy oraz stanowi o atrakcyjności i potencjale danego obszaru. Zatem identyfikacja kondycji środowiska w gminie Dąbrowa Zielona staje się niezwykle potrzebna w celu wyznaczenia obszarów kryzysowych, wymagających działań interwencyjnych w ramach procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa w gminie Dąbrowa Zielona zdiagnozowana została na podstawie wskaźnika nagromadzenia wyrobów azbestowych na 100 mieszkańców gminy oraz na podstawie wskaźnika udziału procentowego budynków generujących emisje niskie. Zgodnie z tabelą występuje niewiele sołectw, w których wskaźnik nagromadzenia wyrobów azbestowych jest wysoki, m.in. sołectwa: Cudków, Zaleszczyzny, Soborzyce.

Tabela 15. Nagromadzenie azbestu w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz udział procentowy budynków generujących emisje niskie

Lp.	Sołectwo	Azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Udział procentowy budynków generujących emisje niskie	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	90,00	95%	1
2	Cielętniki	47,74	98%	1
3	Cudków	217,28	98%	2
4	Dąbek	17,04	98%	1
5	Dąbrowa Zielona	21,45	98%	1
6	Lipie	55,81	98%	1
7	Nowa Wieś	3,79	98%	1
8	Olbrachcice	67,70	98%	2
9	Raczkowice	34,95	98%	1
10	Raczkowice Kolonia	7,07	98%	1
11	Soborzyce	104,64	98%	2
12	Święta Anna	26,20	98%	1
13	Ulesie	62,31	98%	2
14	Zaleszczyzny	136,90	98%	2
Gmina Dąbrowa Zielona		55,95	98%	-

Źródło: Opracowanie grupa BST

Podsumowanie - sfera środowiskowa

Do analizy sfery środowiskowej wykorzystano wskaźniki, które pomogły w diagnozie gminy Dąbrowa Zielona: nagromadzenie azbestu w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz udział procentowy budynków generujących emisje niskie.

Najwyższy wskaźnik nagromadzenia azbestu został odnotowany w sołectwach: Cudków, Zaleszczyzny, Soborzyce, Borowce, Olbrachcice oraz Ulesie. Wskaźnik udziału procentowego budynków generujących niskie emisje w gminie Dąbrowa Zielona wynosi 98%, natomiast tylko w sołectwie Borowce wskaźnik ten wynosi 95%.

W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Dąbrowa Zielona na sołectwa. Dane zaprezentowane przedstawiają obraz środowiskowy gminy.

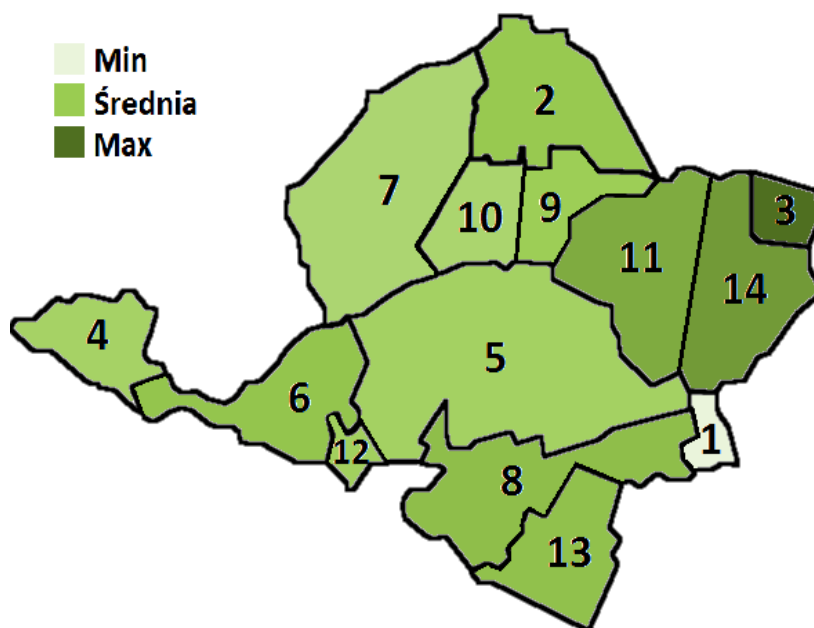
Tabela 16. Sfera środowiskowa – syntetyczny wskaźnik Perkala

Lp.	Sołectwo	Azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Udział procentowy budynków generujących emisje niskie	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Borowce	0,404	0,000	0,404
2	Cielętniki	0,206	1,000	1,206
3	Cudków	1,000	1,000	2,000
4	Dąbek	0,062	1,000	1,062
5	Dąbrowa Zielona	0,083	1,000	1,083
6	Lipie	0,244	1,000	1,244
7	Nowa Wieś	0,000	1,000	1,000
8	Olbrachcice	0,299	1,000	1,299

Lp.	Sołectwo	Azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Udział procentowy budynków generujących emisje niskie	Syntetyczny wskaźnik Perkala
9	Raczkowice	0,146	1,000	1,146
10	Raczkowice Kolonia	0,015	1,000	1,015
11	Soborzyce	0,472	1,000	1,472
12	Święta Anna	0,105	1,000	1,105
13	Ulesie	0,274	1,000	1,274
14	Zaleszczyzny	0,624	1,000	1,624
Gmina Dąbrowa Zielona		0,244	0,929	1,173

Źródło: opracowanie grupa BST

Mapa 5. Sfera środowiskowa – syntetyczny wskaźnik Perkala

Źródło: opracowanie grupa BST

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

O potencjale i atrakcyjności danego obszaru świadczą również warunki przestrzenno-funkcjonalne, mogące stać się przyczyną do przyciągania nowych mieszkańców lub potencjalnych inwestorów w gminie.

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej analizie poddano liczbę przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej oraz z sieci kanalizacyjnej. W sołectwie Cudków oraz Zaleszczyzny nie znajdują się przystanki autobusowe. W roku 2015 ok. 90% mieszkańców gminy ma dostęp do sieci wodociągowej, wyjątkiem są Soborzyce i Ulesie. W każdym sołectwie gminy za wyjątkiem sołectwa Święta Anna, mieszkańcy nie korzystają z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 17. Liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej oraz odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej

Lp.	Sołectwo	Liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	Liczba wskazań powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	1,00	100,0%	0,0%	1
2	Cielętniki	0,95	100,0%	0,0%	1
3	Cudków	0,00	100,0%	0,0%	2
4	Dąbek	0,74	100,0%	0,0%	1
5	Dąbrowa Zielona	0,54	100,0%	0,0%	2
6	Lipie	4,65	50,0%	0,0%	2
7	Nowa Wieś	0,76	100,0%	0,0%	1
8	Olbrachcice	0,48	100,0%	0,0%	2
9	Raczkowice	0,97	100,0%	0,0%	1
10	Raczkowice Kolonia	1,01	100,0%	0,0%	1
11	Soborzyce	0,62	65,0%	0,0%	3
12	Święta Anna	1,60	100,0%	92,3%	0
13	Ulesie	0,25	95,0%	0,0%	2
14	Zaleszczyzny	0,00	100,0%	0,0%	2
Gmina Dąbrowa Zielona		0,74	93,8%	8,15%	-

Źródło: opracowanie grupa BST

Podsumowanie - sfera przestrzenno-funkcjonalna

Do analizy sfery przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano wskaźniki, które pomogły w diagnozie obszaru gminy Dąbrowa Zielona: liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej oraz odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej.

Sołectwa Cudków i Zaleszczyzny nie posiadają przystanków autobusowych. Największa liczba odnotowanych przystanków przypada dla sołectw: Lipie, Święta Anna, Raczkowice-Kolonia i Borowce. Ponad 90 % mieszkańców gminy korzysta z sieci wodociągowej. Najniższy wskaźnik odsetku ludności korzystającej z sieci wodociągowej występuje w sołectwie Soborzyce, Lipie (wieś należąca do sołectwa Milinów nie ma sieci wodociągowej) oraz Ulesie. Z sieci kanalizacyjnej korzystają tylko mieszkańcy sołectwa Święta Anna (92,3%).

W 2017r./2018r. planowana jest budowa pierwszego etapu sieci kanalizacji w miejscowości Dąbrowa Zielona w wyniku której ok. 50% mieszkańców miejscowości Dąbrowa Zielona zostanie przyłączona do kanalizacji zbiorczej.

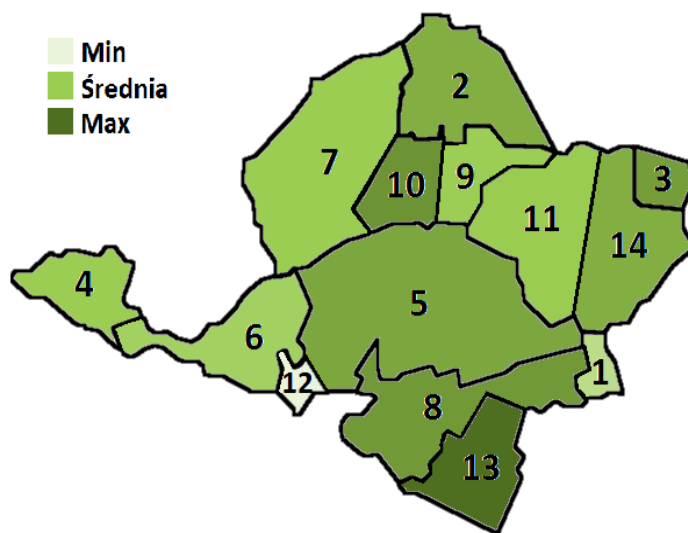
Poniższa tabela prezentuje wartości poszczególnych analizowanych wskaźników oraz wskaźnik syntetycznego Perkala z podziałem gminy Dąbrowa Zielona na poszczególne sołectwa.

Tabela 18. Sfera przestrzenno-funkcjonalna – syntetyczny wskaźnik Perkala

Lp.	Sołectwo	Liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Borowce	0,785	0,000	1,000	1,785
2	Ciełężniki	0,796	0,000	1,000	1,796
3	Cudków	1,000	0,000	1,000	2,000
4	Dąbek	0,841	0,000	1,000	1,841
5	Dąbrowa Zielona	0,884	0,000	1,000	1,884
6	Lipie	0,000	1,000	1,000	2,000
7	Nowa Wieś	0,837	0,000	1,000	1,837
8	Olbrachcice	0,897	0,000	1,000	1,897
9	Raczkowice	0,791	0,000	1,000	1,791
10	Raczkowice Kolonia	0,783	0,000	1,000	1,783
11	Soborzyce	0,867	0,700	1,000	2,567
12	Święta Anna	0,655	0,000	0,000	0,655
13	Ulesie	0,946	0,100	1,000	2,046
14	Zaleszczyzny	1,000	0,000	1,000	2,000
Gmina Dąbrowa Zielona		0,841	0,125	0,952	1,918

Źródło: opracowanie grupa BST

Mapa 6. Sfera przestrzenno-funkcjonalna – syntetyczny wskaźnik Perkala

Źródło: opracowanie grupa BST

Sfera techniczna

Ważnym aspektem świadczącym również o potencjale i atrakcyjności danego obszaru są warunki techniczne. Mogą one także stać się przyczyną przyciągania potencjalnych inwestorów, jak również nowych mieszkańców.

Podczas diagnozy sfery technicznej w gminie Dąbrowa Zielona wzięto pod uwagę liczbę budynków o wartościach kulturowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, szacunkową długość dróg wymagających remontu lub modernizacji oraz udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek). Zgodnie z poniższą tabelą, w niektórych sołectwach gminy Dąbrowa Zielona nie

występują budynki o wartościach kulturowych. W sześciu sołectwach koniecznie wymagany jest remont lub modernizacja dróg oraz na ponad połowie obszaru gminy występują budynki wymagające remontu.

Tabela 19. Liczba budynków o wartościach kulturowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, szacunkowa długość dróg wymagających remontu lub modernizacji oraz udział procentowy budynków wymagających remontu

Lp.	Sołectwo	Liczba budynków o wartościach kulturowych	Długość dróg wymagających remontu lub modernizacji (szacunek)	Udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek)	Liczba wskaźników powyżej średniej dla Gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	0,00	0,60	60,0%	2
2	Cielętniki	0,48	1,60	55,0%	2
3	Cudków	0,00	0,00	65,0%	2
4	Dąbek	0,00	0,90	60,0%	2
5	Dąbrowa Zielona	0,54	1,30	40,0%	2
6	Lipie	0,00	0,30	60,0%	2
7	Nowa Wieś	0,00	0,40	55,0%	1
8	Olbrachcice	0,24	2,10	50,0%	2
9	Raczkowice	0,00	1,20	55,0%	2
10	Raczkowice Kolonia	0,00	0,60	60,0%	2
11	Soborzyce	0,31	1,60	60,0%	2
12	Święta Anna	0,00	0,30	50,0%	1
13	Ulesie	0,00	2,10	55,0%	2
14	Zaleszczyzny	0,00	0,00	65,0%	2
Gmina Dąbrowa Zielona		0,26	0,93	56,4%	-

Źródło: Opracowanie grupa BST

Podsumowanie sfery technicznej

Do analizy sfery technicznej wykorzystano następujące wskaźniki: Liczba budynków o wartościach kulturowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców, szacunkowa długość dróg wymagających remontu lub modernizacji oraz udział procentowy budynków wymagających remontu, które pomogły w diagnozie gminy Dąbrowa Zielona.

Wskaźnik liczby budynków o wartościach kulturowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców najwyższy odnotowano dla sołectw: Dąbrowa Zielona, Cielętniki oraz Soborzyce. Najwyższy wskaźnik szacunkowej długości dróg wymagających remontu lub modernizacji w sołectwach Olbrachcice, Ulesie, Cielętniki, Soborzyce, Dąbrowa Zielona oraz Raczkowice. Natomiast wskaźnik udziału procentowego budynków wymagających remontu (szacunek) najwyższy został odnotowany w sołectwach tj.: Cudków, Zaleszczyzny, Borowce, Dąbek, Lipie, Raczkowice-Kolonia oraz Soborzyce.

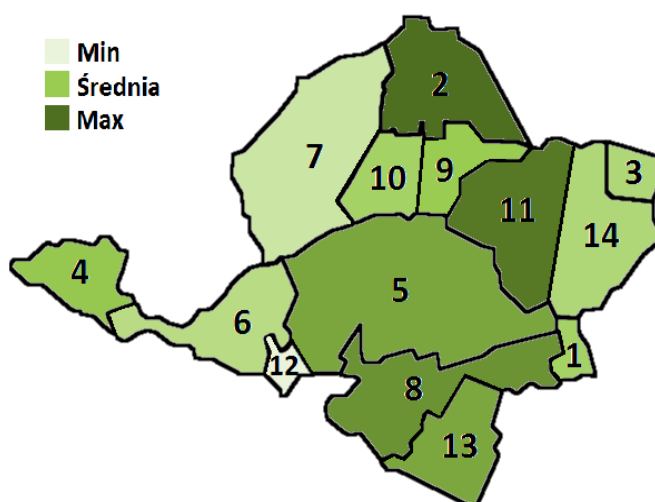
W poniższej tabeli zaprezentowano wartości powyższych wskaźników oraz wskaźnika syntetycznego Perkala (im wyższa wartość wskaźnika, tym większe prawdopodobieństwo wystąpienia stanu kryzysowego) z uwzględnieniem podziału gminy Dąbrowa Zielona na sołectwa.

Tabela 20. Sfera techniczna – syntetyczny wskaźnik Perkala

Lp.	Sołectwo	Liczba budynków o wartościach kulturowych	Długość dróg wymagających remontu lub modernizacji (szacunek)	Udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek)	Syntetyczny wskaźnik Perkala
1	Borowce	0,000	0,286	0,800	1,086
2	Cieletniki	0,877	0,762	0,600	2,239
3	Cudków	0,000	0,000	1,000	1,000
4	Dąbek	0,000	0,429	0,800	1,229
5	Dąbrowa Zielona	1,000	0,619	0,000	1,619
6	Lipie	0,000	0,143	0,800	0,943
7	Nowa Wieś	0,000	0,190	0,600	0,790
8	Olbrachcice	0,442	1,000	0,400	1,842
9	Raczkowice	0,000	0,571	0,600	1,171
10	Raczkowice Kolonia	0,000	0,286	0,800	1,086
11	Soborzyce	0,572	0,762	0,800	2,133
12	Święta Anna	0,000	0,143	0,400	0,543
13	Ulesie	0,000	1,000	0,600	1,600
14	Zaleszczyzny	0,000	0,000	1,000	1,000
Gmina Dąbrowa Zielona		0,471	0,442	0,657	1,571

Źródło: opracowanie grupa BST

Mapa 7. Sfera techniczna – syntetyczny wskaźnik Perkala

Źródło: opracowanie grupa BST

OBSZARY ZDEGRADOWANE

Obszar zdegradowany to taki, na którym nasilone są negatywne zjawiska społeczne, do których zaliczyć można m.in.: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji, niski poziom kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturalnym. Co więcej obszar zdegradowany cechuje się co najmniej jednym negatywnym zjawiskiem ze sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej.

Obszary zdegradowane wyznaczone zostały na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach, podczas której wykorzystano syntetyczny wskaźnik Perkala. Wyższą wartość wskaźnika syntetycznego Perkala, należy interpretować jako obszar, na którym skoncentrowane są negatywne

zjawiska. Przy wyznaczaniu obszarów zdegradowanych wzięto pod uwagę wpływ na rozwój całej gminy Dąbrowa Zielona.

Obszarami zdegradowanymi w gminie Dąbrowa Zielona są następujące sołectwa: **Cielętniki, Dąbrowa Zielona, Olbrachcice.**

Tabela 21. Obszary zdegradowane

Lp.	Sołectwo	Sfera społeczna		Pozostałe strefy	
		Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla gminy Dąbrowa Zielona	Wartość wskaźnika syntetycznego	Liczba wskaźników powyżej średniej dla gminy Dąbrowa Zielona
1	Borowce	5,764	8	5,053	6
2	Cielętniki	6,860	11	7,649	7
3	Cudków	3,719	6	7,794	9
4	Dąbek	6,081	9	6,194	4
5	Dąbrowa Zielona	5,801	8	6,585	7
6	Lipie	6,730	8	5,643	6
7	Nowa Wieś	4,666	7	5,724	5
8	Olbrachcice	9,063	15	6,953	7
9	Raczkowice	3,985	4	6,570	5
10	Raczkowice-Kolonia	4,030	4	6,635	7
11	Soborzyce	5,163	6	7,601	9
12	Święta Anna	9,604	11	3,709	2
13	Ulesie	5,408	3	7,615	8
14	Zaleszczyny	6,540	8	6,016	6

Źródło: opracowanie grupa BST

OBSZARY REWITALIZACJI

Zaprezentowana diagnoza posłużyła do wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w Gminie Dąbrowa Zielona, które mają zostać objęte Programem Rewitalizacji. Obszar rewitalizacji stanowi element obszaru zdegradowanego. Cechuje się on szczególną koncentracją negatywnych zjawisk ze sfery społecznej oraz gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Ponadto obszar rewitalizacji ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

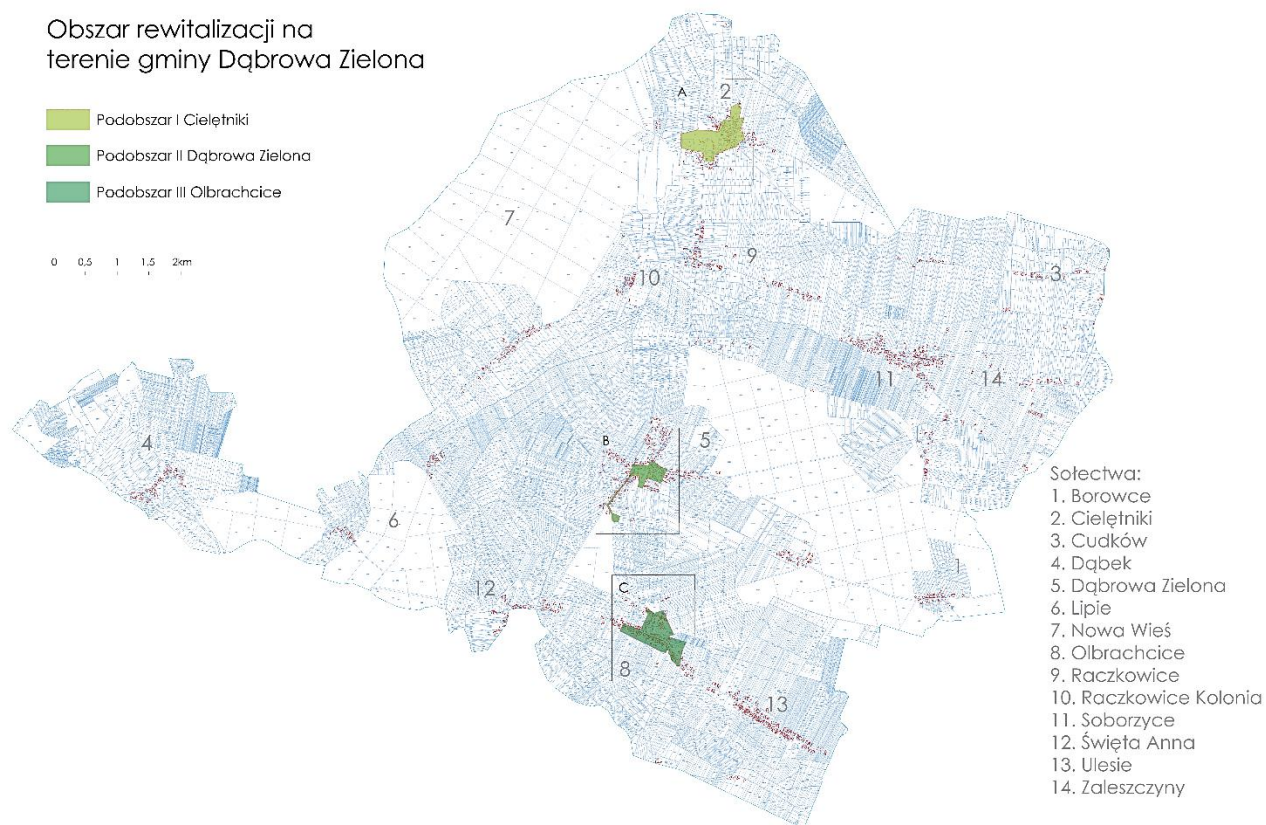
Na obszarach zdegradowanych w gminie Dąbrowa Zielona mieszka **44,08%** ludności gminy. Odsetek ten, przekracza maksymalną wartość liczby mieszkańców jaką może zamieszkiwać obszar rewitalizacji. Wg wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, obszar rewitalizacyjny nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Wskutek tego obszar zdegradowany został ograniczony. Nastąpiło to na podstawie analizy desk research, analizy wskaźnikowej. Opierając się na wyżej wymienionych metodach badawczych podjęto decyzję, co do wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji.

Powierzchnia obszaru rewitalizacji to **59,24 ha – 0,59%** powierzchni gminy Dąbrowa Zielona. Na wyznaczonym obszarze mieszka **849 osób – 21,68%** ludności gminy Dąbrowa Zielona. Obszar rewitalizacji obejmuje swoim zasięgiem sołectwo Cielętniki, sołectwo Olbrachcice oraz Dąbrowe Zieloną. Poniżej zaprezentowano dane dotyczące powierzchni oraz liczby mieszkańców w każdym z podobszarów rewitalizacji.

Tabela 22. Podobszary rewitalizacji.

Podobszary	Powierzchnia [ha]	Odsetek	Liczba mieszkańców [osoby]	Odsetek
Podobszar I Cielętniki	36,60	0,37	292	7,46%
Podobszar II Olbrachcice	10,87	0,11	300	7,11%
Podobszar III Dąbrowa Zielona	11,77	0,11	257	6,56%
Obszar rewitalizacji	59,24	0,59	849	21,68%

Źródło: opracowanie grupa BST

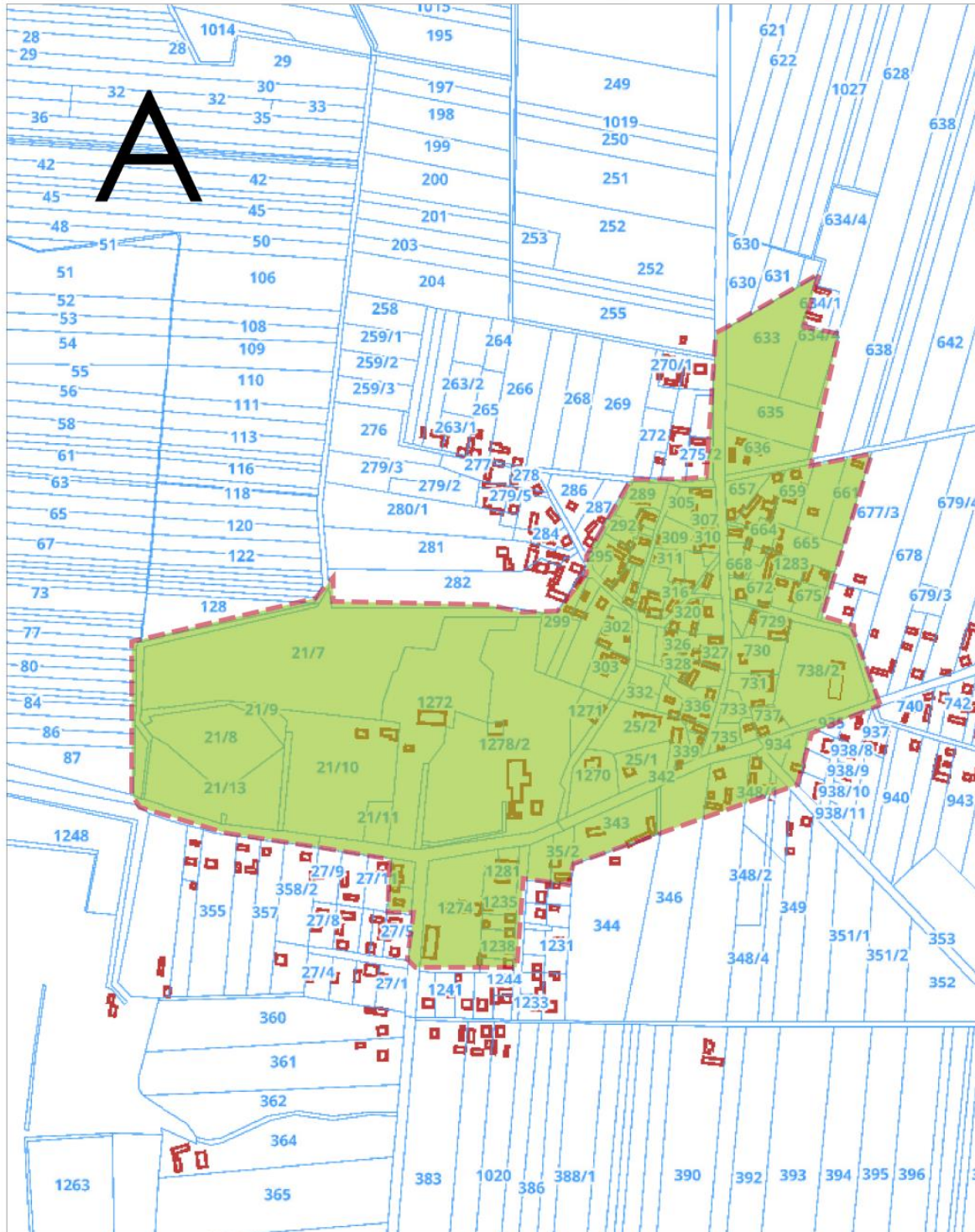
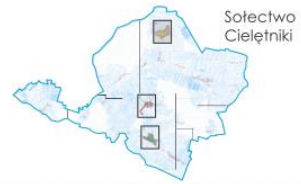

Mapa 8. Podobszar rewitalizacji Cielętniki

Obszar rewitalizacji na terenie gminy Dąbrowa Zielona

Skala 1:5000

 Podobszar I Cielętniki

Mapa 9. Podobszar rewitalizacji Dąbrowa Zielona

Obszar rewitalizacji na terenie gminy Dąbrowa Zielona

Skala 1:5000

 Podobszar II Dąbrowa Zielona

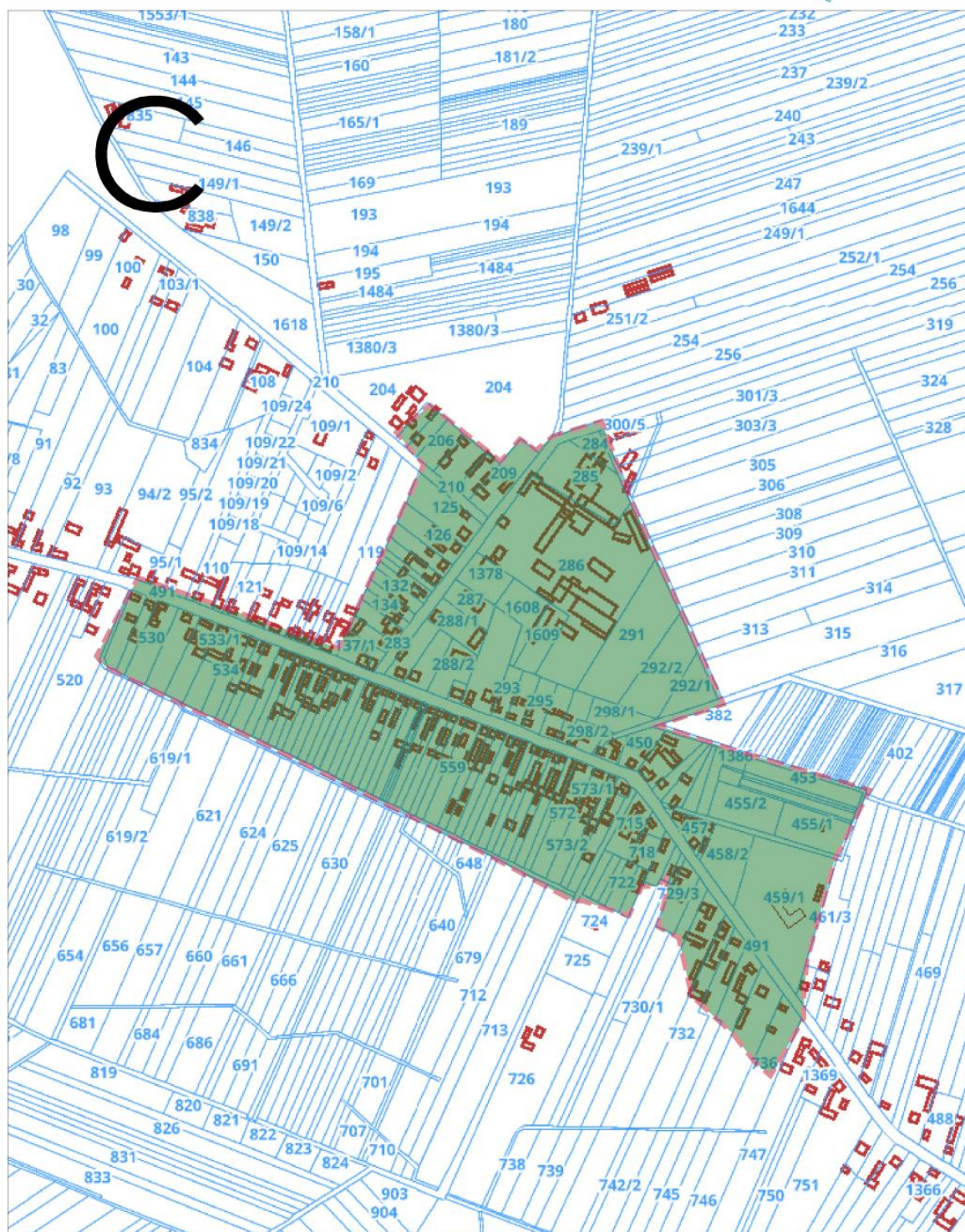

Mapa 10. Podobszar rewitalizacji Olbrachcice

Obszar rewitalizacji na terenie gminy Dąbrowa Zielona

Skala 1:5000

Podobszar III Olbrachcice

Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji

Koncentracja negatywnych zjawisk w **sferze społecznej** na wyznaczonych obszarach rewitalizacji potwierdziła się na różnych płaszczyznach analizy. Przyczyny (źródła) kryzysu na obszarze rewitalizacji ustalono na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej. W sferze społecznej podjęto do analizy 13 wskaźników obrazujących stan sfery społecznej w Gminie Dąbrowa Zielona. Pogłębiona analiza obszaru rewitalizacji dotyczy jedynie sołectw objętych tym procesem, tj.: **sołectwo Cielętniki, sołectwo Dąbrowa Zielona, sołectwo Olbrachcice**. Pierwszym analizowanym wskaźnikiem była liczba osób bezrobotnych. Wartość wskaźnika w gminie Dąbrowa Zielona wyniosła 11,59. Wartości wyższe zanotowano w sołectwach: Cielętniki (14,91) oraz Olbrachcice (17,69), które zostały objęte procesem rewitalizacji. Kolejnym wskaźnikiem jest liczba osób długotrwale bezrobotnych. Wyższe wartości aniżeli średnia dla gminy (7,94) zanotowano w sołectwie Cielętniki (11,27) oraz Olbrachcice (10,83). Następnym badanym wskaźnikiem jest liczba osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Średnia wartość wskaźnika dla gminy wyniosła 3,45. Wartość wyższą zanotowano w sołectwie Olbrachcice (7,58). Kolejnym wskaźnikiem jest liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wartość wskaźnika na obszarze gminy wyniosła 3,06. Wyższe wartości widoczne są w sołectwie Cielętniki (7,64) oraz Olbrachcice (3,61). Następnym badanym wskaźnikiem jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Średnia wartość wskaźnika dla gminy Dąbrowa Zielona wyniosła zaledwie 0,97. Wartości wyższe zanotowano w sołectwie Cielętniki (1,66). Analizując wartości tego wskaźnika, widoczne jest, iż liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarach rewitalizacji jest dość niska. Kolejnym wskaźnikiem jest ludność w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 mieszkańców. Średnia wartość dla gminy wyniosła 36,11. Wartości wyższe aniżeli dla gminy odnotowano na obszarze rewitalizacji: Cielętniki (36,10), Dąbrowa Zielona (34,02), Olbrachcice (34,45). Kolejnym wskaźnikiem jest saldo migracji. Wartość referencyjna dla gminy Dąbrowa Zielona kształtuje się na poziomie 0,90. Wyższe wartości niż wartość referencyjna widoczne są w sołectwie Cielętniki (0,97), Dąbrowa Zielona (1,44), Olbrachcice (2,20). Następnym wskaźnikiem jest przyrost naturalny. Średnia dla gminy wyniosła 0,90. Wyższe wartości widoczne są w sołectwie Dąbrowa Zielona (0,53), Olbrachcice (0,24). Powagę problemów sfery społecznej oddaje również wyższy wskaźnik przestępczości. Wartość referencyjna dla gminy wyniosła 1,33. Wyższa wartość aniżeli dla gminy pojawiła się w następujących sołectwach włączonych do obszaru rewitalizacji: Dąbrowa Zielona (1,52), Olbrachcice (1,91). Wartość wskaźnika przestępstw w zakresie kradzieży, kradzieży z włamaniem, kradzieży pojazdów w gminie wyniosła 0,20. Wartości wyższe zanotowano w sołectwach poddanych procesom rewitalizacji: Cielętniki (0,24), Dąbrowa Zielona (0,22), Olbrachcice (0,72). Kolejnym analizowanym wskaźnikiem jest wskaźnik liczby wypadków i kolizji drogowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość referencyjna dla gminy wyniosła 0,43. Wyższą wartość niż średnia dla gminy odnotowano w sołectwie Cielętniki (0,48). Problemy społeczne są kategorią bardzo szeroką, dlatego należy zwrócić uwagę również na aktywność obywateli w życiu publicznym. Analiza partycypacji społecznej mieszkańców oparta została o wskaźnik frekwencji

wyborczej w wyborach Prezydenckich w 2015 roku (II tura) Frekwencja dla Gminy Dąbrowa Zielona wyniosła 49,24%. Sołectwa, w których odnotowano niższe zaangażowanie w uczestnictwie w wyborach to: Cielętniki (45,90%) oraz Olbrachcie (42,93%). Kolejnymi badanymi wskaźnikami są wskaźniki dotyczące zdawalności egzaminów gimnazjalnych z języka polskiego, historii i WOS-u, matematyki, przedmiotów przyrodniczych oraz języka angielskiego. Zdawalność egzaminów z każdego wymienionego przedmiotu była stosunkowo niższa aniżeli zdawalność egzaminów w powiecie częstochowskim i województwie śląskim. Stopień degradacji sfery społecznej obrazuje liczba wskaźników, które w analizowanych sołectwach przyjmują wartości niekorzystne w porównaniu do analogicznych wskaźników odnotowanych dla całej gminy. Do sołectw najbardziej obciążonych problemami społecznymi zalicza się sołectwa Cielętniki, Dąbrowa Zielona, Olbrachcice jako obszar rewitalizacji w Gminie Dąbrowa Zielona. Na podstawie analizy wskaźnikowej możemy twierdzić, że są to obszary dotknięte największą liczbą niepożądanych zjawisk w sferze społecznej.

W **sferze gospodarczej** poddano analizie trzy wskaźniki obrazujące słabe strony tejże sfery: liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców, liczbę podmiotów gospodarczych (przedsiębiorstwa, gospodarstwa rolne) zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Pierwszym analizowanym wskaźnikiem jest liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Średnia dla gminy wyniosła 37,41. Wartości niższe odnotowano w sołectwach: Cielętniki (26,69), Dąbrowa Zielona (36,94). Następnie przeanalizowano liczbę podmiotów gospodarczych, w tym przedsiębiorstw, gospodarstw rolnych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Wartość niższa odnotowana została w sołectwie Cielętniki (9,98). Ostatnim wskaźnikiem badanym w sferze gospodarczej jest liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON w 2016 roku w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wartość referencyjna dla gminy Dąbrowa Zielona wyniosła 0,79. Wartości niższe zaobserwowano w sołectwach Cielętniki (0,24) oraz Dąbrowa Zielona (0,76). Dokonana analiza potwierdza występowanie negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej oraz konieczność interwencji w ramach procesu rewitalizacji na wskazanym obszarze.

Kolejna sfera, którą podjęto do badania to **sfera środowiskowa**. Diagnoza sfery środowiskowej w Gminie Dąbrowa Zielona została oparta o dwa wskaźniki: azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców i udział procentowy budynków generujących emisje niskie. W przypadku pierwszego wskaźnika ze sfery środowiskowej, wartość referencyjna wyniosła 55,95. Wartości wyższe odnotowano jedynie w sołectwie Olbrachcice (67,70). Drugi wskaźnik obrazujący udział procentowy budynków generujących emisje niskie kształtuje się ta sama wartość dla obszaru rewitalizacji i dla gminy (98%).

Następną analizowaną sferą jest **sfera przestrzenno-funkcjonalna**. Jednym z analizowanych wskaźników jest liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Średnia wartość dla gminy wyniosła 0,74. Wartości niższe zanotowano w sołectwie Dąbrowa Zielona (0,54) oraz sołectwie Olbrachcice (0,48). W przypadku wskaźnika odsetku mieszkańców korzystających z

sieci wodociągowej dla obszaru rewitalizacji nie odnotowano negatywnego zjawiska. Na obszarze rewitalizacji 100% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej, przy wartości referencyjnej dla gminy 93,8%. Kolejnym wskaźnikiem jest odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej. Średnia dla gminy wyniosła zaledwie 8,15%. W sołectwach Cielętники, Dąbrowa Zielona, Olbrachcice nie wybudowano sieci kanalizacyjnej.

Ostatnią badaną sferą jest **sfera techniczna**, w której wydzielono trzy wskaźniki: liczba budynków o wartościach kulturowych, długość dróg gminnych wymagających remontu lub modernizacji (szacunek) oraz udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek). Pierwszym wskaźnikiem w sferze technicznej jest liczba budynków o wartościach kulturowych. Wskaźnik ten dla gminy wyniósł 0,26. Niższą wartość wskaźnika odnotowano w sołectwie Olbrachcice (0,24). Następnym badanym wskaźnikiem była szacunkowa długość dróg wymagających remontu lub modernizacji. Średnia wartość dla gminy wyniosła 0,93. Wartości wyższe zanotowano w sołectwach obszaru rewitalizacji: Cielętники (1,60), Dąbrowa Zielona (1,30), Olbrachcice (2,10). Ostatnim wskaźnikiem sfery technicznej jest szacunkowy udział procentowy budynków wymagających remontu. W żadnym z badanych sołectw poddanych procesom rewitalizacji nie odnotowano budynków wymagających remontu.

Analiza wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej odśloniła obraz trzech sołectw, w przypadku, których wartości odnotowanych wskaźników były najbardziej niekorzystne w porównaniu do wartości referencyjnych. Ponadto w trakcie delimitacji poszczególnych podobszarów rewitalizacji wzięto pod uwagę także znaczenie poszczególnych obszarów dla rozwoju całej gminy. Analiza wskaźnikowa pozwoliła na dostrzeżenie natężenia i rodzaju zjawisk kryzysowych. Wnioski z analizy dowodzą słuszności wskazanych terenów przeznaczonych do rewitalizacji w Gminie Dąbrowa Zielona oraz pozwoliły na wyznaczenie tam obszaru rewitalizacji obejmującego wytypowaną część obszaru zdegradowanego, cechującą się szczególną koncentracją problemów i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej oraz gospodarczej i/lub przestrzenno-funkcjonalnej i/ lub technicznej i/lub środowiskowej, o których mowa w art. 9 ust.1 ustawy o rewitalizacji, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy Dąbrowa Zielona zamierza prowadzić rewitalizację.

Wyniki diagnozy uzyskane na podstawie analizy danych pozwoliły na charakterystykę całości obszaru pod względem funkcjonalnym oraz spójną charakterystykę obszarów problemowych z uwzględnieniem spójności przestrzennej i społecznej. Podjęcie działań na wskazanych obszarach kryzysowych przyczyni się nie tylko do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców, ale też dzięki temu do ożywienia całej gminy w odniesieniu do każdej analizowanej sfery.

Wyniki badań diagnozujących zjawiska i czynniki kryzysowe w Gminie Dąbrowa Zielona

Głównym celem przeprowadzonych badań było wskazanie najważniejszych problemów występujących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Ponadto w trakcie badań określono kluczowe działania/projekty, które powinny znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona.

Respondenci w trakcie badania wskazywali problemy występujące na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Badanie zostało przeprowadzone techniką CATI/CAWI. Na potrzeby badania stworzona została ankieta internetowa, do której link opublikowano na stronie internetowej gminy. Należy jednak podkreślić, że w systemie internetowym nie odnotowano ani jednej wypełnionej ankiety. W badaniu wzięło udział łącznie 50 osób.

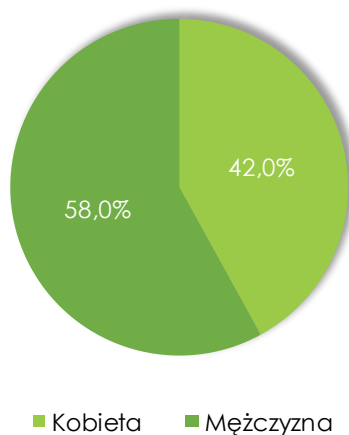
Wyniki przeprowadzonych badań stanowią uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej diagnozy, opracowanej na podstawie danych zastanych.

Wyniki przeprowadzonych badań

Ogólna charakterystyka respondentów

Badaniem objętych zostało łącznie 50 respondentów. Ponad połowę ankietowanych (tj. 58,0%) stanowili mężczyźni.

Rysunek 23. Struktura respondentów ze względu na płeć [N=50]

Badani zostali poproszeni również o wskazanie wieku. Najliczniejsze grupy reprezentowały osoby w przedziałach wiekowych: 18-24 lata, 35-39 lat, 45-49 lat, 50-54 lata oraz osoby w wieku 70 lat i powyżej (12,0% we wszystkich przypadkach). Spośród badanej zbiorowości najwięcej badanych zamieszkuje miejscowości Dąbrowa Zielona (22,0%), Soborzyce (18,0%) oraz Borowce (14,0%).

Tabela 23. Struktura respondentów ze względu na wiek [N=50] / Struktura respondentów ze względu na miejsce zamieszkania [N=50]

Wiek	%
18-24 lata	12,0%

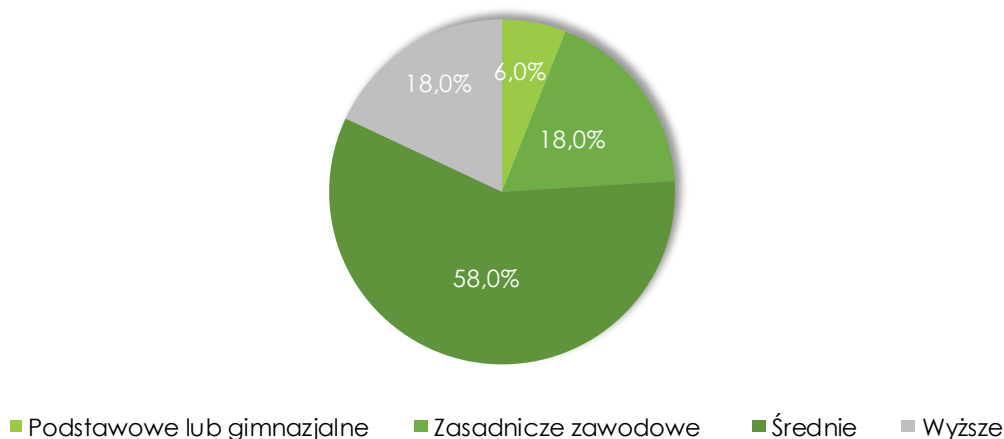
Miejsce zamieszkania	%
Dąbrowa Zielona	22,0%

25-29 lat	8,0%
30-34 lata	8,0%
35-39 lat	12,0%
40-44 lata	6,0%
45-49 lat	12,0%
50-54 lata	12,0%
55-59 lat	8,0%
60-64 lata	6,0%
65-69 lat	4,0%
70 lat i powyżej	12,0%

Soborzyce	18,0%
Borowce	14,0%
Cielętniki	12,0%
Olbrachcice	8,0%
Święta Anna	8,0%
Dąbek	6,0%
Raczkowice	6,0%
Ulesie	6,0%

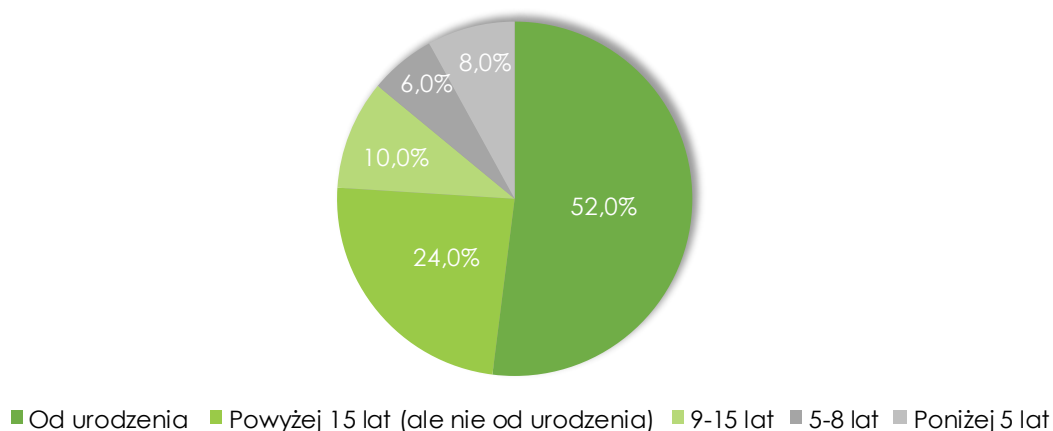
Dokonując analizy poziomu wykształcenia respondentów, można zauważyć, iż w strukturze ankietowanych największy odsetek stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (58,0%).

Rysunek 24. Struktura respondentów ze względu na wykształcenie [N=50]

Ponad połowa ankietowanych (52,0%) zadeklarowała, że mieszka w gminie od urodzenia, a kolejne 24,0% badanych wskazało okres powyżej 15 lat.

Rysunek 25. Struktura respondentów ze względu na liczbę lat zamieszkiwania w gminie [N=50]

Badanych poproszono także o określenie swojego związku z obszarem przeznaczonym do rewitalizacji. Wszyscy ankietowani zadeklarowali, że jest to ich miejsce zamieszkania, a 18,0% respondentów wskazało na miejsce pracy.

Tabela 24. Związek respondentów z danym obszarem [N=50]

Związek z obszarem	%
Miejsce zamieszkania	100,0%
Miejsce pracy	18,0%
Miejsce nauki	4,0%

Obszary problemowe

Kluczowymi problemami społecznymi, jakie respondenci dostrzegają na obszarze rewitalizacji są niepełnosprawność (48,0% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 42,0% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu) oraz brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) (44,0% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 44,0% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu). Badani nierzadko wskazywali również na niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym (30,0% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 44,0% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu), niski poziom zaufania w społeczeństwie (16,0% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 62,0% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu) czy bezrobocie (18,0% odpowiedzi „wysokie natężenie” i 58,0% odpowiedzi „średnie natężenie” problemu).

Tabela 25. Natężenie poszczególnych problemów społecznych na obszarze rewitalizacji [N=50]

Problem społeczny	Nie występuje	Niskie	Średnie	Wysokie
Bezrobocie	2,0%	22,0%	58,0%	18,0%
Ubóstwo	8,0%	48,0%	44,0%	0,0%
Przestępczość	26,0%	66,0%	8,0%	0,0%
Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym	4,0%	22,0%	44,0%	30,0%
Niski poziom zaufania w społeczeństwie	0,0%	22,0%	62,0%	16,0%
Bezdomność	90,0%	8,0%	2,0%	0,0%
Alkoholizm	4,0%	32,0%	52,0%	12,0%
Narkomania	70,0%	30,0%	0,0%	0,0%
Przemoc w rodzinie	76,0%	24,0%	0,0%	0,0%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze	74,0%	26,0%	0,0%	0,0%
Niepełnosprawność	0,0%	10,0%	42,0%	48,0%
Wandalizm	44,0%	50,0%	4,0%	2,0%
Brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet)	0,0%	12,0%	44,0%	44,0%

Kolejnym obszarem poddanym analizie były poszczególne aspekty życia na obszarze rewitalizacji. W skali od 0 do 4, gdzie 0 oznacza ocenę najniższą, a 4 najwyższą, mieszkańcy najwyżej ocenili dostępność i jakość usług edukacyjnych (3,67) oraz dostępność i jakość usług opiekuńczych nad

małymi dziećmi (3,49). Najniżej ocenione zostały z kolei aspekty związane z warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej (2,51), stanem dróg i chodników (2,54) oraz wsparciem osób bezrobotnych (2,58). Pełne dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Ocena poszczególnych aspektów życia na obszarze rewitalizacji [N=50]

Oceniany aspekt	0	1	2	3	4	Nie wiem	Średnia
Dostępność i jakość usług opiekuńczych nad małymi dziećmi	0,0%	2,0%	10,0%	24,0%	62,0%	2,0%	3,49
Dostępność i jakość usług edukacyjnych	0,0%	2,0%	2,0%	22,0%	72,0%	2,0%	3,67
Dostępność i jakość usług służby zdrowia	0,0%	6,0%	20,0%	40,0%	34,0%	0,0%	3,02
Dostępność i jakość usług w zakresie pomocy społecznej	0,0%	2,0%	18,0%	28,0%	36,0%	16,0%	3,17
Dostępność i jakość oferty kulturalnej	2,0%	6,0%	24,0%	22,0%	42,0%	4,0%	3,00
Dostępność i jakość oferty rekreacyjno-sportowej	8,0%	8,0%	18,0%	26,0%	38,0%	2,0%	2,80
Dostępność i jakość obiektów usługowo-handlowych	2,0%	4,0%	20,0%	28,0%	46,0%	0,0%	3,12
Warunki do aktywności obywatelskiej i działania organizacji pozarządowych	6,0%	6,0%	16,0%	44,0%	24,0%	4,0%	2,77
Estetyka i zagospodarowanie przestrzeni (zieleń miejska, mała architektura, ławki)	2,0%	4,0%	8,0%	38,0%	48,0%	0,0%	3,26
Dostosowanie przestrzeni publicznych do potrzeb osób niepełnosprawnych	0,0%	2,0%	10,0%	30,0%	58,0%	0,0%	3,44
Stan dróg i chodników	4,0%	10,0%	38,0%	24,0%	24,0%	0,0%	2,54
Stan budynków mieszkalnych, w tym wyposażenie w podstawowe media	0,0%	0,0%	14,0%	64,0%	22,0%	0,0%	3,08
Transport publiczny	8,0%	8,0%	22,0%	30,0%	30,0%	2,0%	2,67
Warunki do prowadzenia działalności gospodarczej	2,0%	14,0%	18,0%	42,0%	10,0%	14,0%	2,51
Wsparcie osób bezrobotnych	2,0%	8,0%	32,0%	26,0%	18,0%	14,0%	2,58
Stan środowiska naturalnego (np. jakość powietrza, wody)	0,0%	6,0%	4,0%	40,0%	50,0%	0,0%	3,34

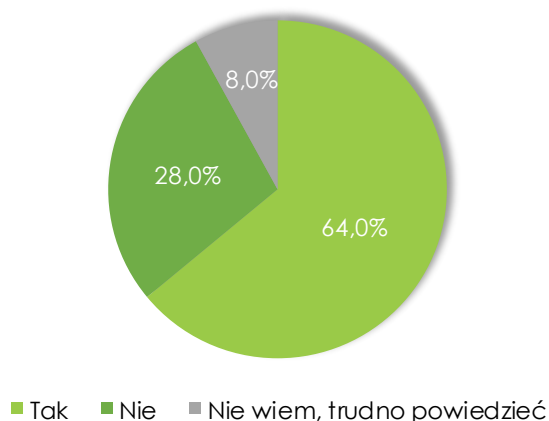
W następnej kolejności zidentyfikowane zostały grupy, które w opinii badanych powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji. Analiza odpowiedzi respondentów wykazała, że kluczowymi odbiorcami tych działań powinna być młodzież (60,0%), seniorzy (34,0%), dzieci (32,0%) oraz osoby bezrobotne (32,0%).

Tabela 27. Grupy, jakie w opinii respondentów powinny być głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji [N=50]

Grupa	%
Rodziny z małymi dziećmi	26,0%
Dzieci	32,0%
Młodzież	60,0%
Seniorzy	34,0%
Osoby niepełnosprawne	10,0%
Osoby bezrobotne	32,0%
Osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym	22,0%

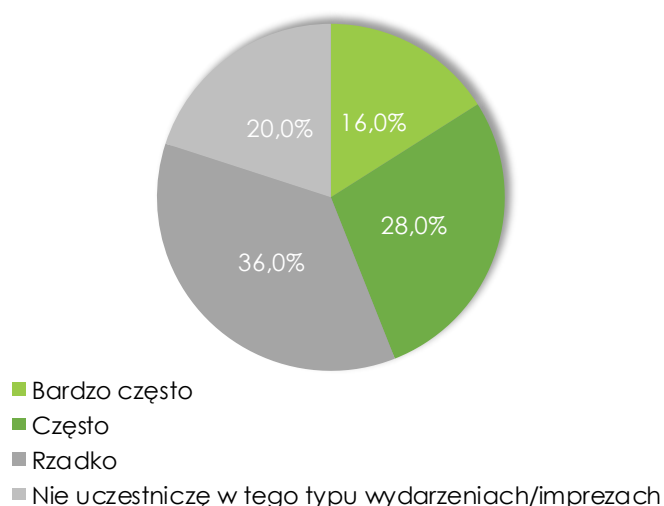
Na pytanie o możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania 64,0% badanych odpowiedziało twierdząco.

Rysunek 26. Możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania [N=50]

Kolejne pytanie poświęcone zostało częstotliwości uczestnictwa w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie. Wyniki pomiaru wskazują, że 36,0% badanych rzadko uczestniczy w takich wydarzeniach, a kolejne 28,0% robi to często. Co piąty ankietowany zadeklarował, że nie uczestniczy w tego typu wydarzeniach/imprezach.

Rysunek 27. Częstotliwość uczestnictwa w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie [N=50]

Propozycje działań rewitalizacyjnych

W toku badania respondentów poproszono o wskazanie rodzajów przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk

środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze. Najczęściej wskazywane odpowiedzi to: rozbudowa/modernizacja infrastruktury drogowej (64,0%), poprawa standardu mieszkań (m.in. termomodernizacje budynków, poprawa wyposażenia w media) (44,0%) oraz rozbudowa/modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej (40,0%). Pełne dane zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 28. Rodzaje przedsięwzięć, jakie zdaniem respondentów powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze [N=50]

Rodzaj przedsięwzięcia	%
Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych i socjalnych	8,0%
Poprawa standardu mieszkań (m.in. termomodernizacje budynków, poprawa wyposażenia w media)	44,0%
Rozbudowa/modernizacja infrastruktury drogowej	64,0%
Rozbudowa/modernizacja przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów, poprawa jakości wyposażenia	10,0%
Rozbudowa/modernizacja infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej	40,0%
Zwiększenie dostępu do obiektów handlowych i usługowych	10,0%
Zagospodarowanie przestrzeni publicznych na parki, skwery, place zabaw itp.	32,0%
Inne	10,0%

Potencjał obszaru

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie atutów i potencjałów, jakie widzą w wybranym obszarze do rewitalizacji. Najwięcej ankietowanych uznało, że potencjał stanowi środowisko naturalne (15 wskazań), agroturystyka (9 wskazań) oraz zaradność wójta (7 wskazań).

Tabela 29. Największe atuty i potencjały wybranego obszaru do rewitalizacji [N=50]

Atuty i potencjały	Liczba wskazań
Środowisko naturalne	15
Agroturystyka	9
Zaradność wójta	7
Kultura	4
Czystość środowiska	3
Rekreacja i sport	2
Zwiększenie ilości miejsc pracy	2
Aktywizacja młodych, zachęcenie do otwierania działalności gospodarczych	1
Gospodarka rolna	1
Imprezy kulturalne	1
Iść w stronę gospodarstw rolnych	1
Krajobraz	1
Młodzież - zajęcia i świetlice w odległych wsiach	1
Przemysł	1
Sfera rekreacyjno-turystyczna	1
Transport	1

Atrybuty i potencjały	Liczba wskazań
Turystyka	1
Więcej kultury i zajęć pozaszkolnych	1
Współpraca z sąsiednimi gminami	1
Wykorzystanie terenów pod działalność w celu przyciągnięcia inwestorów	1
Zrobić chodniki i kanalizację	1
Zwiększyć ilość godzin otwarcia przedszkoli, świetlic	1
Nie wiem, trudno powiedzieć	9

Podsumowanie badania ankietowego

- W toku badania zidentyfikowane zostały najważniejsze problemy, które w opinii badanych występują na obszarze rewitalizacji. Do najczęściej wskazywanych problemów zaliczono: niepełnosprawność, brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, Internet) oraz niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym i kulturalnym.
- Spośród poszczególnych aspektów życia na obszarze rewitalizacji, mieszkańcy najwyżej ocenili dostępność i jakość usług edukacyjnych oraz dostępność oraz jakość usług opiekuńczych nad matymi dziećmi. Najniżej ocenione zostały z kolei aspekty związane z warunkami do prowadzenia działalności gospodarczej, stanem dróg i chodników oraz wsparciem osób bezrobotnych.
- W opinii badanych głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji powinna być młodzież, seniorzy, dzieci oraz osoby bezrobotne.
- Na pytanie o możliwość włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania większość badanych odpowiedziała twierdząco.
- Wyniki pomiaru wskazują, że najwięcej badanych rzadko uczestniczy w wydarzeniach, imprezach kulturalnych organizowanych w gminie. Co piąty ankietowany w ogóle nie uczestniczy w tego typu wydarzeniach.
- W opinii badanych do rodzajów przedsięwzięć, jakie powinny być podejmowane w celu ograniczania negatywnych zjawisk środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych na wskazanym obszarze zaliczyć należy: rozbudowę/modernizację infrastruktury drogowej, poprawę standardu mieszkań (m.in. termomodernizację budynków, poprawa wyposażenia w media) oraz rozbudowę/modernizację infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej.
- Najwięcej ankietowanych uznało, że potencjały wybranego obszaru do rewitalizacji stanowią: środowisko naturalne, agroturystyka oraz zaradność wójta.

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Opierając się na wspomnianych wcześniej metodach podjęto decyzję odnośnie wyboru jednostek przestrzennych, które objęte zostaną obszarem rewitalizacji. W trakcie delimitacji obszarów rewitalizacji wyznaczono 3 podobszary rewitalizacji, które położone są w trzech sołectwach: Cielętники, Dąbrowa Zielona, Olbrachcice. **Powierzchnia obszaru rewitalizacji w Gminie Dąbrowa Zielona wynosi 59,24 ha (0,59% powierzchni Gminy Dąbrowa Zielona) i zamieszkiwana jest przez 849**

osób (21,68% mieszkańców Gminy Dąbrowa Zielona). Poniżej zaprezentowano dane dotyczące powierzchni oraz liczby mieszkańców w każdym z podobszarów rewitalizacji. Zarówno obszar zdegradowany jaki i podobszary rewitalizacji w sołectwach zostały wyznaczone w miejscach kluczowych i o szczególnym znaczeniu dla powodzenia procesu rewitalizacji w poszczególnych sołectwach oraz dla całej gminy.

Tabela 30. Podobszary rewitalizacji

Podobszary	Powierzchnia [ha]	Odsetek	Liczba mieszkańców [osoby]	Odsetek
Podobszar I Cielętniki	36,60	0,37	292	7,46%
Podobszar II Olbrachcice	10,87	0,11	300	7,11%
Podobszar III Dąbrowa Zielona	11,77	0,11	257	6,56%
Obszar rewitalizacji	59,24	0,59	849	21,68%

ANALIZA SWOT OBSZARU REWITALIZACJI

Analiza SWOT jest techniką analityczną, polegającą na identyfikacji czterech czynników strategicznych. Analiza pozwala określić mocne, słabe strony prowadzonych działań oraz ich szans i zagrożeń. Przeprowadzając taką analizę, należy postawić diagnozę związaną ze wszystkim elementami, które mogą mieć wpływ na każdy z badanych obszarów. Ze względu na występujące duże podobieństwa na obszarach rewitalizacji, potencjały jak i zagrożenia analiza SWOT została opracowana i przygotowana do całego obszaru rewitalizacji. Obszar rewitalizacji cechuje jednolitość, co pokazuje zestaw problemów w nim występujących.

Tabela 31. Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Gmina ekologiczna – brak przemysłu	Brak komunikacji państwowej
Niezanieczyszczone powietrze	Słabe połączenia komunikacyjne z innymi miastami i między sołectwami w gminie
Wzajemna pomoc wśród społeczności lokalnej	Znaczące odległości w stosunku do miast, zakładów pracy
Dobrze działające organizacje pozarządowe oraz stowarzyszenia	Brak miejscowych zakładów pracy
Dobra komunikacja wzdłuż trasy centralnej w sołectwie Olbrachcice	Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych (bezrobocie, ubóstwo).
SZANSE	ZAGROŻENIA
Rozwój turystyki	Ograniczone środki na działania rewitalizacyjne
Ożywienie gospodarcze obszarów rewitalizacji poprzez zmniejszenie bezrobocia oraz pozyskanie nowych inwestorów	Obciążenie władz samorządowych kolejnymi zadaniami, za którymi nie idzie wsparcie finansowe
Zmniejszenie migracji mieszkańców	Postępujący proces depopulacji związany z odpływem ludzi młodych, głównie spowodowany brakiem zatrudnienia
Wykorzystanie wiedzy i doświadczenia osób starszych.	Niewystarczające tempo rozwoju gospodarczego gminy
Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych.	Brak zainteresowania inwestorów gminą
Wykorzystanie kreatywności i pomysłowości	Brak umiejętności porozumienia się różnych środowisk

mieszkańców

na rzecz wspólnych inicjatyw.

OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Realizacja działań wskazanych w Gminnym Programie Rewitalizacji przyczyni się w sposób kompleksowy do wyprowadzenia ze stanu kryzysowego wyznaczonych obszarów rewitalizacji. Planowane działania zdeteminują korzystne przeobrażenia na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji przedstawia się następująco:

Atrakcyjne miejsce do życia, inwestowania, z bezpiecznymi i przyjaznymi przestrzeniami publicznymi oraz zaangażowaną w życie lokalną społecznością przy poszanowaniu środowiska przyrodniczego

Obszar rewitalizacji po przeprowadzeniu procesów rewitalizacyjnych jest atrakcyjnym miejscem do życia. Harmonijny rozwój zapewnia ożywienie w życiu społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Wzrost poziomu społecznej aktywności, integracji, bezpieczeństwa determinuje zaangażowanie mieszkańców obszarów rewitalizowanych w realizację projektów służących poprawie jakości i warunków życia. Wielotorowa rewitalizacja obszarów oraz działania skutkujące ograniczeniem bezrobocia, poprawą warunków życia, dbaniem o środowisko podnoszą poziom życia mieszkańców obszarów rewitalizacyjnych. Budowa estrad w celu organizowaniu imprez, festynów integruje ze sobą ludzi z różnych grup wiekowych i społecznych, eliminując tym samym zjawiska patologiczne zjawiska. Działania na rzecz promocji oraz na rzecz pozyskiwania inwestora ułatwia powrót na rynek pracy ograniczając jednocześnie zjawisko bezrobocia na obszarze objętym procesem rewitalizacji.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej implikują wzrost atrakcyjności osadniczej i inwestycyjnej na obszarach objętych procesem rewitalizacji. Ożywienie gospodarcze rewitalizowanych obszarów staje się możliwe dzięki modernizacji i rozbudowie infrastruktury drogowej wraz z towarzyszącą, która wpływa również na wzrost bezpieczeństwa mieszkańców.

Zaprezentowana wizja obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji pozwala zrealizować cele główne i szczegółowe opisane w niniejszym dokumencie.

CELE REWITALIZACJI, KIERUNKI DZIAŁAŃ I HIERARCHIA POTRZEB

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 wyznaczone zostały cele i działania sformułowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb, które w perspektywie kolejnych lat umożliwią ograniczenie lub eliminację negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań określono na podstawie przeprowadzonej diagnozy poszerzonej o doświadczenie i wiedzę specjalistyczną oraz wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych. Tym samym są komplementarne z występującymi na obszarze Gminy Dąbrowa Zielona problemami.

W Gminnym Programie Rewitalizacji wskazano trzy cele główne. Pierwszym celem jest ożywienie społeczno-gospodarcze Gminy Dąbrowa Zielona. Drugi cel brzmi: Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej. Natomiast trzeci cel główny to: Środowisko przyjazne mieszkańcom. Do każdego z celów głównych dopasowano cele szczegółowe oraz kierunki działań.

Cele główne odnoszące się do obszaru rewitalizacji:

Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze

Cel główny 1 skupia się przede wszystkim na działaniach sprzyjających rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych w sferze społecznej, występujących na obszarze zdegradowanym. W celu poprawienia bezpieczeństwa, warunków i jakości życia mieszkańców działania skupiać się będą na niwelowaniu problemu bezrobocia, integracji i aktywizacji mieszkańców. Zakłada się także realizację działań w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, polegających na modernizacji budynków przestrzeni publicznej, budowie budynków kulturowych, budowie sieci kanalizacyjnej, budowie systemu fotowoltaicznych, modernizacji i remoncie dróg gminnych oraz lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, co przyczyni się również do poprawy bezpieczeństwa

mieszkańców. Również działania przeprowadzane na obszarach zdegradowanych będą oddziaływać na całą gminę Dąbrowa Zielona.

1.1. Kierunek: Poprawa bezpieczeństwa, warunków i jakości życia mieszkańców

1.2. Kierunek: Integracja i aktywizacja lokalnej społeczności

1.3. Kierunek: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i bezrobociu

Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej

Cel główny 2 koncentruje się na działaniach sprzyjających rozwiązywaniu problemów zdiagnozowanych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. W celu poprawy infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej na obszarach zdegradowanych, działania skupiać się będą na budowie sieci kanalizacyjnej, modernizacji i remoncie infrastruktury drogowej wraz z towarzyszącą tj.: remont i budowa chodników, budowa oświetlenia; termomodernizacji budynków OSP na obszarze zdegradowanym. Działania przeprowadzane na obszarach zdegradowanych będą oddziaływać na całą gminę Dąbrowa Zielona.

2.1. Kierunek: Modernizacja infrastruktury technicznej

2.2. Kierunek: Modernizacja, remont infrastruktury drogowej wraz z towarzyszącą

2.3. Kierunek: Termomodernizacja budynków przestrzeni publicznej

Cel główny 3. Środowisko przyjazne mieszkańcom

Cel główny 3 skupia się przede wszystkim na rozwiązywaniu problemów społecznych w sferze środowiskowej w celu dbania o środowisko przyrodnicze na obszarze zdegradowanym oraz oddziaływaniu na całą gminę Dąbrowa Zielona. Działania skupiać się będą głównie na zmniejszeniu emisji CO₂ oraz pyłu zawieszonego PM₁₀ poprzez zmniejszenie indywidualnych źródeł ciepła w gminie, zmniejszeniu produkcji energii poprzez budowę systemów fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych, zmniejszeniem występującego azbestu poprzez termomodernizację budynków OSP oraz remont dróg lokalnych.

3.1. Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ oraz pyłu zawieszonego PM₁₀

3.2. Kierunek: Zmniejszenie produkcji energii

3.3. Kierunek: Zmniejszenie ilości występującego azbestu

ZGODNOŚĆ PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Jednym z ważniejszych narzędzi wprowadzania zmian na obszarze gminy Dąbrowa Zielona jest Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025. Został on opracowany w powiązaniu z istniejącymi już dokumentami strategicznymi obowiązującymi w gminie Dąbrowa Zielona, powiecie częstochowskim, województwie śląskim. Analizie poddano następujące dokumenty:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Zielona,
- Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014 – 2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2020,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”,
- Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego,
- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Narodowy Plan Rewitalizacji 2022.

Cele główne Programu Rewitalizacji zostały powiązane z celami zawartymi w innych dokumentach na zasadzie podobieństwa i zbieżności zapewniając tym samym kompleksową i zharmonizowaną rewitalizację gminy.

Cel główny 1: Ożywienie społeczno-gospodarcze gminy. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Zielona, Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014-2020, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014 – 2020, Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2020, Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”, Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie; Narodowy Plan Rewitalizacji 2022.* Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy poprawy bezpieczeństwa, warunków i jakości życia mieszkańców, integracji i aktywizacji mieszkańców oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i bezrobociu. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 1.

Cel główny 2: Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Zielona*, *Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014-2020*, *Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2020*, *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020*, *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, *Strategia Rozwoju Kraju 2020*, *Narodowy Plan Rewitalizacji 2022*. Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach modernizacji infrastruktury technicznej, budowie sieci kanalizacyjnej, termomodernizacji budynków przestrzeni publicznej, modernizacji i remontu infrastruktury drogowej wraz z towarzyszącą. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 2.

Cel główny 3: Środowisko przyjazne mieszkańcom. Został on powiązany z celami zawartymi w dokumentach: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Zielona*, *Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2020*, *Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020*, *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”, Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, *Strategia Rozwoju Kraju 2020*. Istota celów zawartych w wymienionych dokumentach dotyczy zmniejszenia emisji CO₂ i pyłu zawieszonego PM₁₀, zmniejszenia produkowanej energii oraz zmniejszenia występującego azbestu. Wskazane dokumenty powiązane są z założeniami celu głównego 3.

Tabela 32. Powiązanie z innymi dokumentami strategicznymi.

Cel główny 1: Ożywienie społeczno-gospodarcze gminy	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Zielona	<p><u>Cel strategiczny 1:</u> Osiągnięcie wszechstronnego rozwoju, zapewniającego wzrost poziomu życia mieszkańców oraz zaspokojenie potrzeb następnych pokoleń.</p> <p><u>Cel strategiczny 2:</u> Zapewnienie równowagi między rozwojem gospodarczym, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego</p>
Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014-2020	<p><u>Cel szczegółowy 1.1:</u> Wzrost konkurencyjności gospodarczej Gminy</p> <p><u>Cel szczegółowy 3.1:</u> Włączenie społeczne oraz poprawa poziomu i jakości życia</p>
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014 – 2020	<p><u>Cel strategiczny 2:</u> Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p><u>Cel strategiczny 3:</u> Rozwój społeczeństwa obywatelskiego</p>
Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2020	<p><u>Cel strategiczny 6.1.1.:</u> Aktywizacja zawodowa mieszkańców, w tym osób bezrobotnych, uwzględniająca zmiany na rynku pracy</p> <p><u>Cel strategiczny 6.1.3.:</u> Pobudzenie aktywności społecznej i gospodarczej.</p>

	<p><u>Cel strategiczny 6.I.4.:</u> Wsparcie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnego rolnictwa</p> <p><u>Cel strategiczny 6.II.3.:</u> Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem w powiecie</p> <p><u>Cel strategiczny 6.IV.2.:</u> Rozwój e-usług dostępnych dla mieszkańców</p>
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	<p><u>Cel szczegółowy 1b:</u> Ulepszone otoczenie proinnowacyjne przedsiębiorstw</p> <p><u>Cel szczegółowy 2c:</u> Większa dostępność e-usług publicznych</p> <p><u>Cel szczegółowy 6b:</u> Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych</p> <p><u>Cel szczegółowy 6c:</u> Zwiększona atrakcyjność obiektów kulturowych regionu</p> <p><u>Cel szczegółowy 8i:</u> Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia oraz poszukujących pracy</p> <p><u>Cel szczegółowy 8iii:</u> Rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia</p> <p><u>Cel szczegółowy 9b:</u> Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny</p> <p><u>Cel szczegółowy 9i:</u> Wzrost zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne.</p>
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”	<p><u>Cel strategiczny A:</u> Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność</p> <p><u>Cel strategiczny B:</u> Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie</p>
Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Północnego Województwa Śląskiego	<p><u>Cel główny 1:</u> Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców Subregionu Północnego</p>
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<p><u>Cel główny:</u> Poprawa jakości życia Polaków</p>
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p><u>Cel operacyjny I.3.:</u> Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela</p> <p><u>Cel operacyjny II.2.:</u> Wzrost wydajności gospodarki</p> <p><u>Cel operacyjny II.3.:</u> Zwiększenie innowacyjności gospodarki</p> <p><u>Cel operacyjny II.4.:</u> Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p><u>Cel operacyjny II.5.:</u> Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych</p> <p><u>Cel operacyjny III.1.:</u> Integracja społeczna</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	<p><u>Cel strategiczny 2:</u> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”),</p>
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022	<p><u>Cel główny:</u> Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.</p>

Cel główny 2: Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Zielona	<u>Cel strategiczny 1:</u> Osiągnięcie wszechstronnego rozwoju, zapewniającego wzrost poziomu życia mieszkańców oraz zaspokojenie potrzeb następnych pokoleń.
Strategia Rozwoju Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2014-2020	<u>Cel operacyjny 2.1:</u> Zwiększenie dostępności Gminy
Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2020	<u>Cel strategiczny 6.II.4.:</u> rozwój infrastruktury podnoszącej atrakcyjność powiatu
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	<u>Cel szczegółowy 4e:</u> Zwiększona atrakcyjność transportu publicznego dla pasażerów <u>Cel szczegółowy 6b:</u> Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych <u>Cel szczegółowy 7b:</u> Lepsza dostępność głównych szlaków drogowych województwa
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”,	<u>Cel operacyjny: C.3.</u> Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni <u>Cel operacyjny: D.3.</u> Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	<u>Cel główny:</u> Poprawa jakości życia Polaków
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<u>Cel operacyjny II.7.:</u> Zwiększenie efektywności transportu.
Narodowy Plan Rewitalizacji 2022	<u>Cel główny:</u> Poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym.
Cel główny 3: Środowisko przyjazne mieszkańcom	
Dokument strategiczny	Powiązanie z celami
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dąbrowa Zielona	<u>Cel strategiczny 2:</u> Zapewnienie równowagi między rozwojem gospodarczym, a ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego.
Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016 – 2020	<u>Cel strategiczny 6.III.2.:</u> Wsparcie różnorodnych działań ekologicznych na terenie powiatu częstochowskiego
Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020	<u>Cel szczegółowy 4a:</u> Zwiększony poziom produkcji energii ze źródeł odnawialnych <u>Cel szczegółowy 4c:</u> Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze publicznym i mieszkaniowym <u>Cel szczegółowy 6a:</u> Zwiększony udział unieszkodliwionych odpadów komunalnych i niebezpiecznych (azbest) <u>Cel szczegółowy 6b:</u> Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych
Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”,	<u>Cel operacyjny C.1.:</u> Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska
Polska 2030. Trzecia fala	<u>Cel główny:</u> Poprawa jakości życia Polaków

nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	
Strategia Rozwoju Kraju 2020	<u>Cel operacyjny II.6.: Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko</u>

OPIS PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Poniżej w tabeli zaprezentowano wszystkie projekty podstawowe, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025. W dalszej części rozdziału znajduje się szczegółowy opis każdego z tych przedsięwzięć ujęty w formie tabelarycznej. Zadania wypracowane zostały z udziałem interesariuszy biorących udział w partycypacyjnym procesie prac nad Programem Rewitalizacji (konsultacjach społecznych, warsztatach), część z nich została również zgłoszona przez przedstawicieli instytucji publicznych w tym Urzędu Gminy Dąbrowa Zielona. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają przyczynić się do rozwiązania problemów zgłaszanych przez interesariuszy w trakcie prowadzonych konsultacji społecznych, wynikłych w procesie analizy i badań obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji oraz są odpowiedzią na wyniki przeprowadzonej diagnozy szczególnie w zakresie negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach.

Wszystkie projekty wpisane w realizację Programu (przedstawione w tabeli 34 i 35) wpisują się w realizację celów i poszczególnych kierunków Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025. Projekty wykraczające poza obszar rewitalizacji wpływają głównie na poprawę stanu obszaru rewitalizacji oraz na poprawę stanu obszaru zdegradowanego, jak i pozostałych obszarów gminy. Realizacja projektów wykraczających poza obszar rewitalizacji skutecznie wpłynie na zmniejszenie się występujących negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji oraz na pozostałym obszarze gminy w każdej z pięciu sfer (społeczna, gospodarcza, środowiskowa, przestrzenno-funkcjonalna, techniczna), co wpłynie na poprawę warunków i jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Projekty są silnie powiązane z realizacją celów rewitalizacji oraz efektywnie oddziałują na obszar rewitalizacji.

Uzasadnienie projektów, których obszar wykracza poza granice podobszarów do rewitalizacji, przedstawiono na stronie 80.

Tabela 33. Lista planowanych podstawowych projektów rewitalizacyjnych.

Nazwa projektu	Powiązanie celów rewitalizacji z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	Lokalizacja - podobszar
Program aktywizacji społeczno - zawodowej bezrobotnych w Gminie Dąbrowa Zielona	CEL GŁÓWNY: 1.2, 1.3	Podobszar III Dąbrowa Zielona UG
Bank Czasu	CEL GŁÓWNY: 1.1, 1.2	Podobszar III Dąbrowa Zielona
Akademia Sportu	CEL GŁÓWNY: 1.1, 1.2, 1.3	Podobszar III Dąbrowa Zielona

Nazwa projektu	Powiązanie celów rewitalizacji z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	Lokalizacja - podobszar
Integracja mieszkańców przez wspólne działanie	CEL GŁÓWNY: 1.2	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona
Program Wieloletni Senior + na lata 2015-2020	CEL GŁÓWNY: 1.1, 1.2	Dzienny Dom Senior + w Dąbrowie Zielonej – Podobszar III Dąbrowa Zielona
Program Maluch Plus (Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH plus”),	CEL GŁÓWNY: 1.1, 1.3	Żłobek w Dąbrowie Zielonej – Podobszar III
Budowa siatkowego Parku rozrywki w Dąbrowie Zielonej	CEL GŁÓWNY: 1.1, 1.2, 1.3	Ogród Bajek przy Zespole Szkół w Dąbrowie Zielonej – Podobszar III
Aktywna integracja lokalnych społeczności	CEL GŁÓWNY: 1.1, 1.2, 1.3	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona
Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z modernizacją i budową struktury towarzyszącej	CEL GŁÓWNY 1: 1.1 CEL GŁÓWNY 2: 2.2	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy
Termomodernizacja budynków OSP	CEL GŁÓWNY 2: 2.3, CEL GŁÓWNY 3: 3.3	Podobszar I Cielętniki, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz sołectwo Św. Anna
Słoneczna Dąbrowa Zielona - montaż instalacji fotowoltaicznych na gospodarstwach domowych z terenu Gminy Dąbrowa Zielona	CEL GŁÓWNY 3: 3.2	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy
Budowa ścieżki edukacyjno-rowerowej wzdłuż rzeki Wierciczki (Kanału Lodowego)	CEL GŁÓWNY 1	Podobszar III Dąbrowa Zielona - wzdłuż Kanału Lodowego
Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Dąbrowa Zielona	CEL GŁÓWNY 1: 1.1 CEL GŁÓWNY 3: 3.1	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy
Zbiórka wyrobów zawierających azbest z gospodarstw mieszkańców Gminy Dąbrowa Zielona - etap III	CEL GŁÓWNY 1: 1.1 CEL GŁÓWNY 2: 2.2 CEL GŁÓWNY 3: 3.3	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy
"Ochrona dorzecza rzeki Wiercicy poprzez rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej na terenie gminy Dąbrowa Zielona"	CEL GŁÓWNY 1: 1.1 CEL GŁÓWNY 2: 2.1	Podobszar III Dąbrowa Zielona
Budowa odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej na terenie Gminy Dąbrowa Zielona	CEL GŁÓWNY 1: 1.1 CEL GŁÓWNY 3	Zespół Szkół w Dąbrowie Zielonej, Urząd Gminy w D.Z., Oczyszczalnia ścieków w D. Zielonej, Dzienny Dom Senior WIGOR D. Zielona Przedszkole w Dąbrowie Ziel – Podobszar III, oraz oddział Przedszkola w Soborzycach, Szkoła Podstawowa w

Nazwa projektu	Powiązanie celów rewitalizacji z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.	Lokalizacja - podobszar
		Olbrachcicach, Ujęcie wody w Olbrachcicach, Podobszar II oraz Ujęcie wody w Soborzycach
„Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Dąbrowa Zielona”	CEL GŁÓWNY 1: 1.1 CEL GŁÓWNY 2: 2.2	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy
Budowa miejsc aktywności ruchowej na terenie g. D.Z. (siłownie zewnętrzne 3 lokalizacje)	CEL GŁÓWNY 1: 1.1, 1.2, 1.3	Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz sołectwo Św. Anna
Zwiększenie dostępu do cyfrowych usług publicznych administracji samorządowej na terenie Gminy D.Z. (cyfrowe śląskie)”	CEL GŁÓWNY 1: 1.1, 1.2, 1.3	Podobszar III Dąbrowa Zielona UG

Szczegółowy opis każdego projektu zawiera poniższa tabela.

Tabela 34. Lista projektów podstawowych

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
1	Gmina Dąbrowa Zielona – GOPS / Powiatowy Urząd Pracy	Program aktywizacji społeczno - zawodowej bezrobotnych w Gminie Dąbrowa Zielona	Organizowanie kursów i szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych z terenu Gminy w tym przyuczanie do zawodu we współpracy z przedsiębiorcami - realizacja kursów przekwalifikowujących osoby bezrobotne w celu zdobycia kompetencji zawodowych odpowiadających na potrzeby lokalnego rynku pracy. Organizacja programu z udziałem pracodawców Na obszarze rewitalizacji dotkliwym problemem jest stosunkowo poziom bezrobocia. Utworzenie programu wspierającego zmianę zawodu zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy pozwoli zaktywizować osoby niemogące od dłuższego czasu znaleźć zatrudnienia.	Zmniejszenie stopy bezrobocia, w tym bezrobocia długotrwałego. Realizacja projektu przyczyni się do aktywizacji społeczeństwa, a także zmniejszy zjawisko ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarach rewitalizacji.	Podobszar III Dąbrowa Zielona Podobszar I Cieleńniki, Podobszar II Olbrachcice	120 000 EFS / Powiatowy Urząd Pracy	2022-2023	RPO WSL 2014-2020 EFS	Liczba osób powracających na rynek pracy po opuszczeniu programu – 50% uczestników, Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – 10 osób ,Liczba osób z niepełnosprawnościami pracujących po opuszczeniu programu – 50% uczestników niepełnosprawnych
2	Gmina Dąbrowa Zielona / Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Bank Czasu	Utworzenie Banku Czasu, czyli platformy - instytucji bezpłatnej wymiany usług pomiędzy mieszkańcami. Zdiagnozowano niskie zaangażowanie w życie lokalne. Mieszkańcy nie czują się przywiązani do swojej lokalnej społeczności i nie tworzą z nią grupy.	Rozwój więzi społecznych i integracja mieszkańców obszarów rewitalizowanych dzięki wykorzystaniu umiejętności i możliwości poszczególnych osób. Projekt wpłynie na aktywizację mieszkańców wskazując informatyczne możliwości wymiany informacji i poszukiwania rozwiązania problemów oraz wpłynie na wzrost ilości osób korzystających z e-usług	Podobszar III Dąbrowa Zielona Podobszar I Cieleńniki, Podobszar II Olbrachcice	20 000 (16 tys środki ministerialne 4 tys . środki własne	2022	MRPiPS	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym podejmujących zatrudnienie po włączeniu się w projekt Bank Czasu,- 1 osoba Liczba osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej – 10 osób
3	Gmina Dąbrowa Zielona/ Organizacje pozarządowe / stowarzyszenia / kluby sportowe	Akademia Sportu	Projekty Grantowe i konkursowe: Organizacja zajęć sportowych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Na obszarze rewitalizacji występuje koncentracja problemów społecznych, w tym związanych z brakiem oferty pozwalającej aktywnie i czynnie wykorzystać czas wolny i zapewniającej jego odpowiednią organizację.	Poprawa kondycji fizycznej i zdrowotnej i aktywizacja osób z niepełnosprawnością oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie; poprawa kondycji zdrowotnej osób zagrożonych ubóstwem	Podobszar III Dąbrowa Zielona	50 000 – w każdym roku	2018-2022	LGD „Razem na Wyżyny”/ Ministerstwo Sportu i Turystyki/ środki własne budżet gminy w ramach realizacji zadań publicznych o których mowa w art. 16 ust. 1 i 6	Liczba osób korzystających z aktywności ruchowej -30osób

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
								ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	
4	Gmina Dąbrowa Zielona	Integracja mieszkańców przez wspólne działanie	Wykorzystanie potencjałów i istniejących zasobów gminy poprzez wspólne i aktywne spędzanie wolnego czasu całych rodzin, integracji międzypokoleniowej i społecznej. Do planowanych wydarzeń będą należały m.in. Pikniki Rodzinne, Cykl koncertów na wolnym powietrzu. Podjęte w ramach realizacji projektu działania zaktivizują społeczność lokalną, wpłyną na postawy obywatelskie., działania te będą służyły wsparciu środowiska lokalnego w aktywności społecznej , pozwolą na poprawę świadomości dziedzictwa lokalnego	Poprawa jakości życia oraz kapitału społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Podobszar I Cieleńniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona	30 000 – w każdym roku	2017-2025	Środki własne gminy / Fundusz sołecki	Liczba uczestników imprez o charakterze integracyjno – kulturalnym
5	Gmina Dąbrowa Zielona / GOPS w Dąbrowie Zielonej	Program Wieloletni Senior + na lata 2015-2020	W ramach zadania planuje się zapewnienie dziennej opieki nad seniorami z terenu gminy oraz organizację zajęć aktywizujących seniorów oraz pozwalających na rozwijanie zainteresowań i integrację z lokalną społecznością . Podejmowane działania mają na celu włączenie społeczne tej grupy mieszkańców obszarów zdegradowanych i rewitalizacji.	Zapewnienie opieki dziennej dla osób w podeszłym wieku 65+ , rozwój zainteresowań seniorów, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, aktywizacja społeczna seniorów, mieszkających na podobszarach rewitalizacji	Dzienny Dom Senior + w Dąbrowie Zielonej - Podobszar III	60.000 x 4 lata 2017 – 2020 (dotacja 24.000 x 4 lata pozostałe środki własne budżet.)	2017-2020	EFS 2014-2020	Liczba osób w wieku senioralnym objętych wsparciem w ramach projektu 15 osób.
6	Gmina Dąbrowa Zielona / Żłobek Dąbrowie Zielonej	Program Maluch Plus (Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH plus”),	W ramach zadania planuje się zapewnienie opieki nad dziećmi do lat trzech w Gminnym żłobku na terenie Dąbrowy Zielonej rodzin zamieszkujących na obszarach rewitalizowanych	Opieka nad dziećmi do lat trzech z obszarów rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona. Zapewnienie możliwości wcześniejszego powrotu na rynek pracy dla kobiet i mężczyzn będących rodzicami. Aktywizacja zawodowa i poprawa warunków socjalnych rodzin obszarów rewitalizacji.	Żłobek w Dąbrowie Zielonej – Podobszar III	35000 x 5 lata 2017-2021 (dotacja 25.000 x 5 lat pozostałe środki własne budżet.)	2017-2021	EFS 2014-2020	Liczba miejsc dla dzieci w wieku do 3 lat -15 dzieci. Liczba osób powracających na rynek pracy – 8 osób.
7	Spółdzielnia Socjalna „Przyszłość”	Budowa siatkowego Parku rozrywki w Dąbrowie Zielonej	W ramach przedsięwzięcia planowana jest budowa niekomercyjnego parku siatkowego zawieszono na drzewach na terenie Ogródu Bajek w Dąbrowie Zielonej.	Budowa niekomercyjnej infrastruktury turystyczno – edukacyjnej umożliwiającej wypoczynek dla dzieci i młodzieży wraz rodzinami z obszarów	Ogród Bajek przy Zespole Szkół w Dąbrowie Zielonej – Podobszar III	300.000 (cała kwota dotacja)	2017	LGD Razem na Wyzyny PROW 2014-2020	Liczba osób korzystających z infrastruktury – 866 osób. Liczba powstałej niekomercyjnej infrastruktury turystyczno – edukacyjnej – 1szt.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
				rewitalizowanych oraz pozwalająca na wyrównywanie szans mieszkańców tych terenów stosunku do społeczności miejskiej oraz obszarów o wyższym stopniu rozwoju gospodarczego i społecznego.					
8	Kluby sportowe/ stowarzyszenia / instytucje kultury/organizacje pozarządowe	Aktywna integracja lokalnych społeczności	inicjatywy kulturalne, edukacyjne i sportowe integrujące mieszkańców obszaru LGD „Razem na Wyżyny” oraz obszarów zdegradowanych objętych rewitalizacją	Aktywna integracja mieszkańców obszarów zdegradowanych objętych rewitalizacją zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym obszaru LGD „Razem na Wyżyny”, poprzez organizację zajęć sportowo – kulturalnych i edukacyjnych	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona	60.000 (54.000 zł dofinansowanie projekt grantowy LGD Razem na Wyżyny 6000 wkład niepieniężny beneficjenta – np. wolontariat	2018	LGD Razem na Wyżyny PROW 2014-2020	Liczba inicjatyw integrujących mieszkańców – 3 szt.
9	Gmina Dąbrowa Zielona	Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z modernizacją i budową struktury towarzyszącej	Remont i przebudowa dróg gminnych oraz ciągów pieszych w miejscowości Dąbrowa Zielona, budowa ścieżek rowerowych na terenie sołectwa D. Zielona w celu usprawnienia i poprawy komunikacji i podniesienia walorów rekreacyjnych obszaru rewitalizacji. Mimo, że projekt realizowany jest na III podobszarze rewitalizacji korzyści z jego realizacji będzie czerpać cała lokalna społeczność. Przedsięwzięcie przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gminy	Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z towarzyszącą, polepszenie warunków komunikacji dla podobszaru rewitalizacji D. Zielonej, wzrost bezpieczeństwa mieszkańców obszaru, umożliwienie dojazdu do obiektów użyteczności publicznej, ośrodków zdrowia. Poprawa jakości życia i bezpieczeństwa oraz wzrost atrakcyjności podobszaru rewitalizacji	Podobszar III Dąbrowa Zielona	1 250 000,00	2018-2020	PROW 2014 - 2020, Program rozwoju dróg powiatowych i gminnych 2016-2019	Ilość zmodernizowanych / przebudowanych dróg [km] - 3 km
10	Gmina Dąbrowa Zielona	Termomodernizacja budynków OSP	W ramach projektu zostanie przeprowadzona kompleksowa termomodernizacja trzech budynków OSP na terenie gminy Dąbrowa Zielona, wraz z wymianą źródeł ciepła oraz modernizacją instalacji Co i CWU. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy warunków pracy oraz wpłynie na pozytywne postrzeganie społeczne obiektów, a poprawa warunków pracy strażaków wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców z obszarów rewitalizowanych.	Podniesienie estetyki budynków OSP, poprawa stanu technicznego obiektów, ograniczenie kosztów zakupu opału, poprawa warunków pracy w jednostkach bojowych OSP. Poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji CO2 oraz pyłu zawieszonego PM10 i PM 2,5. Zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze	Podobszar I Cielętniki, Podobszar III Dąbrowa Zielona, Św. Anna	850 000,00	2019-2022	RPO WSL 2014-2020 WFOŚiGW Katowice EFRR	Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [kWh/rok] - 1000. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.] - 3 szt. Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] - 3 szt. Stopień redukcji pyłu całkowitego do atmosfery [t./rok] - 0,0001 t/rok. Stopień redukcji CO2 do atmosfery [ton/rok] - 2 t. /rok.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
				publicznym. Usprawnienie bazy jednostek OSP z obszarów rewitalizacji wpłynie realnie na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców tych obszarów oraz terenu całej gminy.					
11	Gmina Dąbrowa Zielona	Stonieczna Dąbrowa Zielona - montaż instalacji fotowoltaicznych na gospodarstwach domowych z terenu Gminy Dąbrowa Zielona	W ramach zadania planuje się montaż instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków należących do gospodarstw indywidualnych mieszkańców Gminy Dąbrowa Zielona. W ramach projektu planowany jest montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych w gospodarstwach jednorodzinnych mieszkańców gminy. Źródła zasilania w postaci elektrowni fotowoltaicznych przełożą się na zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych związanych z zaopatrzeniem gospodarstw domowych w energię elektryczną. Montaż instalacji OZE pozwoli na zmniejszenie emisji do atmosfery szkodliwych związków i substancji co przełoży się na lepszą jakość powietrza, dodatkowo zwiększeniu ulegnie efektywność energetyczna budynków, a także nastąpi rozwój rozproszonej energetyki prosumenckiej na terenie gminy. Poprzez zastosowanie nowoczesnej technologii produkcji energii w gospodarstwach na obszarach zdegradowanych projekt przyczyni się do podniesienia standardu i warunków życia mieszkańców tych obszarów oraz pozytywnie wpłynie na podniesienie atrakcyjności terenów rewitalizowanych i samooceny mieszkańców mających dostęp do najnowocześniejszych technologii.	Celem inwestycji jest zwiększenie udziału pozyskanej energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) w bilansie energetycznym gminy. Cele szczegółowe: 1) Wzrost poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych, 2) Poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji CO2 oraz pyłu zawieszonego PM10, 3) Ograniczenie zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie kosztów zakupu energii, poprawa efektywności energetycznej budynków / obiektów. 4) Poprawa bezpieczeństwa energetycznego mieszkańców obszarów rewitalizowanych oraz gminy Dąbrowa Zielona. Rozwój nowoczesnej ekologicznej technologii na obszarach rewitalizacji i zapewnienie bezpośredniego dostępu oraz korzyści z jej zastosowania przez gospodarstwa znajdujące się na obszarze rewitalizacji	Podobszar I Cieleńniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostałe miejscowości z teren gminy	1 366 340,00	2018	RPO WSL 2014-2020 EFRR	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych - 227 kWp, Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - 78 szt. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO2] - 174,69 ton/rok; Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji/nowych mocy wytwórczych wykorzystujących OZE [MWhe/rok] - 218,92
12	Gmina Dąbrowa Zielona	Budowa ścieżki edukacyjno-rowerowej wzdłuż rzeki Wierciczki (Kanału Lodowego)	Budowa ścieżki edukacyjno-rowerowej wzdłuż rzeki Wierciczki (Kanału Lodowego) przyczyni się do poprawy poziomu i jakości życia społeczeństwa podobszaru III rewitalizacji oraz ograniczenia zanieczyszczenia poprzez rozwój niezmotywowanego transportu indywidualnego.	ZACHOWANIE, OCHRONA I PROMOCJA ZASOBÓW OBSZARU RLGD „JURAJSKA RYBA”, zrównoważona turystyka wspierająca sektor rybacki obszaru RLGD „Jurajska Ryba”. Rozwój	Podobszar III Dąbrowa Zielona - wzdłuż Kanału Lodowego	290 034,00	2017	LGD Jurajska Ryba	Liczba powstałych obiektów edukacyjno - turystycznych [szt.] - 1 szt., Liczba osób korzystających z obiektów edukacyjno - turystycznych [osoby w oparciu o dane statystyczne] - 500 osób/rok

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
				infrastruktury turystycznej i edukacyjnej na obszarze zdegradowanym wpływającej na poprawę warunków życia i wzrost atrakcyjności obszaru.					
13	Gmina Dąbrowa Zielona	Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Dąbrowa Zielona	Wymiana nieekologicznych kotłów C O na piece ekologiczne opalane paliwem stałym biomasą lub gazem na obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją	Poprawa jakości powietrza na terenach rewitalizacji i obszarach zdegradowanych poprzez redukcję emisji CO2 oraz pyłu zawieszonego PM10, dzięki wymianie indywidualnych źródeł ciepła na ekologiczne kotły opalane biomasą lub Eko groszkiem. Poprawa jakości życia mieszkańców i wzrost atrakcyjności terenów rewitalizowanych	Podobszar I Cieleńniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy	684 200,00	2019-2020	RPO WSL 2014 - 2020 RIT Subregion Północny EFRR	Stopień redukcji pyłu całkowitego do atmosfery [t./rok] - 0,0005 t/rok. Liczba gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii [szt.] - 40 szt. (gospodarstw). Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] - 40 szt. Stopień redukcji CO2 do atmosfery [ton/rok] - 8 t. /rok.
14	Gmina Dąbrowa Zielona	Zbiórka wyrobów zawierających azbest z gospodarstw mieszkańców Gminy Dąbrowa Zielona - etap III	Wymian pokryć dachów budynków mieszkalnych i gospodarczych u mieszkańców z terenu gminy w tym obszarów zdegradowanych w celu zlikwidowania wyrobów niebezpiecznych zagrażających zdrowiu, zawierających azbest - demontażowych i utylizacja płyt eternitowych.	Wzrost bezpieczeństwa i mieszkańców obszarów rewitalizacji poprzez usuwanie wyrobów niebezpiecznych zagrażających życiu i zdrowiu. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszarów rewitalizacji.	Podobszar I Cieleńniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy	50000 x 6 lat	2017 -2022 zadanie cykliczne realizowane aż do usunięcia większości wyrobów zawierających azbest	WFOŚiGW Katowice / NFOŚiGW	Zebrań, transport i unieszkodliwienie materiałów zawierających azbest z posesji na terenie Gminy Dąbrowa Zielona [ton] - 240 ton / 6 lat , Ograniczenie uciążliwości dla ludzi i środowiska odpadów zawierających azbest poprzez usunięcie i unieszkodliwienie odpadów niebezpiecznych [ton] - 240 ton/ 6 lat. Liczba gospodarstw z których usunięto i unieszkodliwiono wyroby zawierające azbest - 150 gospodarstw.
15	Gmina Dąbrowa Zielona	"Ochrona dorzecza rzeki Wiercicy poprzez rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej na terenie gminy Dąbrowa Zielona"	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej z przyłęczami na terenie gminy (I etap miejscowość Dąbrowa Zielona), dodatkowe wyposażenie ujęć wody na terenie gminy Olbrachcice i Soborzyce. Zakup pojazdu asenizacyjnego. Budowa zbiorczego systemu zbiórki ścieków komunalnych przyczyni się do poprawy środowiska naturalnego wód powierzchniowych i gruntowych na III podobszarze rewitalizacji.	Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców, obszaru rewitalizacji oraz ochrona przyrody dorzecza rzeki Wiercicy. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie podobszaru rewitalizacji, wzrost atrakcyjności miejscowości i gminy. Zwiększenie ilości ludności miejscowości Dąbrowa Zielona korzystającej z ulepszonych systemu	Dąbrowa Zielona Podobszar III	4 483 350,00	2017/2018	PROW 2014-2020 WFOŚiGW Katowice	Liczba ludności korzystająca z ulepszonej infrastruktury wodociągowej 3623 osoby, Liczba ludności korzystająca z ulepszonej infrastruktury kanalizacyjnej 500 osób, Liczba wykonanych przyłęcz kanalizacyjnych 129 szt., Ilość wykonanej infrastruktury w ramach projektu - 5,47 km. sieci kanalizacyjnej, Ilość doposażonych ujęć wody - 2 szt. (ujęcia). Ilość zakupionych pojazdów do odbioru nieczystości płynnych - 1 szt.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
				oczyszczania ścieków oraz poprawa jakości wody pitnej na terenie rewitalizacji.					(pojazd asenacyjny)
16	Gmina Dąbrowa Zielona	Budowa odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej na terenie Gminy Dąbrowa Zielona	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach publicznych w gminie Dąbrowa Zielona. W ramach projektu planowany jest montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych na obiektach które są własnością gminy w tym 7 z 9 obiektów znajduje się na obszarze rewitalizacji . Źródła zasilania w postaci elektrowni fotowoltaicznych przełożą się na zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych związanych z zaopatrzeniem obiektów w energię elektryczną. Montaż instalacji OZE pozwoli na zmniejszenie emisji do atmosfery szkodliwych związków i substancji co przełoży się na lepszą jakość powietrza, na terenach rewitalizacji dodatkowo zwiększeniu ulegnie efektywność energetyczna budynków, a także nastąpi rozwój rozproszonej energetyki prosumenckiej na terenie gminy, w tym obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją czego skutkiem będzie zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego tych obszarów.	Celem inwestycji jest podniesienie atrakcyjności gospodarczej obszarów rewitalizowanych w tym zwiększenie udziału pozyskanej energii z Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) w bilansie energetycznym gminy. 1) Wzrost poziomu produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenach zdegradowanych objętych rewitalizacją , 2) Poprawa jakości powietrza poprzez redukcję emisji CO2 oraz pyłu zawieszonego PM10 w obszarze rewitalizacji, 3) Ograniczenie zużycia energii elektrycznej, zmniejszenie kosztów zakupu energii, poprawa efektywności energetycznej budynków / obiektów znajdujących się na obszarach rewitalizacji . 4) Poprawa bezpieczeństwa energetycznego gminy oraz obszarów rewitalizacji	Zespół Szkół w Dąbrowie Zielonej, Urząd Gminy w D.Z., Oczyszczalnia ścieków w D. Zielonej, Dzienny Dom Senior WIGOR D. Zielona Przedszkole w Dąbrowie Ziel. oraz oddział Przedszkola w Soborzycach , Szkoła Podstawowa w Olbrachcicach, Ujęcie wody w Olbrachcicach, Ujęcie wody w Soborzycach Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa	956 940,00	2018	RIT Subregion Północny RPO WSL 2014-2020 EFRR	Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych - 194,67 kWp, Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.] - 9 szt. Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO2] - 143,95; Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji/nowych mocy wytwórczych wykorzystujących OZE [MWh/rok] - 180,3
17	Gmina Dąbrowa Zielona	„Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Dąbrowa Zielona”	Przedmiotowy projekt polega na kompleksowej wymianie opraw oświetleniowych zamontowanych w systemie oświetleniowym dróg i ulic na terenie gminy Dąbrowa Zielona. Zasięg terytorialny projektu obejmuje łącznie 18 miejscowości (wsi i przysiółków) w obrębie gminy oraz obszary graniczne gmin sąsiadujących (ponadlokalny zasięg projektu). Przewiduje się wymianę wszystkich zainstalowanych obecnie opraw oświetleniowych, bez względu na ich wiek i stan techniczny. Istniejące oprawy wyposażone są w wyładowcze	1) Wzrost poziomu bezpieczeństwa, jakości życia mieszkańców i użytkowników dróg w tym obszarów zdegradowanych i objętych rewitalizacją 2) Poprawa jakości powietrza na obszarach zdegradowanych i rewitalizacji poprzez redukcję emisji CO2 oraz pyłu zawieszonego PM10, 3) Zmniejszenie ilości	Podobszar I Cieleńniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostałe miejscowości z terenu gminy - wszystkie sołectwa	770 000,00	2017	RIT Subregion Północny RPO WSL 2014-2020 EFRR	Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [tony równoważnika CO2] - 154,74 ton; Liczba zmodernizowanych energetycznie punktów oświetleniowych - 663 szt. Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej [MWh/rok] - 188

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
			źródła światła o różnym stopniu zużycia w tym rtęciowe, charakteryzując się niezadawalającym poziomem zużycia energii, generując zwiększone koszty zarówno eksploatacji jak i koszty degradacji środowiska. Wymianie będą podlegać łącznie 663 oprawy. Po demontażu opraw istniejących zostaną w ich miejsce zainstalowane oprawy ze źródłami LED (o parametrach zgodnych z normą PN-EN 13201) na dotychczasowych wysięgnikach. Projekt cechuje się wysoką efektywnością energetyczną, ekologiczną i technologiczną.	zużycia energii elektrycznej na obszarach rewitalizowanych. 4) Przeznaczenie oszczędności wynikających z realizacji projektu na projekty obywatelskie i społeczne realizowane głównie na terenach rewitalizacji 5) Wzrost atrakcyjności gospodarczej obszarów rewitalizowanych.					
18	Gmina Dąbrowa Zielona	Budowa miejsc aktywności ruchowej na terenie g. D.Z. (sitownie zewnętrzne 3 lokalizacje)	Budowa infrastruktury aktywności ruchowej dla mieszkańców gminy propagująca aktywny i zdrowy styl życia wśród mieszkańców. Propagowanie aktywności ruchowej będzie doskonałą inwestycją w zdrowie i poprawę jakości życia mieszkańców.	1) rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej 2) poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do infrastruktury rekreacyjno-sportowej 3) wzrost aktywności ruchowej mieszkańców 4) integracja społeczności lokalnej Miejsce spotkań i organizacji czasu wolnego społeczności lokalnej, wzrost aktywności społeczności lokalnej.	Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz sołectwo Św. Anna	65 000,00	2017 / 2018	LSR LGD Razem na Wyżyny	Liczba ludności korzystająca z miejsc aktywności ruchowej, Liczba powstałych miejsc aktywności ruchowej na terenie gminy lub ilość miejscowości z miejscami aktywności ruchowej,
19	Gmina Dąbrowa Zielona	Zwiększenie dostępu do cyfrowych usług publicznych administracji samorządowej na terenie Gminy D.Z. (cyfrowe śląskie)"	Budowa i wdrożenie infrastruktury informatycznej służącej udostępnieniu e-usług dla mieszkańców i przedsiębiorców w tym profilu zaufanego.	Zwiększenie dostępu mieszkańców i przedsiębiorców z terenu Gminy do cyfrowych usług publicznych, zwiększenie stopnia wykorzystywania technologii informatycznych przez mieszkańców w tym obszarów rewitalizacji, podniesienie efektywności zarządzania zasobami informacyjnymi. Poprawa jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji w tym wzrostu przedsiębiorczości poprzez zapewnienie	Podobszar III Dąbrowa Zielona	1 037 407,00	2017 / 2018	RPO WSL 2014-2020 EFRR	Liczba osób objętych szkoleniami/ doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych - 40 osób, Liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w podmiotach wykonujących zadania publiczne - 1 szt., Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 4 - transakcja, - 8 szt., Liczba zdigitalizowanych dokumentów zawierających informacje sektora publicznego - 12 szt., Liczba wspartych podmiotów realizujących zadania publiczne przy wykorzystaniu

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/ podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
				dostępu do e-usług w tym możliwości uzyskania e-podpisu certyfikowanego					TIK - 1 szt. Pojemność zdigitalizowanej informacji sektora publicznego - 0,00010 [TB]
20	Gmina Dąbrowa Zielona	Wszystko w głowie, czyli wzmocnienie potencjału edukacyjnego Gminy Dąbrowa Zielona	Niezwykle istotnym tematem dla gminy jest kształcenie dzieci i młodzieży. W ramach projektu zaplanowano działania zmierzające do organizacji dodatkowych zajęć pozwalających na rozwój kompetencji kluczowych i wyrównywanie deficytów uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi a co za tym idzie wzmocnienia atrakcyjności i podniesienia jakości oferty edukacyjnej szkoły, przygotowanie uczniów do uczenia się przez całe życie. Realizacja projektu podniesie jakość usług edukacyjnych świadczonych przez szkołę na rzecz uczniów z terenów wiejskich.	Celem głównym w projekcie jest, podniesienie wiedzy, wyrównanie szans edukacyjnych i zmniejszenie dysproporcji w osiągnięciach uczniów zamieszkujących podobszary rewitalizacji w porównaniu do najlepszych w skali regionu – woj. śląskiego. Projekt zapewni możliwość dostępu do prowadzenia dodatkowych zajęć edukacyjnych realizowanych bezpośrednio na terenie rewitalizacji dla dzieci zamieszkujących ten obszar co wpłynie na podniesienie osiągnięć edukacyjnych, a zarazem wzrost możliwości wyboru placówek edukacji na poziomie szkoły średniej czy zawodowej.	Szkola Podstawowa w Olbrachcicach Podobszar II oraz Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Dąbrowie Zielonej przy Zespole Szkół w Dąbrowie Zielonej Podobszar III	433 027,50	2017/2019	RPO WSL 2014-2020 EFS	Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych - 256 osób. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie - 25 osób, Liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały doposażone w programie - 2 szt., Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych - 3 szt.

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Poza wskazanymi powyżej projektami związanymi z planem rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona przewidziana jest również możliwość realizacji innych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy mieć na uwadze, że na chwilę obecną trudno jest zidentyfikować jednoznacznie wszystkie potrzeby mieszkańców oraz podmiotów funkcjonujących na terenie zdegradowanym. Mogą się one zmieniać w kolejnych latach funkcjonowania Programu, także ze względu na realizację wpisanych do dokumentu działań. Aby Gminny Program Rewitalizacji był elastyczny i mógł reagować na zmieniające się potrzeby mieszkańców, poniżej zaprezentowano wykaz dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą mogły być podejmowane w ramach GPR.

Tabela 35. Lista projektów dodatkowych

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu/przedsięwzięcia	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
1	Gmina Dąbrowa Zielona	Działania na rzecz promocji oraz na rzecz pozyskiwania inwestora	Działania na rzecz promocji oraz na rzecz pozyskania inwestora w celu utworzenia nowych miejsc pracy. Nowe inwestycje zlokalizowane na obszarze rewitalizacji pozytywnie wpłyną na rozwój gospodarczy, co bezpośrednio przełoży się na poprawę sytuacji społecznej na obszarze.	Utworzenie nowych miejsc pracy, poprawa jakości życia mieszkańców, rozwój gospodarczy obszarów zdegradowanych, ograniczenie migracji zarobkowej z obszarów rewitalizowanych	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona	50 000,00	2017 - 2025	środki własne budżet gminy	Liczba form promocji – wzrost, liczba nowych inwestorów/ przedsiębiorców – wzrost
2	Gmina Dąbrowa Zielona	Wsparcie lokalnych i nowych przedsiębiorców	Wspieranie lokalnych i nowych przedsiębiorców na terenie gminy przyczyni się do rozwoju potencjału gminy. Zjawisko te będzie miało pozytywny wpływ na wizerunek gminy, dzięki czemu poprawie ulegnie zjawisko migracji. Realizacja projektu będzie miała także na celu rozwój spółdzielni socjalnej, która aktywizuje wykluczone społecznie osoby.	Utworzenie nowych miejsc pracy, poprawa jakości życia mieszkańców, rozwój spółdzielni socjalnych zatrudniających mieszkańców obszarów rewitalizacji. Aktywizacja osób bezrobotnych oraz tworzenie perspektyw rozwoju na terenach zdegradowanych	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy	250 000,00	2018 - 2025	ROPS Katowice, Urząd Pracy	Liczba przedsiębiorców wspartych przez urząd – wzrost
3	GOK Dąbrowa Zielona / organizacje pozarządowe / spółdzielnie socjalne	Gmina dla "młodych"	Udoskonalenie ofert edukacyjno-kulturowych dla dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć, warsztatów, zabaw	Wzrost edukacji "młodszych" mieszkańców gminy w celu uzyskania lepszego wykształcenia, lepszej pracy, perspektyw rozwoju	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III	70 000,00	2018 - 2025	LGD Razem na Wyżyny, ROPS, środki ministerialne	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć, warsztatów, zabaw edukacyjnych - wzrost

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu/ przedsięwzięcia	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
			edukacyjnych dla dzieci i młodzieży.	zawodowego i społecznego mieszkańców obszarów zdegradowanych	Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy				
4	Gmina Dąbrowa Zielona	Budowa przystanków autobusowych	Budowa przystanków autobusowych w celu rozwoju komunikacji w gminie. Rozwój infrastruktury transportowej pozytywnie wpłynie na jakość życia mieszkańców i dostępność transportową.	Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców na obszarach zdegradowanych objętych rewitalizacją, poprawa komunikacji między obszarami oraz dojazdu do centrów miast powiatowych i wojewódzkich, likwidacja barier komunikacyjnych poprawa bezpieczeństwa mieszkańców	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz pozostały teren gminy	30 000,00	2018-2020	budżet gminy	Liczba wybudowanych przystanków autobusowych - wzrost
5	Gmina Dąbrowa Zielona	Tworzenie i funkcjonowanie podmiotów opieki nad dziećmi do lat 3	Budowa i utrzymanie żłobków na terenie gminy Dąbrowa Zielona. Zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3, umożliwi powrót na rynek pracy opiekunom.	Zapewnienie najwyższego poziomu usług opieki nad dziećmi z obszarów rewitalizacji oraz zapewnienie możliwości wcześniejszego powrotu rodziców na rynek pracy. Likwidacja barier opiekuńczych związanych z rozwojem rodziny	Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona	500 000,00	2019 / 2022	RPO WSL 2014-2020 projekt MRIPS Maluch	Liczba nowych żłobków - 1, liczba utworzonych miejsc w placówkach opieki nad dziećmi - 15
6	GOK Dąbrowa Zielona	Remont budynku dla potrzeb kulturalno-oświatowych mieszkańców	Remont budynku i przystosowanie do potrzeb kulturalno-oświatowych służących integracji mieszkańców i zapewniających dostęp do kultury. Przystosowanie Gminnego Ośrodka Kultury do nowych zadań umożliwi realizację licznych projektów miękkich za planowych w ramach GPR.	Przystosowanie budynków do potrzeb kulturalno-oświatowych służących integracji mieszkańców o zapewniających dostęp do kultury ludności obszarów rewitalizacji	Podobszar III Dąbrowa Zielona	700 000,00	2020 / 2022	RPO WSL 2014-2020	Liczba wyremontowanych budynków - 1, liczba osób korzystająca z wyremontowanego budynku- 500 osób
7	GOPS Dąbrowa Zielona	Tworzenie miejsc opieki dla seniorów i osób starszych w tym niepełnosprawnych	Remont budynków i przystosowanie ich do potrzeb seniorów i osób starszych dla zapewnienia dziennej i całonocnej opieki.	Zapewnienie opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz godnej i aktywnej jesieni życia na obszarach objętych programem rewitalizacji	Podobszar I Cielętniki, Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona oraz sołectwo Soborzyce	1 000 000,00	2020 / 2025	RPO WSL 2014-2020 projekt MRIPS Senior +	Liczba utworzonych miejsc opieki dla seniorów i osób starszych – 15 osób
8	Gmina Dąbrowa Zielona	wzmocnienie potencjału edukacyjnego Gminy Dąbrowa Zielona	Rozwój kompetencji nauczycieli i wychowawców oraz przedszkoli organizacja dodatkowych zajęć dla dzieci wyrównujących szanse i podnoszących kompetencje	Zapewnienie zrównoważonego rozwoju dzieci i młodzieży z terenu gminy eliminacja deficytów w dostępie do nowoczesnych metod kształcenia i wychowania	Podobszar II Olbrachcice, Podobszar III Dąbrowa Zielona	750 000,00	2017/2018; 2020/2022	RPO WSL 2014 - 2020	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z dodatkowych zajęć – 100 dzieci
9	Parafia Rzymsko	Renowacja	Prace konserwatorskie i	Zachowanie dziedzictwa	Podobszar III	1 000 000,00	2017 - 2025	RPO WSL 2014-	Liczba wykonanych prac

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu/przedsięwzięcia	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
	Katolicka w Dąbrowie Zielonej	zabytków kultury sakralnej na terenie parafii pw. Św. Jakuba Apostoła	restauratorskie na obiektach zabytkowych parafii w Dąbrowie Zielonej.	kulturowego i przywrócenie dawnej świetności obiektom sakralnym	Dąbrowa Zielona			2020 środki ministerialne oraz konserwatora zabytków	konserwatorskich i restauratorskich – 2 obiekty
10	Przedsiębiorcy	Tworzenie centrum zabytków techniki folwarcznej	Budowa interaktywnej ekspozycji zabytków techniki folwarcznej w oparciu o regionalne tradycje i zakłady produkcji oraz włączenie do szlaku zabytków techniki regionu. Projekt powoli rozwinąć wiedzę oraz tożsamość z regionem wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Co więcej pozytywnie wpłynie także na atrakcyjność turystyczną gminy.	Zachowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji rzemiosła i manufaktury	Podobszar I Cieleńniki	4 500 000,00	2020 -2022	RPO WSL 2014-2020 środki ministerialne oraz konserwatora zabytków	Liczba osób korzystająca z centrum zabytków techniki folwarcznej – wzrost
11	KS. Dąbrowianka Gmina Dąbrowa Zielona	Modernizacja boiska sportowego w Dąbrowie Zielonej z systemem nawadniania + trybuny	Modernizacja płyty boiska wraz z budową systemu nawadniania oraz widowni. Udostępnienie mieszkańcom zmodernizowanej infrastruktury sportowej umożliwi realizację projektów miękkich wpływających na niwelację negatywnych zjawisk np. wykluczenia społecznego.	Integracja społeczności lokalnej przez sport wzrost aktywności lokalnej społeczności promocja zdrowego stylu życia,	Podobszar III Dąbrowa Zielona	65 000,00	2017	PROW 2014-2020	Liczba osób korzystających z infrastruktury – 100 osób Ilość ~~nowej~~ / modernizowanej infrastruktury – 1 obiekt
12	Gmina Dąbrowa Zielona	Rozbudowa infrastruktury sportowej w miejscowości Cieleńniki	Budowa zaplecza sportowego (szatni pomieszczeń technicznych dla sportowców). Udostępnienie mieszkańcom zmodernizowanej infrastruktury sportowej umożliwi realizację projektów miękkich za planowych w ramach GPR.	Integracja społeczności lokalnej przez sport wzrost aktywności lokalnej społeczności promocja zdrowego stylu życia,	Podobszar I Cieleńniki	120 000,00	2019-2020	PROW 2014-2020	Liczba osób korzystających z infrastruktury – 50 osób Ilość ~~nowej~~ / modernizowanej infrastruktury – 1 obiekt
13	Gmina Dąbrowa Zielona	Rozbudowa infrastruktury sportowej w miejscowości Olbrachcice	Budowa boiska piłkarskiego o nawierzchni naturalnej oraz odcinka bieżni sportowej o dt. 60 m. Udostępnienie	Integracja społeczności lokalnej przez sport wzrost aktywności lokalnej społeczności promocja zdrowego stylu życia,	Podobszar II Olbrachcice (szkoła podstawowa)	70 000,00	2019-2020	PROW 2014-2020	Ilość ~~nowej~~ / modernizowanej infrastruktury – 1 obiekt Liczba osób korzystających z infrastruktury – 50 osób

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa wnioskodawcy/podmiot realizujący	Nazwa projektu	Opis przedsięwzięcia/projektu	Cel projektu	Lokalizacja	Szacowana wartość projektu (PLN)	Okres realizacji projektu/przedsięwzięcia	Źródło finansowania projektu	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia
			mieszkańcom zmodernizowanej infrastruktury sportowej umożliwi realizację projektów miękkich wpływających na niwelację negatywnych zjawisk np. wykluczenia społecznego.						
14	Gminna Spółdzielnia Socjalna Przyszłość	Rozbudowa infrastruktury ogrodu bajek w Dąbrowie Zielonej	Budowa parku siatkowego. Zagwarantowanie przestrzeni do spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży przyczyni się do niwelacji negatywnych zjawisk społecznych np. wandalizmu.	Stworzenie miejsca rekreacji i wypoczynku dla dzieci i młodzieży umożliwiającego aktywne spędzanie czasu i integrację społeczną	Podobszar III Dąbrowa Zielona	300 000,00	2017	LGD Razem na Wyżyny	Ilość powstałej nowej infrastruktury rekreacyjno - turystycznej – 1 obiekt Liczba osób korzystających z infrastruktury – 100 osób

Działania z powyższego zakresu tematycznego wpisują się w zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 ze względu na realizację celów i poszczególnych kierunków.

Wszystkie projekty wpisane w realizację Programu wpisują się w realizację celów i poszczególnych kierunków Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025. Projekty wykraczające poza obszar rewitalizacji (mające szerszy zasięg oddziaływania obejmujący pozostałe części gminy bezpośrednio graniczące z obszarami rewitalizacji i zdegradowanymi) wpływają na poprawę oraz zrównoważony rozwój głównie obszaru rewitalizacji, skutkiem czego powodując zmniejszenie występujących negatywnych zjawisk na obszarze rewitalizacji w każdej z pięciu sfer.

Realizacja projektów wykraczających poza obszar rewitalizacji skutecznie wpłynie na poprawę warunków i jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji. Projekty są silnie powiązane z realizacją celów określonych dla rewitalizacji oraz efektywnie oddziałują na obszar rewitalizacji.

Projekt główny „Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z modernizacją i budową struktury towarzyszącej” obejmuje realizacją teren sołectwa Dąbrowa Zielona, przyczyni się natomiast do ożywienia społeczno-gospodarczego całej gminy poprzez modernizację infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej). Projekt ten przede wszystkim wpłynie na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji Dąbrowy Zielonej oraz podróżujących przez ten obszar rewitalizacji z innych części gminy. Wskutek realizacji projektu zmniejszy się liczba wypadków drogowych z udziałem pieszych co wpłynie na poprawę bezpieczeństwa.

Projekt główny „Termomodernizacja budynków OSP” obejmuje zasięgiem obszar rewitalizacji oraz sołectwo Św. Anna w nawiązaniu do celu 2 i 3 (modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej; środowisko przyjazne mieszkańcom). Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości i warunków pracy strażaków jednostek OSP działających w Krajowym Systemie Ratowniczo – Gaśniczym – podobszar III OSP Dąbrowa Zielona oraz przyspieszy czas reakcji na niebezpieczeństwo pojawiające się głównie na obszarze rewitalizacji co wpłynie na poprawę jakości życia na wskazanych obszarach. W przypadku zwiększonej potrzeby pomocy straży pożarnej na terenach rewitalizacji jednostki OSP z sąsiednich sołectw tj. znajdujących się poza obszarem rewitalizacji, dzięki projektowi będą mogły sprawniej udzielić pomocy mieszkańcom obszarów objętych rewitalizacją. Szybka reakcja OSP zmniejszy emisję, zanieczyszczeń wywołanych m.in. pożarem co wpłynie również na jakość powietrza na obszarze rewitalizacji. Termomodernizacja budynków OSP rozpocznie się w pierwszej kolejności jednostkach OSP na podobszarach rewitalizacji i w zależności od środków kontynuowana będzie poza obszarem rewitalizacji.

Kolejny projekt główny „Słoneczna Dąbrowa Zielona – montaż instalacji fotowoltaicznych na gospodarstwach domowych z terenu gminy Dąbrowa Zielona” obejmuje do realizacji obszar całej gminy, w tym podobszary rewitalizacji ściśle nawiązując do celu 3 (środowisko przyjazne mieszkańcom). Montaż instalacji w gospodarstwach indywidualnych zmniejszy koszty eksploatacji

związane z zaopatrzeniem gospodarstw na obszarze rewitalizacji oraz poza nim, zmniejszy emisję do atmosfery szkodliwych związków i substancji, przez co wpłynie to bezpośrednio na poprawę jakości życia mieszkańców zapewniając im dostęp do nowoczesnych ekologicznych technologii.

Realizacja programu również poza obszarami rewitalizacji przyczyni się nie tylko do poprawy jakości powietrza, na tych obszarach, ale również za pośrednictwem warunków atmosferycznych – wiatrów wpłynie pozytywnie na podobszary rewitalizacji, a co za tym idzie zmniejszy także ryzyko zachorowań mieszkańców obszarów rewitalizowanych.

Montaż instalacji fotowoltaicznych w indywidualnych gospodarstwach domowych rozpocznie się u mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy stanowią największą grupę uczestników projektu.

Do poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji przyczyni się również projekt „Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Dąbrowa Zielona”. Projekt ten nawiązuje do celu 3 programu: środowisko przyjazne mieszkańcom. Ma na celu wymianę nieekologicznych kotłów węglowych na piece ekologiczne opalane paliwem stałym biomasą lub gazem. Ma to na celu zmniejszenie emisji do atmosfery szkodliwych związków w celu poprawy jakości powietrza mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców, wynikające z możliwości „samozapłonu”. Wymiana kotłów przyczyni się również do zmniejszenia kosztów ogrzewania w okresie grzewczym, co wpłynie na poprawę warunków i jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Realizacja wymiany kotłów rozpocznie się u mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Projekt główny „Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie całej gminy Dąbrowa Zielona” obejmuje teren całej gminy (w tym obszary rewitalizacji), w nawiązaniu do celu 1 i 2 programu (ożywienie społeczno-gospodarcze; modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej). Projekt ten, ściśle powiązany jest z projektem „Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z modernizacją i budową struktury towarzyszącej”. Realizacja projektu dotyczy modernizacji oświetlenia ulicznego przy odcinkach ulic nie wymagających remontu; przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa wszystkich mieszkańców, w tym obszarów rewitalizacji podczas ruchu ulicznego, ograniczy występujące wypadki drogowe z udziałem pieszych oraz pozwoli na zmniejszenie ilości zużycia energii elektrycznej na obszarze rewitalizacji. Realizacja projektu poza obszarem rewitalizacji pozwoli mieszkańcom obszaru rewitalizacji na bezpieczne poruszanie się również na innych obszarach gminy m.in. w celach edukacyjnych, urzędowych, opieki zdrowotnej czy dojazdu do pracy poza obszar zamieszkania. Również ze względów technicznych tj. obwodów energetycznych zasilających oświetlenie uliczne które wykraczają poza teren podobszarów rewitalizacji nie jest możliwe ograniczenie projektu do tych obszarów.

Kolejny projekt główny „Budowa miejsc aktywności ruchowej na terenie gminy Dąbrowa Zielona (siłownie zewnętrzne 3 lokalizacje w tym dwie na podobszarze rewitalizacji)” obejmuje poza obszarem rewitalizacji obszar sołectwo Św. Anna, nawiązując do celu 1 programu: ożywienie społeczno-gospodarcze. Budowa siłowni zewnętrznej będzie do dyspozycji mieszkańców obszaru

rewitalizacji, co pozwoli na spędzanie aktywnie wolnego czasu głównie dzieci, młodzieży jak również osób starszych, pozwoli na zwiększenie aktywności mieszkańców oraz zwiększenie integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Projekt dodatkowy „Wspieranie lokalnych i nowych przedsiębiorców” obejmuje teren całej gminy. Projekt nawiązuje do celu 1 programu: ożywienie społeczno-gospodarcze. Realizacja projektu przyczyni się do rozwoju potencjału obszaru rewitalizacji. Projekt będzie miał pozytywny wpływ na wizerunek obszaru rewitalizacji, który przyciągnie nowych mieszkańców i zmniejszy odpływ mieszkańców już zamieszkujących. Projekt ten przyczyni się również do zmniejszenia negatywnego zjawiska, jakim jest wykluczenie społeczne poprzez rozwój spółdzielni socjalnych na obszarze rewitalizacji oraz poza nim (do dyspozycji mieszkańców obszaru rewitalizacji). Wszelkie udzielone wsparcie dla lokalnych i nowych przedsiębiorstw zakłada udzielanie pomocy głównie przedsiębiorcom zamieszkującym obszar rewitalizacji gminy oraz tym spoza obszaru rewitalizacji, którzy będą prowadzić swoją działalność usługową również na obszarze rewitalizacji lub będą zatrudniać osoby zamieszkujące obszar objęty rewitalizacją. Dzięki takiemu systemowi wsparcia dla nowych przedsiębiorców efekt oddziaływania projektu obejmie obszar rewitalizacji oraz jego mieszkańców.

Projekt „Gmina dla młodych” ma na celu udoskonalanie ofert edukacyjno-kulturowych dla dzieci i młodzieży, w nawiązaniu do celu 1 programu: ożywienie społeczno-gospodarcze. Lokalizacja projektu obejmuje mieszkańców całej gminy Dąbrowa Zielona, w tym głównie mieszkańców obszaru rewitalizacji. Realizacja projektu przyczyni się do wzrostu edukacji „młodszych” mieszkańców obszaru rewitalizacji w celu uzyskania lepszego wykształcenia, a co za tym idzie do uzyskania lepszej pracy. Realizacja działań projektu prowadzona będzie na obszarze rewitalizacji, jak również poza nim głównie dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy mają możliwość dodatkowego kształcenia również poza obszarem zamieszkania.

Kolejny projekt dodatkowy „Budowa przystanków autobusowych” obejmuje teren całej gminy w nawiązaniu do celu 2 programu: modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej. Zwiększenie liczby przystanków na obszarze rewitalizacji oraz w gminie umożliwi mieszkańcom obszaru rewitalizacji swobodny dojazd m.in. do szkoły, do pracy, ośrodków zdrowia, ośrodków kultury czy sportu zlokalizowanych poza podobszarami rewitalizacji oraz poprawi wzajemną komunikację w tym między podobszarami rewitalizacji; wpłynie pozytywnie na poprawę jakości i warunków życia oraz poprawę bezpieczeństwa, zmniejszając przy tym liczbę wypadków drogowych z udziałem pieszych. Projekt ten nawiązuje również do projektu głównego „Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z modernizacją i budową infrastruktury towarzyszącej”.

Projekt „Tworzenie miejsc opieki dla seniorów i osób starszych w tym niepełnosprawnych” obejmuje poza obszarem rewitalizacji, sołectwo Soborzyce. Projekt opracowano w nawiązaniu do celu 1: ożywienie społeczno-gospodarcze. Ma na celu remont budynków i przystosowanie ich do potrzeb seniorów i osób starszych, w tym niepełnosprawnych dla zapewnienia opieki dziennej i całodobowej,

w pierwszej kolejności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt ten przyczyni się do zapewnienia tym osobom opieki oraz godnej i aktywnej jesieni życia.

Zlokalizowanie części projektu poza obszarami rewitalizacji wynika z możliwości dostosowania będącego w posiadaniu gminy obiektu w Soborzycach, który może zostać wykorzystany do realizacji niniejszego celu. Projekt ten to odpowiedź na zdiagnozowany problem starzenia się społeczeństwa obszaru rewitalizacji oraz niskiej aktywności społecznej mieszkańców. Dzięki utworzeniu miejsca opieki seniorzy będą mieli szansę zintegrować się i zaktywizować. Lokalizacja tego przedsięwzięcia poza obszarem rewitalizacji wynika z możliwości adaptacji znajdujących się tam obiektów.

Projekty wykraczające swoim zasięgiem poza obszar rewitalizacji ściśle nawiązują do opracowanych celów GPR oraz skierowane są głównie do mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz przyczyniają się do wychodzenia tych obszarów z zdiagnozowanych stanów kryzysowych. Projekty te pozwolą zniwelować występujące negatywne zjawiska oraz wspomogą zrównoważony rozwój na obszarze rewitalizacji.

SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE

W celu zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych konieczne jest znalezienie odpowiednich źródeł ich finansowania. Wytyczne Ministerialne, a także Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, wskazują na konieczność zapewnienia komplementarności tychże źródeł finansowania. Oznacza to, iż w celu uzyskania jak najlepszych efektów programu rewitalizacji należy zdywersyfikować jej finansowanie, w tym m.in. łączyć publiczne środki z prywatnymi.

Niniejszy rozdział przedstawia plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona. Działania rewitalizacyjne przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025, obejmują zadania o charakterze priorytetowym. Koszty poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono w poniższej Tabeli, pozostałe przedsięwzięcia w ramach podstawowej listy projektów nie mają na chwilę obecną sporządzonego kosztorysu realizacji projektu.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (PLN)	Wkład własny	Źródła zewnętrzne	w tym EFS	w tym EFRR	w tym PROW na lata 2014-2020	w tym Programem Operacyjnym „RYBACTWO i MORZE” na lata 2014-2020	w tym NFOŚiGW w Katowicach / NFOŚiGW	w tym PROW na lata 2014-2020 LEADER LGD Razem na Wyżyny	W tym dotacje celowe	W tym środki MPIPS / MSiP	W tym środku Powiatowego Urzędu Pracy
1	Program aktywizacji społeczno - zawodowej bezrobotnych w Gminie Dąbrowa Zielona Działanie 7.1 (Poddziałanie 7.1.2.RPO WSL 2014-2020)	Dąbrowa Zielona UG	2022-2023	120 000	0,00	120 000	102 000	0,00							18 000
2	Bank Czasu	Dąbrowa Zielona	2022	20 000	4 000	16 000	0,00	0,00						16 000	
3	Akademia Sportu	Dąbrowa Zielona	2018-2022	50 000 – w każdym roku	10 000 W tym 5 000 (wkład niepieniężny wolontariat mieszkańców w obszarów rewitalizacji)	40 000	0,00	0,00				40 000,00		35 000	
4	Integracja mieszkańców przez wspólne działanie	Dąbrowa Zielona, Cielętniki, Olbrachcice	2017-2025	30 000 – w każdym roku	30 000 (rocznie)	00,00	0,00	0,00							
5	Program Wieloletni Senior + na lata 2015-2020 Działanie 9.1 RPO WSL 2014-2020	Dzienny Dom Senior + w Dąbrowie Zielonej	2017-2020	60 000 – w każdym roku	34 000 (rocznie)	24 000 (rocznie)	24 000 (rocznie)	0,00							
6	Program Maluch Plus (Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH plus”), Działanie 9.1 RPO WSL 2014-2020	Żłobek w Dąbrowie Zielonej	2017-2021	35 000 – w każdym roku	10 000 (rocznie)	25 000 (rocznie)	0,00	0,00					25 000 (rocznie)		
7	Budowa siatkowego Parku rozrywki w Dąbrowie Zielonej	Dąbrowa Zielona – Ogród Bajek przy Zespole Szkół	2017	300 000	0,00	300 000	0,00	0,00				300 000 (dotacja)			
8	Aktywna integracja lokalnych społeczności	Dąbrowa Zielona, Cielętniki, Olbrachcice	2018	60 000	6 000 (wkład niepieniężny wolontariat mieszkańców w obszarów rewitalizacji)	60 000	0,00	0,00				54 000			
9	Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z modernizacją i	Dąbrowa Zielona	2018-2020	1 250 000	454 625	795 375,00	0,00	0,00	795 375,00						

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (PLN)	Wkład własny	Źródła zewnętrzne	w tym EFS	w tym EFRR	w tym PROW na lata 2014-2020	w tym Programem Operacyjnym „RYBACTWO I MORZE” na lata 2014-2020	w tym NFOŚiGW w Katowicach / NFOŚiGW	w tym PROW na lata 2014-2020 LEADER LGD Razem na Wyżyny	W tym dotacje celowe	W tym środki MIPiS / MSiT	W tym środki Powiatowego Urzędu Pracy
	budowę struktury towarzyszącej														
10	Termomodernizacja budynków OSP	Dąbrowa Zielona, Cielętniki, Św. Anna	2019-2022	850 000,00	128 350,00	721 650,00	0,00	721 650,00							
11	Słoneczna Dąbrowa Zielona - montaż instalacji fotowoltaicznych na gospodarstwach domowych z terenu Gminy Dąbrowa Zielona	Dąbrowa Zielona, Cielętniki, Olbrachcice oraz pozostałe miejscowości na terenie gminy	2018	1 366 340,00	293 340,00	1 073 000,00	0,00	1 073 000,00							
12	Budowa ścieżki edukacyjno-rowerowej wzdłuż rzeki Wierciczki (Kanału Lodowego)	Dąbrowa Zielona - wzdłuż Kanału Lodowego	2017	290 034,00	70 034,00	220 000,00	0,00	0,00		220 000,00					
13	Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Dąbrowa Zielona	Dąbrowa Zielona, Cielętniki, Olbrachcice oraz pozostałe miejscowości na terenie gminy	2019-2020	684 200,00	211 936,00	472 264,00	0,00	472 264,00							
14	Zbiórka wyrobów zawierających azbest z gospodarstw mieszkańców Gminy Dąbrowa Zielona - etap III	Obszar sołectw: Dąbrowa Zielona, Cielętniki, Olbrachcice oraz pozostałe sołectwa z terenu gminy Dąbrowa Zielona	2017 -2022 zadanie cykliczne realizowane aż do usunięcia większości wyrobów zawierających azbest	50000 x 6 lat	0,00	300 000,00	0,00	0,00			300 000,00				
15	"Ochrona dorzecza rzeki Wiercicy poprzez rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej na terenie gminy Dąbrowa Zielona"	Dąbrowa Zielona	2017/2018	4 483 350,00	1 172 622,00	3 310 728,00	0,00	0,00	1 999 915,00		1 310 813,00				
16	Budowa odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności	Zespół Szkół w Dąbrowie Zielonej, Urząd Gminy w D.Ż., Oczyszczalnia ścieków w D.	2018	956 940,00	244 150,00	712 790,00	0,00	712 790,00							

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Lp.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Okres realizacji projektu	Szacowana wartość projektu (PLN)	Wkład własny	Źródła zewnętrzne	w tym EFS	w tym EFRR	w tym PROW na lata 2014-2020	w tym Programem Operacyjnym „RYBACTWO i MORZE” na lata 2014-2020	w tym NFOŚiGW w Katowicach / NFOŚiGW	w tym PROW na lata 2014-2020 LEADER LGD Razem na Wyżyny	W tym dotacje celowe	W tym środki MIPiS / MSiT	W tym środku Powiatowego o Urzędu Pracy
	publicznej na terenie Gminy Dąbrowa Zielona	Zielonej, Dzienny Dom Senior WIGOR D. Zielona Przedszkole w Dąbrowie Ziel. oraz oddział Przedszkola w Soborzycach, Szkoła Podstawowa w Olbrachcicach, Ujęcie wody w Olbrachcicach, Ujęcie wody w Soborzycach													
17	„Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Dąbrowa Zielona”	Obszar sołectw: Dąbrowa Zielona, Cielętniki, Olbrachcice oraz pozostałe sołectwa z terenu gminy Dąbrowa Zielona	2017	770 000,00	209 908,34	560 091,66	0,00	560 091,66							
18	Budowa miejsc aktywności ruchowej na terenie g. D.Z. (siłownie zewnętrzne 3 lokalizacje)	Dąbrowa Zielona, Olbrachcice Św. Anna,	2018	65 000,00	6 500,00	58 500,00	0,00	0,00				58 500,00			
19	Zwiększenie dostępu do cyfrowych usług publicznych administracji samorządowej na terenie Gminy D.Z. (cyfrowe śląskie)”	Dąbrowa Zielona	2017 / 2018	1 037 407,00	155 612,00	881 795,00	0,00	881 795,00							
20	Wszystko w głowie, czyli wzmocnienie potencjału edukacyjnego Gminy Dąbrowa Zielona Działanie 11.1. Podziałanie 11.1.4.	Zespół Szkół w Dąbrowie Zielonej, Szkoła Podstawowa w Olbrachcicach	2017/2019	433 027,50	43 302,75	389 724,75	389 724,75	0,00							
RAZEM				13 921 298,50	3 500 380,09	10 412 918,41	587 724,75	4 421 590,66	2 795 290	220 000,00	1 610 813	452 500	125 000	51 000	18 000

Dyweryfikacja źródeł finansowania daje możliwość korzystania zarówno z funduszy komercyjnych, jak i publicznych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mogą być realizowane przez różnorodne grupy podmiotów tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

Do pierwszego rodzaju źródeł finansowania (tj. komercyjnych) zalicza się przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Ponadto wskazuje się, że niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw, podmiotów i osób prywatnych i organizacji pozarządowych. Na etapie realizacji zapisów Programu bardzo istotna jest współpraca różnych podmiotów gwarantująca powodzenie wdrażanych projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Drugi rodzaj obejmuje źródła publiczne. Wśród nich największe znaczenie mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie, środki budżetu Państwa. Należy wspomnieć o tym, że fundusze europejskie są wyposażone w dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne. W tym zakresie najważniejszymi programami są:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (RPO WSL),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIS),
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER),
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Wśród szczegółowej diagnozy oraz udziału społecznego w działaniach w kierunku tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji komplementarność jest ważnym aspektem w jego realizacji. Według Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 opracowanych przez Ministerstwo Rozwoju wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie komplementarności w pięciu aspektach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów będzie skutkował efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Poszczególne projekty rewitalizacyjne będą wzajemnie powiązane. Zostanie zapewniona korelacja efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Na obszarze objętym programem rewitalizacji zapewniona zostanie komplementarność między poszczególnymi projektami i przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy.

Komplementarność przestrzenna

Zapewnienie komplementarności przestrzennej ma zagwarantować efektywne oddziaływanie Gminnego Programu Rewitalizacji na cały obszar kryzysowy, rozwój całej gminy oraz synergię

przestrzenną poszczególnych projektów rewitalizacyjnych. Umożliwi to synchronizację efektów oddziaływania na sytuację kryzysową. Co istotne, realizowane działania nie będą skutkowały transferem problemów na inne obszary gminy oraz nie będą wyzwały niepożądanych problemów, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie. Komplementarność przestrzenna została zapewniona poprzez zaplanowanie projektów na każdym wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Należy także dodać,

iż projekty zawarte w Programie wzajemnie się uzupełniają. Skupienie projektów wyselekcjonowanych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji będzie w sposób pozytywny rzutować na całą Gminę Dąbrowa Zielona, ponieważ wiele z nich dotyczyć będzie działań podejmowanych dla miejsc użyteczności publicznej, dzięki temu korzystać z nich będą mogli mieszkańcy spoza obszaru bezpośrednio objętego procesem rewitalizacji.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona objawia się poprzez cele zawarte w programie, które opracowane zostały na podstawie zdiagnozowanych problemów. Komplementarność ta wyzwała konieczność wzajemnego dopełniania tematycznych realizowanych projektów. Dzięki temu GPR będzie oddziaływał na wszystkie wskazane sfery rewitalizacji: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną i techniczną. Służy to nie tylko przeciwdziałaniu problemom w różnych sferach, ale zapobiega również fragmentacji działań koncentrując uwagę na systemowym i kompleksowym spojrzeniu na źródła kryzysu danego obszaru. W Gminnym Programie Rewitalizacji określono wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są powiązane ze strategicznymi kierunkami rozwojowymi Gminy, co wykazano poprzez wskazanie zbieżności celów GPR z kluczowymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Efektywne współdziałanie różnych instytucji i podmiotów na rzecz Gminnego Programu Rewitalizacji jest możliwe dzięki odpowiednio zaprojektowanemu systemowi zarządzania. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna stanowi wyraz prawidłowo zarządzanego GPR oraz spójności procedur. Istotnym elementem zarządzania, oprócz organów Gminy, będzie także Komitet Rewitalizacji, w którym będą miały swoją reprezentację różne grupy interesariuszy procesu rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji zwraca uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Projekty zaplanowane w Programie są komplementarne wobec przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności na lata 2007-2013. Działania podejmowane w poprzednich okresach są

kontynuowane w obecnym dokumencie. Doświadczenie zdobyte podczas realizacji poprzednich działań pozwoli na bardziej efektywne wykorzystanie środków finansowych. Warto także zaznaczyć, iż projekty zaplanowane w Programie umożliwiają realizowanie innych zadań/działań zaplanowanych w innych dokumentach strategicznych.

Komplementarność źródeł finansowania

Projekty uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego wiązania i uzupełniania wsparcia ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, pamiętając przy tym o dążeniu do wykluczenia ryzyka podwójnego dofinansowania. Dla realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej niezbędna jest koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych, na co również zwrócono uwagę w Projekcie. Zastosowanie zarówno finansowania z środków wewnętrznych jak i zewnętrznych, co umożliwi zrealizowanie zakładanych celów. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane w ramach GPR będą komplementarne z projektami zrealizowanymi przez Gminę Dąbrowa. Planuje się aby przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane w Programie Rewitalizacji były współfinansowane przede wszystkim z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego a także dodatkowo z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich bądź też w miarę możliwości z krajowych środków publicznych.

MECHANIZMY WŁĄCZANIA RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI

Kluczowy aspektem na każdym etapie tworzenia oraz wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest włączenie szerokiego grona interesariuszy procesu rewitalizacji. Uspołecznienie procesu rewitalizacji dotyczyło przede wszystkim: mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli stowarzyszeń oraz innych podmiotów i grup aktywnych.

Partycypacja społeczna stanowi proces, w którym przedstawiciele władz przedstawiają obywatelom swoje plany dotyczące np. aktów prawnych, inwestycji lub innych przedsięwzięć, które będą miały wpływ na życie codzienne i pracę obywateli. Pozwalają na uzyskanie opinii, stanowisk, propozycji, itp. od instytucji i osób, których dotkną w sposób bezpośredni lub pośredni skutki proponowanych przez administrację działań.

Partycypacja ludności lokalnej to przede wszystkim:

- komunikacja pomiędzy interesariuszami a władzami gminy, umożliwiająca obustronne uczestnictwo w procesie rewitalizacji;

- możliwość udziału wszystkich zainteresowanych w panelach dyskusyjnych, spotkaniach, debatach;
- dostępność informacji na temat podejmowanych działań i wprowadzanych zmian przez władze, a także możliwość oceny i wyrażenia opinii przez zainteresowane strony.

Organizacja konsultacji społecznych w sprawie tworzenia Programu umożliwiła czynny udział interesariuszy w pracach nad dokumentem. Poprzez to dążono do kreowania właściwego rozwiązania istniejących na terenie gminy problemów. Współdziałanie wielu jednostek jest bardziej pożądane niż indywidualne działania.

W trakcie diagnozowania oraz opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji zastosowano szereg form konsultacji społecznych, które nie ograniczały się jednak tylko do przedstawienia Programu, ale także do wysłuchania opinii na jego temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji. Nie tylko mieszkańcy, ale również przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe oraz inni interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość zapoznania się z treścią diagnozy oraz Programu. Przeprowadzone konsultacje społeczne pozwoliły poznać i zrozumieć potrzeby społeczności lokalnej, zidentyfikować ich potrzeby, a także stworzyć wizję oczekiwanych zmian.

Do udziału w konsultacjach społecznych uprawnieni byli mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego, mieszkańcy gminy, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą lub społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej, inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o konsultacjach społecznych poinformowano nie tylko obwieszczeniem, ale także w sposób zwyczajowo przyjęty w Gminie Dąbrowa Zielona oraz ogłoszeniem na stronie gminy w Biuletynie Informacji Publicznej. Informację o prowadzonych konsultacjach społecznych zamieszczono na plakatach informacyjnych i rozwieszono w miejscach publicznych.

Konsultacje społeczne dotyczące wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

- **Zbieranie uwag w postaci elektronicznej oraz papierowej** - podczas trwania konsultacji społecznych, interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość składania uwag co do opracowanych dokumentów. Specjalnie przygotowany formularz został zamieszczony m.in. na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Osoby, które chciały złożyć uwagi mogły to zrobić na adres e-mailowy bądź też w Urzędzie Gminy w godzinach pracy urzędu. W trakcie trwania konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi.
- **Badania sondażowe w formie ankiet** - badanie przeprowadzone zostało technikami badawczymi CATI oraz CAWI. Respondenci w trakcie badania wskazywali występujące

problemy na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W badaniu łącznie wzięty udział 50 osób. Podczas badania, respondenci poproszeni zostali o wskazanie najważniejszych problemów występujących na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Ponadto ankietowani wskazali typy działań jakie należy podjąć, aby zniwelować negatywne zjawiska występujące na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Wyniki przeprowadzonych badań stanowiły uzupełnienie wcześniej przeprowadzonej analizy danych zastanych oraz analizy wskaźnikowej oraz umożliwiły opracowanie rozdziału dotyczącego pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji.

- **Spotkania informacyjno-konsultacyjne** dot. wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Spotkanie połączone było z debatą, odbyło się dnia 23 marca 2017 roku o godz. 16.30 w budynku Urzędu Gminy Dąbrowa Zielona. Informacja o spotkaniu zamieszczona została na stronie internetowej gminy Dąbrowa Zielona oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Podczas spotkania uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z kluczowymi pojęciami dotyczącymi procesu rewitalizacji i metodologią wyznaczania obszarów zdegradowanych oraz podjęcia dyskusji na temat wyznaczonych obszarów. Wyniki spotkania zostały wykorzystane m.in. do opracowania pogłębionej diagnozy wskazanego obszaru rewitalizacji.

Konsultacje społeczne dotyczące Projektu Gminnego Programu Rewitalizacji.

- **Zbieranie uwag w postaci elektronicznej oraz papierowej** - podczas trwania konsultacji społecznych, interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość składania uwag co do opracowanych dokumentów. Specjalnie przygotowany formularz został zamieszczony m.in. na stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. Osoby, które chciały złożyć uwagi mogły to zrobić na adres e-mailowy bądź też w Urzędzie Gminy w godzinach pracy urzędu.

W trakcie trwania konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi.

- **Wywiady Pogłębione** - przeprowadzone zostały telefonicznie z losowo wybranymi przedsiębiorcami. Podczas wywiadu ankietowani wypowiedzieli się na temat celów oraz wizji Gminnego Programu Rewitalizacji. Osoby biorące udział w badaniu oceniały poszczególne cele główne oraz wizję w skali od 1 do 5 gdzie 1 oznaczało ocenę najniższą (ocenę negatywną) a 5 ocenę najwyższą (ocena pozytywna). Osoby biorące udział w badaniu jakościowym najczęściej zgadzały się z wyznaczonymi celami.
- **Badania sondażowe** - przeprowadzono w formie ankiet. Ankieta została udostępniona na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Dąbrowa Zielona portalu Gminy oraz w Urzędzie Miejskim w Dąbrowie Zielonej. W ankiecie wzięto udział 11 respondentów. Najwyżej oceniony został cel główny nr 2 „Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej”. Należy podkreślić, iż pozostałe cele oraz wizja także zostały ocenione pozytywnie.

- **Zbieranie uwag ustnych** - Interesariusze procesu rewitalizacji mogli składać uwagi ustne w Urzędzie w pokoju nr 4 w dniach i godzinach pracy Urzędu. W trakcie trwania konsultacji społecznych nie złożono żadnych formularzy konsultacyjnych.

Zarówno po zakończeniu konsultacji społecznych procesu diagnozowania oraz procesu opracowywania dokumentu sporządzony został raport podsumowujący ich przebieg. Zebrany podczas wyżej wymienionych form konsultacji społecznych materiał badawczy, został wykorzystany do uzupełnienia wcześniej przygotowanej Diagnozy oraz podczas opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji.

Na każdym z etapów tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji zapewniono udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Poprzez uczestnictwo zróżnicowanych grup społecznych możliwe było skonfrontowanie różnych punktów widzenia oraz wypracowanie wspólnej wizji.

Kluczowym aspektem partycypacji społecznej interesariuszy rewitalizacji na etapie wdrażania oraz monitorowania GPR będzie włączenie szerokiego grona partnerów tj. mieszkańców, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą lub społeczną (w tym organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych), jednostki samorządu terytorialnego, z terenu objętego rewitalizacją. Istotne będzie wykorzystanie współdecydowania w/w podmiotów w trakcie wdrażania GPR. Co więcej, interesariusze procesu rewitalizacji stale będą informowali o postępach we wdrażaniu programu m.in. na stronie internetowej, zatem zastosowana zostanie kontrola obywatelska. Ważnym ogniwem w wdrażania oraz monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie Komitet Rewitalizacji. Wśród członków komitetu znajdują się nie tylko przedstawiciele Urzędu Gminy, ale także przedstawiciele jednostek organizacyjnych, przedstawiciele Rady Gminy, przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność społeczną na terenie Gminy lub zamierzających ją prowadzić (organizacji pozarządowych i grup nieformalnych), przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy lub zamierzających ją prowadzić oraz przedstawiciele innych grup.

Współdecydowanie interesariuszy w trakcie procesu wdrażania i monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji polegać będzie na rozwijaniu dialogu między partnerami, zgłaszaniu propozycji nowych projektów rewitalizacyjnych, uczestnictwie w przygotowaniu raportów z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, zaangażowaniu przy realizacji projektów i rozległych tematycznie zadań. Istotna będzie także bezpośrednia prezentacja Gminnego Programu Rewitalizacji podczas spotkań z mieszkańcami gminy, przedstawicielami środowisk lokalnych, czy organizacjami pozarządowymi. Wykorzystanie stworzonej już podstrony internetowej na stronie Urzędu Gminy Dąbrowa Zielona pozwoli zainteresowanym na łatwy dostęp do podstawowych informacji. Inicjowanie współpracy między sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi ułatwi regularne sporządzanie informacji z przebiegu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

SYSTEM WDRAŻANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

System zarządzania

Operatorem rewitalizacji, czyli jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Gminnego Programu Rewitalizacji jest Gmina Dąbrowa Zielona. Jest ona głównym inicjatorem i koordynatorem procesów rewitalizacji, ze względu na zakres własnych zadań, które obejmują: sprawy ładu przestrzennego, gminne budownictwo mieszkaniowe, pomoc społeczną, edukację, ochronę zdrowia, kulturę, ochronę środowiska czy infrastrukturę. Podmiotem odpowiedzialnym za proces realizacji zapisów dokumentu jest Urząd Gminy w Dąbrowie Zielonej. Nadzór z ramienia samorządu prowadzi będzie Wójt Gminy Dąbrowa Zielona, nadzór merytoryczny osoby zatrudnione między innymi na stanowiskach współpracy z organizacjami pozarządowymi, pozyskiwania środków zewnętrznych przy współpracy ze wszystkimi referatami Urzędu Gminy Dąbrowa Zielona, w tym szczególnie z Referatem Finansowym i Skarbnikiem Gminy, oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Operator dysponuje odpowiednim personelem do wykonania swoich zadań oraz jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływu na sytuację oraz prawo głosu na obszarach zdegradowanych. Wszystkie koszty zarządzania, które pojawią się w trakcie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji pokryte zostaną z budżetu Gminy Dąbrowa Zielona. Należy jednak zacząć, iż wszystkie zadania w ramach wdrażania GPR są możliwe do zrealizowania przez operatora rewitalizacji.

Rada Gminy Dąbrowa Zielona

Organem przyjmującym Gminny Program Rewitalizacji w formie uchwały, nadzorującym jego realizację oraz osiągane efekty jest Rada Gminy Dąbrowa Zielona. Realizacja założeń Programu leży w gestii władz samorządowych. Kluczowym czynnikiem, który będzie przyczyniał się do sukcesu jest uspołecznienie procesów związanych z ich realizacją.

Wójt Gminy Dąbrowa Zielona

Wójt Gminy ma za zadanie bieżący nadzór nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz inicjowanie ewentualnych korekt Programu. Ponadto istotnym zadaniem Wójta będzie zapewnienie środków na realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (środki finansowe wewnętrzne, zewnętrzne). W razie konieczności Wójt Gminy Dąbrowa Zielona będzie podejmował decyzje o nanieśnięciu zmian/aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Urząd Gminy Dąbrowa Zielona

Urząd Gminy Dąbrowa Zielona koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Gminy i zarządzeń. Realizacja konkretnych przedsięwzięć jest konieczna w celu prawidłowego wdrożenia założeń Programu. Aby polepszyć realizację zawartych w dokumencie działań oraz osiągnięcia zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom. Natomiast wykonywanie zadań (działań) powinno zostać powierzone poszczególnym jednostkom samorządu

według ich kompetencji, tzn. odpowiednim komórkom w Urzędzie Gminy lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania bardziej złożone, o charakterze ponadlokalnym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Do zadań Urzędu Gminy Dąbrowa Zielona należą:

- koordynowanie procesów rewitalizacji na terenie Gminy,
- zgłoszenie/aktualizacja/wykreślenie Programu do wykazu programów rewitalizacji gmin Województwa Śląskiego za pośrednictwem wniosku, tj. „Wniosek o wpis programu rewitalizacji do wykazu/aktualizację programu rewitalizacji w wykazie/wykreślenie programu rewitalizacji z wykazu programów rewitalizacji gmin województwa śląskiego
- długoterminowe prognozowanie budżetu gminy, w tym: opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć,
- przygotowanie oraz realizacja projektów, w tym zadań inwestycyjnych oraz tzw. projektów „miękkich” (przygotowanie założeń, dokumentacji, pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania),
- współpraca z interesariuszami i partnerami Programu, w tym: z organizacjami pozarządowymi,
- monitoring realizacji projektów i ich zakładanych efektów (produktów, rezultatów),
- aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Komitet Rewitalizacji

Podmiotem organizacyjnym, odpowiedzialnym za sprawną komunikację, harmonijną realizację projektu jak również za sprawne przeciwdziałanie potencjalnym ryzykom i nieprawidłowościom powstałym przy realizacji projektu jest Komitet Rewitalizacji. Jednym z jego zadań jest kontakt z lokalnymi partnerami z sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego. Stanowi on forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo - doradczą Wójta.

Zadania Komitetu Rewitalizacji obejmują:

- koordynowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w zakresie przestrzegania zasad wdrożenia zarówno o charakterze wewnętrznym, przyjętym w uchwale Rady Gminy, jak i zewnętrznym, związanym z finansowaniem projektów rewitalizacyjnych ze środków unijnych,
- opiniowanie propozycji zmian przedstawionych przez Wójta Radzie Gminy,
- planowanie zmian w oparciu o elastyczność programu oraz możliwość pojawienia się nowych partnerów zainteresowanych nowymi projektami rewitalizacyjnymi,
- opiniowanie wniosków przedkładanych przez partnerów realizujących określone projekty rewitalizacyjne,

- promowanie działań rewitalizacyjnych i rozwijanie komunikacji społecznej w sektorach: publicznym, społecznym i gospodarczym; celem rozszerzenia partnerstwa i partycypacji społecznej,
- współpraca z Wójtem w zakresie monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ramowy harmonogram Gminnego Programu Rewitalizacji

Lp.	Wyszczególnienie	Data
1	Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Dąbrowa Zielona w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	14.03 - 14.04.2017
2	Konsultacje społeczne projektu uchwały Rady Gminy Dąbrowa Zielona w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji	17.07- 17.08.2017
3	Podjęcie Uchwały Rady Gminy dotycząca wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszarów rewitalizacji w Gminie Dąbrowa Zielona	27.04.2017
4	Podjęcie Uchwały Rady Gminy Dąbrowa Zielona w sprawie przystąpienia do sporządzenia GPR Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025	18-05-2017
5	Konsultacje społeczne projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025	19.05-19.06.2017
6	Wprowadzenie do GPR zmian wynikających z konsultacji społecznych i wydanych opinii	22-24.06.2017
7	Uchwała Rady Gminy dotycząca Gminnego Programu Rewitalizacji	04.08.2017
8	Aplikowanie o fundusze z Unii Europejskiej oraz inne środki zewnętrzne na potrzeby realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	2017-2022
9	Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji	IV kw. 2018, IV kw. 2020
10	Aktualizacja/zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji – w trybie w jakim został uchwalony	2018/2019 (raz na 3 lata)

System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Zaprojektowany system zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 zapewni jego konstruktywne wykorzystanie i systematyczną realizację zapisanych w nim zadań. Za wdrażanie oraz ocenę skuteczności realizacji działań ujętych w niniejszym dokumencie odpowiadać będzie przede wszystkim Wójt Gminy Dąbrowa Zielona we współpracy ze strukturami Urzędu Gminy oraz Komitetem Rewitalizacji. Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona będzie odbywał się co 2 lata (IV kwartał 2019 r., IV kwartał 2021 r., IV kwartał 2023 r.). W prawidłowy sposób funkcjonujący monitoring oraz ewaluacja działań umożliwiają dobre zarządzanie projektem. Podstawowym celem monitoringu jest weryfikacja skuteczności działań ujętych w dokumencie. Stały monitoring pozwala także na korygowanie działań, a co za tym idzie podniesienie efektywności polityk publicznych.

Opracowanie umożliwia skuteczną i efektywną realizację, jak również pozwala na szybką reakcję w przypadku pojawienia się jakichkolwiek komplikacji. Omówienie prawidłowo funkcjonującego

monitoringu i oceny działań stanowi integralną część codziennego zarządzania projektem. Zapewnia również należyty przebieg procesu realizacji projektu.

Monitoring realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzony będzie w odniesieniu do wskaźników pozwalających na ocenę rzeczowego i finansowego stopnia zrealizowania projektów wskazanych w dokumencie oraz identyfikację odstępstw i nieprawidłowości w realizacji Programu. Celem monitoringu jest powtarzalność procesu pozyskiwania danych, która umożliwi porównanie wyników z różnych okresów analiz. Zgodnie z obowiązującymi zapisami Wytycznych jedną z cech Gminnego Programu Rewitalizacji jest komplementarność problemowa. Jej lepsze efekty ma zapewnić pogłębiona i usystematyzowana analiza zjawisk kryzysu na obszarze województwa przygotowana przez samorząd województwa. Powinna ona zawierać w szczególności takie elementy jak: sytuacja społeczna, sytuacja gospodarcza i przestrzenna oraz obserwacja zjawisk i trendów demograficznych.

Monitoring koordynowany będzie przez osoby powołane do Komitetu Rewitalizacji. Ponadto w proces monitorowania programu zostaną zaangażowani interesariusze z obszaru poddanego rewitalizacji.

Komponentami integralnymi systemu monitorowania będą oceny mieszkańców jak również innych interesariuszy rewitalizacji, m.in. w zakresie wizerunku obszaru zdegradowanego, partycypacji społecznej lokalnej, komplementarności oraz integralności projektów.

Proces monitorowania polegać będzie na sporządzaniu raportów okresowych, które będą przygotowywane również przez Komitet Rewitalizacji na bazie raportów sporządzonych przez instytucje/osoby uczestniczące w procesie rewitalizacji, po zakończeniu realizacji poszczególnych zadań oraz wskaźników monitorujących efektywność Programu. Raporty okresowe stanowiąc będą podstawę raportów ewaluacyjnych weryfikujących efektywność realizacji. Proces monitoringu przebiega w następujący sposób:

- Monitorowanie w całym okresie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych Programem oraz, czy cele realizowane w ramach programu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym,
- Kontrolowanie etapów systemu wdrażania GPR,
- Adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów na realizację zadań objętych GPR. Wskaźniki powinny być kompatybilne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt. Muszą być również zgodne z wybranymi wskaźnikami niniejszego opracowania, które będą podstawą pomiaru efektywności całego Programu,

Biorąc pod uwagę czas obowiązywania dokumentu, może wystąpić konieczność aktualizacji Programu. Z uwagi na to Gminny Program Rewitalizacji będzie posiadać formę otwartą. W przypadku zmian wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów w gminie, zmian w otoczeniu oraz potrzeby utworzenia nowych projektów nastąpi aktualizacja GPR. Zmiany sytuacji społeczno-

gospodarczej gminy, potrzeby mieszkańców obszarów zdegradowanych, możliwości budżetu miasta oraz dostępność środków zewnętrznych będą determinować nowych odbiorców i zakres nowych projektów. Informacje dotyczące stanu realizacji GPR oraz ewentualne zamierzenia aktualizacji dokumentu będą publicznie udostępniane. W przypadku ewentualnej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji zostanie ona poprzedzona konsultacjami społecznymi w zakresie identyfikacji nowych problemów i potrzeb rewitalizacyjnych.

Efektywne przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych w Gminie Dąbrowa Zielona będzie polegało na monitorowaniu wydatków oraz efektów rzeczowych przedsięwzięć. Monitorowanie powinno obejmować następujące etapy: zbieranie, raportowanie i interpretowanie danych, opisując postęp i efekty realizowanego dokumentu. Monitoring rzeczowy będzie polegał na pozyskiwaniu informacji o postępach w realizacji zaplanowanych działań, przedstawi efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, a także zapewni zgodność z założeniami Programu. Monitoring finansowy umożliwi kontrolę nad finansowymi aspektami inwestycji, będzie podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Ponadto monitoring finansowy będzie oferował pomoc interesariuszom rewitalizacji w uzyskaniu informacji dotyczących możliwych do pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Stopień wdrażania oraz postępy w realizacji konkretnych projektów powinny być monitorowane za pomocą karty monitoringowej projektu (Tabela 37). Przedstawiony poniżej wzór karty oceny projektów powinien zostać wypełniony przez poszczególne podmioty wykonawcze po zakończeniu realizacji projektu. Dzięki takim kartom możliwe będzie monitorowanie rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób przejrzysty i jednoznaczny. Posiadając karty monitoringu projektów już zrealizowanych inwestycji, będzie możliwa ocena ich skuteczności. Ponadto będzie możliwe oszacowanie zagrożeń oraz szans inwestycji o podobnym charakterze. Wszystko to w następnych latach procesu rewitalizacji będzie stanowić doskonały punkt odniesienia do przeprowadzenia monitoringu. Dodatkowo, zaleca się organizację spotkań z mieszkańcami, na których możliwe będzie przeprowadzenie otwartej debaty na temat przebiegu prowadzonych przedsięwzięć. Pozwoli to na bezpośrednie włączenie lokalnej społeczności w proces monitoringu GPR. Ważnym elementem raportu monitoringowego będzie zestawienie mierników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, które pozwolą na określenie efektów rzeczowych realizacji projektów. Tabela 36 przedstawia te mierniki. Ujęte mierniki należy dostosować do możliwości oraz potrzeb, które można rozszerzyć o dodatkowe bardziej szczegółowe (np.: z MOPS, PUP, Policji).

Tabela 36. Mierniki realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Wskaźniki odpowiedzialne za realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji				
Cel	Typ Miernika	Źródło danych	Rok bazowy 2015 (wskaźnik)	Rok prognozowany-docelowy 2025
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku	Urząd Gminy Zarzeczce oraz podmioty zaangażowane	11,59	10,20

	produkcyjnym	e w realizację Gminnego Programu Rewitalizacji		
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze	Liczba osób długotrwale bezrobotnych		7,94	6,27
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze, Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej, Cel główny 3. Środowisko przyjazne mieszkańcom	Saldo migracji		0,90	0,82
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze, Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej, Cel główny 3. Środowisko przyjazne mieszkańcom	Wskaźnik obciążenia demograficznego		0,81	0,72
Cel główny 3. Środowisko przyjazne mieszkańcom	Azbest w tonach w przeliczeniu na 100 mieszkańców		55,9	42,4
Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej,	Liczba przystanków autobusowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców		0,74	0,86
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze, Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej, Cel główny 3. Środowisko przyjazne mieszkańcom	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej		44,2%	65,9%
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze, Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej, Cel główny 3. Środowisko przyjazne mieszkańcom	Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej		4,4%	6,0%
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze, Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej,	Szacunkowa długość dróg wymagających remontu lub modernizacji		0,93	0,75
Cel główny 1. Ożywienie społeczno-gospodarcze, Cel główny 2. Modernizacja infrastruktury technicznej oraz przestrzeni publicznej,	Udział procentowy budynków wymagających remontu (szacunek)		56%	45%

Etapy procesu monitoringu:

1. Monitorowanie w całym okresie realizacji GPR, czy wskazane cele są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych Programem oraz, czy cele realizowane w ramach Programu są nadal aktualne i zgodne ze stanem faktycznym.
2. Kontrolowanie etapów systemu wdrażania GPR.

3. Adekwatny dobór wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowanych przez jednostki odpowiedzialne za realizację projektów na realizację zadań objętych GPR. Wskaźniki powinny być kompatybilne z wytycznymi funduszy strukturalnych, jeżeli będą współfinansowały dany projekt. Muszą być również zgodne z wybranymi wskaźnikami niniejszego opracowania, które będą podstawą pomiaru efektywności całego Programu.
4. Zaprojektowanie formy sprawozdania z realizacji poszczególnych projektów, które będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych.

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji pozwala oszacować oddziaływanie programu, jak i pomocy publicznej, w tym pomocy strukturalnej Unii Europejskiej w odniesieniu do założonych celów programu. Wyniki oceny powinny zostać wykorzystane w celu jak najlepszego dopasowania realizowanych przedsięwzięć do rzeczywistych potrzeb oraz najbardziej efektywnego wydatkowania środków. Warunkiem dobrej oceny jest dostępność danych i terminowe raportowanie przez wszystkie podmioty zaangażowane w system wdrażania programu.

W przypadku uwag do Programu wynikających po ocenie merytorycznej, członek Komitetu Rewitalizacji sporządza bezzwłocznie pismo „Formularz korekty programu rewitalizacji zgłoszonego do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa małopolskiego” z uwagami merytorycznymi. W razie niedokonania lub niewłaściwego dokonania poprawek lub uzupełnień, członkowie komitetu oceniający program rewitalizacji formułują kolejny raz uwagi.

Tabela 37. Wzór karty monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Nazwa Projektu		
Opis realizowanych zadań w roku sprawozdawczym		
Podmiot realizujący projekt		
Partnerzy realizacji projektu uczestniczący w zadaniach w danym roku (Zaangażowani interesariusze)		
Sposób włączenia interesariuszy		
Wartość wskaźników produktu:		
Data rozpoczęcia realizacji:		
Data zakończenia :		
Planowane nakłady finansowe na realizację projektu w trakcie roku	własne	zewnętrzne
Całkowite poniesione nakłady finansowe na realizację projektu:		
Możliwe ryzyka dalszej realizacji projektu:		
Propozycje działań minimalizujących ryzyka		

Niezbędne zmiany w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w uchwale, o której mowa w art. 7, ust. 3

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 roku, Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą wójta, burmistrza albo prezydenta miasta. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określone zostaną w uchwale. Uchwała w pierwszej kolejności zostanie poddana konsultacjom społecznym, następnie przyjęta została przez Radę Gminy Dąbrowa Zielona.

Specjalna strefa Rewitalizacji

W Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 nie przewiduje się ustalenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, która zgodnie z art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku może zostać utworzona.

Zmiany w uchwałach o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 nie przewiduje się zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

Zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 nie przewiduje się zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017-2025 nie przewiduje się zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ocena oddziaływania na środowisko

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona ma przede wszystkim określić warunki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zaplanowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji pozwalających na osiągnięcie celów przyjętych w GPR. W perspektywie długofalowej GPR ma na celu poprawę warunków społecznych, gospodarczych, przestrzennych, technicznych i środowiskowych.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona uznano za dokument wymieniony art. 47 ustawy

„o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko”, co skutkuje brakiem konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach wydał decyzję na piśmie stwierdzającą, że dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona” nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1.

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej o skali 1:5000.

Mapa 11. Mapa Gminy Dąbrowa Zielona uwzględniająca podobszary rewitalizacji przedstawiająca kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych obszaru rewitalizacji

Załącznik nr 1. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Dąbrowa Zielona na lata 2017 - 2025

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Kierunki planowanych działań w gminie Dąbrowa Zielona

Skala 1:5000

0 0,5 1 1,5 2km

- 1 Modernizacja infrastruktury drogowej wraz z modernizacją i budową struktury towarzyszącej
- 2 Termomodernizacja budynków OSP
- 3 Słoneczna Dąbrowa Zielona - montaż instalacji fotowoltaicznych
- 4 Budowa ścieżki edukacyjno-rowerowej wzdłuż rzeki Wierciczki
- 5 Ograniczenie niskiej emisji poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła w bud. mieszkalnych
- 6 Zbiórka wyrobów zawierających azbest z gospodarstw - etap III
- 7 Ochrona dorzecza rzeki Wiercicy poprzez rozwiązanie problemów gospodarki ściekowej
- 8 Budowa odnawialnych źródeł energii na obiektach użyteczności publicznej
- 9 Modernizacja oświetlenia ulicznego
- 10 Budowa miejsc aktywności ruchowej
- 11 Zwiększenie dostępu do cyfrowych usług publicznych administracji samorządowej
- 12 Wzmocnienie potencjału edukacyjnego Gminy
- 13 Program aktywizacji społeczno - zawodowej bezrobotnych w Gminie Dąbrowa Zielona
- 14 Bank Czasu
- 15 Akademia Sportu
- 16 Integracja mieszkańców przez wspólne działanie
- 17 Program Wieloletni Senior + na lata 2015-2020
- 18 Program Maluch Plus (Resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „MALUCH plus”)
- 19 Budowa siatkowego Parku rozrywki w Dąbrowie Zielonej
- 20 Aktywna integracja lokalnych społeczności

